T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MALİYE ANABİLİM DALI
2016-YL-084

TÜRKİYE'DE SOSYAL BELEDİYECİLİK ANLAYIŞI: NAZİLLİ BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

HAZIRLAYAN
Refika YILDIZ ÇAKIR

TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. Hakan HOTUNLUOĞLU

AYDIN-2016

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Refika YILDIZ ÇAKIR tarafından hazırlanan "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Nazilli Belediyesi Örneği" başlıklı tez, 30.09.2016 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

	Unvanı, Adı Soyadı	Kurumu	İmzası
Başkan	Yrd. Doç. Dr. Hakan HOTUNLUOĞLU	ADÜ	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÖZÇAĞ	ADÜ	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Alper DOĞAN	İKCÜ	

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu yüksek lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulunun ……..…… sayılı kararıyla …..…/..…/…..…. tarihinde onaylanmıştır.

Prof. Dr. Recep TEKELİ
Enstitü Müdürü

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

…../…./2016

Refika YILDIZ ÇAKIR

ÖZET

TÜRKİYE'DE SOSYAL BELEDİYECİLİK ANLAYIŞI: NAZİLLİ BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Refika YILDIZ ÇAKIR

Yüksek Lisans Tezi, Maliye Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Hakan HOTUNLUOĞLU
2016, 111 sayfa

Sosyal yardımlar tarih boyunca insanların hayırseverlik ve manevi duyguları doğrultusunda sağlanmıştır. Ancak, gönüllü hizmetlerin sunumunda insanların hümanist duygularıyla şekillenmiş yardımlar kurumsallaşma özelliğini sosyal politika kavramıyla kazanmıştır. Sosyal politikalar sosyal barışın sağlanması ve sosyal karışıklıkların ortadan kaldırılması yönünde düzenleyici önlemler almaktadır. Endüstri Devriminin meydana getirdiği sınıf ayrılıklarının ortaya çıkardığı sosyal karışıklıklar beraberinde bireylerin asgari yaşam şartlarını sağlayabilecekleri ve hastalık ve kaza gibi sosyal riskleri karşılayabilecek kurumların varlığı gereksinimi ortaya çıkarmıştır. Bu doğrultuda ülkelerin kendi taşıdığı sosyal ihtiyaç ve risklere karşı tedbirler alınmış ve bu tedbirler beraberinde sosyal devlet olgusunu geliştirmiştir.

Günümüzde, sosyal yardım ve hizmetlerin sunumunda merkezi idarenin yanı sıra yerel yönetim birimi olan belediyelere de yasalar çerçevesinde esnek yetkiler verilmiştir. Bu çalışmada; 152.000 nüfuslu Nazilli belediyesi örnek olarak alınmış ve ilgili belediyenin sosyal belediyecilik çalışmaları incelenmiştir. Gerçekleştirilen Sosyal Belediyecilik çalışmalarının bütçe gelir ve giderleri içindeki payı değerlendirilmiştir. Son olarak yapılan anket çalışması neticesinde; ilgili Belediye çalışanlarının ve hizmetten faydalanan bireylerin sosyal belediyecilik hizmetlerinden beklentileri ve yapılan hizmetin etkinliği sayısal değerlerle tanımlanmıştır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Sosyal Belediyecilik, Sosyal Devlet, Sosyal Yardım

ABSTRACT

SOCIAL MUNICIPALITY APPROACH IN TURKEY: NAZILLI MUNICIPALITY CASE

Refika YILDIZ ÇAKIR

Master Thesis, Department of Public Finance
Thesis Advisor: Dr. Hakan HOTUNLUOĞLU

Social assistance is provided in accordance with people's charity and spiritual feelings throughout history. However, the provision of voluntary service has been shaped by people's humanness benefits gained with the concept of institutionalization of social policy skills. Social policy towards the elimination of achieving social peace and social upheaval are regulatory measures. social turmoil of the Industrial Revolution brought to reveal the class distinctions of the squares, they can provide individuals with the minimum living conditions and disease, and the presence of institutions that can meet the requirements of social risks such as accidents has revealed. In this respect, the measures taken against the social needs of the country and carries its own risks and these measures have improved the welfare state in the cases together.

Today, within the legal framework as well as the administrative center in the provision of social assistance and services to the municipalities as the local government units are given flexible powers. In this study; Nazilli has 152,000 inhabitants taken as an example municipality and the municipality about municipal social work are examined. The share of budget revenues and expenditures of municipal social work carried out is assessed. Finally, the result of the survey; about municipal services from employees and individuals benefiting from social expectations of municipal services and the effectiveness of the services rendered it has been identified with numerical values.

KEYWORDS: Social Municipality, Social State, Social Assistance

ÖNSÖZ

Sosyal belediyecilik kavramının bilimsel olarak kullanılması çok yakın tarihlerde gerçekleşmesine rağmen sosyal politika kavramı insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır. Sosyal politika uygulamaları tarih boyunca çeşitli kurumlar tarafından uygulama alanı bulmuştur. Ancak, gelişen, değişen ve farklılaşan insan ihtiyaçları ve beraberinde ortaya çıkan kentsel gereksinimler sosyal beklentiler neticesinde bu hizmetleri gereksinim duyan bireylere, en yakın yerde sunulması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

1990'lı yılların sonuna gelindiğinde bireyler asgari yaşam standartlarının sağlanmasının yanı sıra bir takım destekleyici sosyal hizmetlerin varlığına gereksinim duymuştur. Bu gereksinimler belediyeleri sosyal belediyecilik alanında daha kapsamlı çalışmalar gerçekleştirmeye yönlendirmiştir. Yenilen belediye mevzuatı ile Belediyelere sosyal belediyecilik alanında kapsamlı yetkiler verilerek, daha geniş kitlelere sosyal hizmet sunabilme imkânı sağlanmıştır.

Bu çalışmada, Türkiye'de Sosyal Belediyecilik kavramı, uygulama alanları ve karşılaşılan sorunlar ele alınmış ve Nazilli Belediyesi örneğinden hareketle sosyal belediyecilik uygulamaları incelenmiştir.

Bu tez çalışmasının planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren ilk danışman hocam merhum Yrd. Doç. Dr. Emin KÖMÜRCÜLER'e, görüş ve katkıları ile tez çalışmamı zenginleştiren sayın danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Hakan HOTUNLUOĞLU'na, alan araştırması sırasında kapılarını sonuna kadar açan Nazilli Belediyesi Başkanlığı'na ve bugünlere gelmemde en büyük pay sahibi sevgili anne ve babama, her zaman fedakârca yanımda olan ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili eşim Engin ÇAKIR'a, motivasyon kaynağım kızım Zeynep Bade ve oğlum Enver Kaan'a çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI v
ÖZET vii
ABSTRACT ix
ÖNSÖZ xi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ xix
ŞEKİLLER DİZİNİ xxi
ÇİZELGELER DİZİNİ xxiii
EKLER DİZİNİ xxv
GİRİŞ 1
1. SOSYAL POLİTİKA, SOSYAL DEVLET VE REFAH DEVLETİ KAVRAMI 5
1.1. Sosyal Politika 5
1.1.1. Sosyal Politika Kavramının Tanımı 6
1.1.2. Sosyal Politikanın Temelleri ve Gelişimi 7
1.2. Sosyal Devlet 9
1.2.1. Sosyal Devletin Amaçları 10
1.2.1.1. Adil Gelir Dağılımı ve Yoksullukla Mücadele 11
1.2.1.2. Fırsat Eşitliği. 12
1.2.1.3. Sosyal Güvenlik 12
1.2.1.4. Tam İstihdam ve İşşizlik Mücadele 13
1.2.1.5. Sosyal Denge ve Barışı Sağlamak 13
1.2.1.6. Ekonomik Büyüme ve Kalkınma 14
1.2.2. Sosyal Yardımlar 14
1.2.3. Sosyal Hizmetler 15

1.3. Refah Devleti 16
1.3.1. Refah Kavramı 16
1.3.2. Refah Devleti 17
2. SOSYAL BELEDİYECİLİK 19
2.1. Sosyal Belediyecilik Kavramı 19
2.2. Sosyal Belediyecilik Hizmetlerinden Faydalanmalarına Yönelik Gruplandırma 20
2.3. Sosyal Belediyecilik Hizmetlerinin Fonksiyonları 20
2.3.1. Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon 21
2.3.2. Mobilize Etme, Yönlendirme, Rehberlik Etme 22
2.3.3. Yardım Etme ve Gözetme 22
2.3.4. Yatırım 22
3. SOSYAL BELEDİYECİLİĞE YÖNELİK ÜLKE ÖRNEKLERİ 24
3.1. Danimarka'da Sosyal Belediyecilik 24
3.2. İsveç'te Sosyal Belediyecilik 27
3.3. İngiltere'de Sosyal Belediyecilik 28
3.4. Japonya'da Sosyal Belediyecilik 29
3.5. Gelişmiş Ülke Örnekleri ile ilgili Genel Değerlendirme 29
4. TÜRKİYE'DE BELEDİYE YAPILANMASI VE SOSYAL BELEDİYECİLİK 30
4.1. Yerel Yönetimlerin Kapsamı ve Özellikleri 30
4.2. Genel Olarak Yerel Yönetimler 32
4.2.1. İl Özel İdareleri 33
4.2.2. Köyler 36
4.2.3. Belediyeler 37
4.3. Belediye Yapılanması ve Artan Önemi 41
4.3.1. Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi 42

4.3.1.1. Osmanlı Dönemi Belediye Teşkilatı 47
4.3.1.2. Cumhuriyet Dönemi Belediye Teşkilatı 47
4.3.2. Türkiye'de Belediyelerin Yapısı 47
4.3.2.1. 1580 Sayılı Yasa ile 5393 Sayılı Arasındaki Yapısal Farklılıklar……..... 47
4.3.2.2. 5216 Sayılı Büyükşehir Yasası ve 6360 Sayılı Yasa Kapsamındaki Yapılaşma 47
4.3.3. Belediyelerin Mali Yapısı 51
4.4. Türkiye'de Sosyal Belediyecilik 54
4.4.1. Türk Mevzuatında Sosyal Belediyecilik 56
4.4.2. Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları 60
4.4.3. Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamalarında Ortaya Çıkan Sorunlar ve Çözüm Önerileri 60
5. NAZİLLİ BELEDİYESİ ÖRNEĞİNDEN HAREKETLE SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI VE ANLAYIŞI 67
5.1. Nazilli İlçesi ve Nazilli Belediyesi'nin Genel Görünümü 67
5.1.1. Nazilli'nin Ekonomik Yapısı 68
5.1.2. Nazilli'nin Sosyo-Kültürel Yapısı 69
5.1.3. Genel Olarak Nazilli Belediyesi 69
5.2. Nazilli Belediyesinde Sosyal Belediyecilik 69
5.2.1. Nazilli Belediyesinde Sosyal Belediyecilik Çalışmaları 69
5.2.1.1. Asker Ailesi Yardımı 70
5.2.1.2. Aceze Yardımı 70
5.2.1.3. Yakacak Yardımı 71
5.2.1.4. Gıda Yardımı 71
5.2.1.5. İnternet Evi 72
5.2.1.6. Çamaşırhane 72
5.2.1.7. Alzheimer Merkezi 73

5.2.1.8. Model Ev 73
5.2.1.9. Evde Temizlik Hizmeti 74
5.2.1.10. Kültür Gezileri 75
5.2.1.11. Amatör Spor Kulüplerine Yapılan Yardımlar 76
5.2.1.12. Taziye Evi 76
5.2.1.13. Otizmli Bireylere At Terapisi 77
5.2.1.14. CV Bank 77
5.2.1.15. Toplu Konut Edindir Çalışmaları 78
5.2.1.16. Eğitim ve Öğretime Destek Hizmetleri 79
5.2.1.17. Yaşlı Bakım Hizmeti 80
5.2.1.18. Kadın Dayanışma Merkezi 80
5.2.1.19. Ev Işığı 81
5.2.1.20. Kentsel Dönüşüm Hizmetleri 82
5.2.1.21. Kent Konseyi Çalışmaları 82
5.2.1.22. Engelsiz Yaşam Parkı 83
5.2.1.23. Yapım İşlemi Gerçekleştirilerek Merkezi Yönetimi Devredilen Sosyal Hizmetler 84
5.2.2. Nakut 84
5.2.3. Nazilli Belediyesi Sosyal Hizmet Harcamalarının Gelirleri İçerisindeki Payı 85
5.2.4. Nazilli Belediyesi Sosyal Hizmet Harcamalarının Giderleri İçerisindeki Payı 86
6. NAZİLLİ BELEDİYESİ SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNE YÖNELİK ANKET ÇALIŞMASI 88
6.1. Araştırmanın Amacı 88
6.2. Araştırmanın Kapsamı 88
6.3. Araştırmanın Yöntemi 88

6.4. Araştırmanın Bulguları ve Analizi 88
TARTIŞMA VE SONUÇ 96
KAYNAKLAR..... 101
EKLER..... 109
ÖZGEÇMİŞ 111

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

CV	:Curriculum Vitae (Özgeçmiş)
GEKA	:Güney Ege Kalkınma Ajansı
GSYH	:Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla
MİGM	:Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
NAKUT	:Nazilli Belediyesi Arama Kurtarma Ekibi
t. y.	:Tarih Yok
TOBB	:Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOKİ	:Toplu Konut İdaresi
TÜİK	:Türkiye İstatistik Kurumu
vd.	:ve diğerleri
yy.	:Yüzyıl

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 5.1. Kent Konseyi Örgütlenme Yapısı …….....83

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 4.1. Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Belediye Sayıları 41

Çizelge 4.2. 6360 Sayılı yasadan Sonra Belediyelerin Türlerine Göre Dağılımı ...51

Çizelge 5.1. Asker Ailelerine Yapılan Yardımlar 70

Çizelge 5.2. Yıllara Göre Aceze Yardımı Yapılan Vatandaş Sayısı 71

Çizelge 5.3. Yıllara Göre Yakacak Yardımları 71

Çizelge 5.4. Yıllara Göre Gıda Yardımları 72

Çizelge 5.5. Yıllara Göre Alzheimer Merkezi İstatistikleri 73

Çizelge 5.6. Yıllara Göre Evde Temizlik Hizmeti İstatistikleri 75

Çizelge 5.7. Eğitim Düzeylerine Göre CV Banka Başvuranların Sayısı 78

Çizelge 5.8. Yıllara Göre e-Öğrenme Portalından Faydalanan Öğrenci Sayısı 80

Çizelge 5.9. Nazilli Belediyesi Sosyal Hizmet Harcamalarının Gelirleri İçerisindeki Payı 86

Çizelge 5.10. Nazilli Belediyesi Sosyal Hizmet Harcamalarının Giderleri İçerisindeki Payı 87

Çizelge 6.1. Cevaplayıcılara İlişkin Demografik Özellikler 89

Çizelge 6.2. Sosyal Yardım Denilince Hangisi / Hangileri Akla Gelmektedir? 90

Çizelge 6.3. Sosyal Yardımları Hangi Kurumlar Yapmalıdır? 91

Çizelge 6.4. Sizce Sosyal Belediyecilik Ne Demektir?.....92

Çizelge 6.5. Nazilli Belediyesi Sosyal Belediyecilik Hizmetlerinin Sosyal Belediyecilikle İlgililik Durumu / Duydum / Yararlandım Verileri 93

Çizelge 6.6. Nazilli Belediyesi Sosyal Belediyecilik Hizmetlerinin Faydalılık Ölçümü 94

EKLER DİZİNİ

EK 1. Anket Formu.....109

GİRİŞ

Kamu Yönetiminin bir parçası olan yerel yönetimler, mahalli sınırları içerisinde toplumun ortak ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlü olan kurumlardır. Yerel yönetimler sosyal politikaları mahalli sorumluluklara sahip olarak yerine getiren ve halka en yakın yerde hizmet verebilme özelliğine sahip yönetim birimleridir.

Sosyal politika, sosyal devlet, refah devleti ve sosyal belediyecilik gibi kavramlar son yıllarda siyasi karar alma mekanizmalarının da gündeminde sürekliliğini koruyan ve iletişim araçları ile sıkça karşılaştığımız kavramlar olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kavramları birbirinden kesin çizgilerle ayırmak mümkün olmamakla birlikte sebep sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirdiğimizde toplumda birbirini destekleyicisi kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal politika toplumun her kesimini korumaya ve geliştirmeye yönelik olarak gerçekleştirdiği özel ve genel etkinlik ve önlemlerin bütününü içermektedir. Sosyal politika uygulamalarının ortaya çıkışının medeniyet tarihinin var oluşu kadar eski olduğu bilinmektedir. Sosyal politika uygulamaları ortaya çıktığı dönemlerde insanların hayırseverlik gibi manevi duyguları ile gönüllü yardımlar şeklinde uygulanabilmekteydi. Ancak, endüstri devriminin getirdiği hızlı sanayileşme sürecinin ortaya çıkardığı etkilerle büyük bir ivme kazanmış ve sosyal devlet kavramı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda sosyal politika uygulamalarının insanların vicdanlarına bırakılamayacak kadar zorunlu bir hizmet olduğu bilinci oluşmuş ve bu tür hizmetler kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Sosyal politika, belli bir zaman diliminde bir ülkenin mevcut sosyo ekonomik olanakları dâhilinde maddi ve kültürel yaşam şartlarının geliştirilmesi ve düzelmesi amacıyla ulusal nitelikte alınan önlemler bütünüdür (Koray ve Topçuoğlu, 1995). Günümüzde ise sosyal politikayı toplumun bağımlı çalışan, ekonomik açıdan güçsüz ve özel olarak korunması gereken kesimlerine yönelik riskleri önleyici ve koruyucu politikaları konu alan bir sosyal bilim dalı olarak tanımlayabiliriz (Altan, 2010).

Sosyal politikaların toplumun her kesiminde kurumsal olarak uygulamaya konulmasını hedefleyen devlet biçimi sosyal devlet kavramı olarak 19. yüzyılda karşımıza çıkmaktadır. Sosyal devlet sosyal gelişme, sosyal eşitlik, sosyal adalet, sosyal barış ve sosyal bütünleşme gibi temel amaçlarıyla, sosyal sorunların

çözümünde, sosyal reformcu yaklaşımlar ortaya koyarak, bireylerin toplum yaşamındaki güvensizliklerini ortadan kaldırıcı ve daha nitelikli bir yaşam sürdürmelerini hedefleyen devlet biçimidir. Sosyal devlet kavramı ülkeden ülkeye değişik tedbirler bütününü içermekle birlikte gelişmiş ülkelerde bu kavram sosyal devletin ivme kazandığı refah devleti kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır. Refah devleti kavramı taşıdığı anlam bütünüyle de değerlendirildiğinde sadece sosyal tedbirlerin alındığı değil aynı zamanda bireylerin refah düzeyine ulaştığı devlet biçimini tanımlamaktadır. Bu noktada değerlendirildiğinde sosyal politika, sosyal devlet ve refah devleti kavramlarını iç içe yerleşmiş halkalar bütünü olarak da değerlendirilebilir.

Merkezi yönetimler, gelişen dünya düzeninde ortaya çıkan bir takım sorunlar karşısında (yoksulluk, işsizlik) devlet olma özelliklerini tam anlamıyla yerine getiremez ve gereksinimleri karşılayamaz hale gelmişlerdir. Bunun sonucunda yeni kamu yönetimi anlayışının bir gereği olarak bir kısım sosyal sorumluluklar ve görevler yerel yönetimlere bırakılmıştır. Merkezi idarelerin yerel yönetimlere devrettiği sorumlulukların başında sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler gelmektedir. Devredilen bu görevlerle birlikte yerel yönetimler merkezi idarenin tamamlayıcısı haline gelmişlerdir.

Sosyal Belediyecilik kavramı, sosyal devletin yereldeki temsilcisi olarak belediyelere yalnızca klasik belediyecilik anlayışının dışına çıkarak sosyal sorunların çözümünde sorumluluklar yüklemektedir. Sosyal belediyecilik, belediyelere geleneksel belediye hizmetlerin sunumunun ötesinde sosyal sorunları çözümünde bizatihi sorumluluklar yüklemektedir.

Türkiye'de demokratik sistemin bir parçası olan mahalli idareler; belediyeler, il özel idareleri ve köylerden oluşmaktadır. Yerel yönetimler birimi olan belediyeler, halkın mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamada ve sosyal politikaları uygulayabilme noktasında halka en yakın hizmet birimleridir. Sosyal politikaların yerel düzeyde uygulayıcısı olan belediyeler, kentlerin nüfus ve sosyal özelliklerine göre tespitleri yerinde daha işlevsel olarak gerçekleştirebilmektedir. Mevzuat çerçevesinde belediyelere 1580 sayılı Belediye Kanunu ile kesin çizgileri belirlenmiş yetkiler verilmiştir. Ancak 2000'li yıllardan sonra hızlı kentleşmenin yarattığı etkilerle birlikte 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelere daha esnek sosyal yetkiler verilmiştir.

Günümüzde sosyal belediyecilik kavramı sadece muhtaç vatandaşlara yapılan ayni ve nakdi yardımların çok daha ötesinde değerlendirilmektedir. Sosyal belediyeciliğin beraberinde getirdiği rehberlik etme, sosyalleştirme ve rehabilite etme gibi fonksiyonlar da belediyeler tarafından yerine getirilmektedir. Belediyelere son yıllarda sosyal alanda planlama, düzenleme gibi görevleri yükleyen bir yaklaşım da söz konusudur. Belediyeler, sosyal konut, sosyal yardım, danışmanlık, istihdama yönelik önlemler, yoksulluğun minimum düzeye indirilmesi, önleyici sağlık tedbirleri alma ve çevre sağlığının korunması gibi farklı sosyal alanlara yönelmektedir. Özellikle dezavantajlı sosyal gruplara yönelik proje ve programlar hazırlayarak hayata geçirmektedir. Bu noktada sosyal politikaları yerel düzeyde başarı ile hayata geçiren belediyeler, sosyal devlet anlayışının yerel temsilcisi olarak "sosyal belediye" grubunda yer almaya hak kazanmaktadır (Seyyar, 2009).

21. yy'in kentli olma beklentileri çağdaş belediyecilik alanında da yenilikleri beraberinde getirmiştir. Gelişen çağdaş belediyecilik anlayışı "yerel sürdürülebilir kalkınma", "sosyal belediyecilik", "modern kentlilik bilincinin oluşturulması" gibi kavram ve politikaları geliştirmiştir. Ülkemizde artan kentli nüfus sonucunda işsizlik, yoksulluk gibi sosyal sorunları ortaya çıkarmış ve yerel yönetimlerin sosyal politikalarda çözüm üretmedeki önemini artırmıştır. Merkezi yönetimin sosyal yardım ve hizmetlerde yetersiz kalma durumu yerel yönetimleri bu alanda daha etkin rol almaya yöneltmiştir. Ayrıca son yıllarda mevzuat ile ilgili düzenlemeler özellikle belediyelere sosyal yardım ve hizmetlerde yeni görevler yüklemiş ve sosyal belediyecilik uygulamaları mevzuat hükümleri doğrultusunda gelişmeler göstermiştir.

Sosyal politika kavramının etkinliği ile oluşan sosyal devlet ve refah devleti modellerinin bir parçası olan yerel yönetimlerdir. Bu yapıların en etkin unsuru ise belediyelerdir. Belediyelerin sosyal politikalara destek sağlayıcı işlevselliğini içeren uygulamalarına sosyal belediyecilik uygulamaları denilmektedir. Sosyal Belediyecilik, yerel yönetimlere sosyal alanda düzenleyici yetkilerle bireyleri sosyalleştirme ve yerel olarak kalkındırma gibi görevleri yükleyen bir yerel yönetim modelidir. Bu çalışmada, Nazilli Belediyesi örneğinden hareketle Türkiye'deki sosyal belediyeciliğin gelişimi ve sosyal devlet olgusunun oluşumunda yer alan sosyal belediyecilik kavramı ele alınmıştır. Çalışma kapsamında Nazilli belediyesinin sosyal belediyecilik alanında uyguladığı hizmetlerde incelenmiştir. Uygulanan sosyal belediyecilik hizmetlerinin Nazilli

Belediyesinin son yedi yıllık gelirleri ve giderleri içerisindeki payı değerlendirilmiştir. Ayrıca yapılan anket çalışması ile Nazilli halkının sosyal hizmetlere bakışı ve memnuniyet düzeyi, istatistiki olarak değerlendirilmiştir.

1. SOSYAL POLİTİKA, SOSYAL DEVLET VE REFAH DEVLETİ KAVRAMI

Sosyal politika ve yerel yönetimler konusu oldukça geniş bir kapsama sahip akademik olgulardır. Gerek sosyal politika ve gerekse yerel yönetimleri çeşitli yönleriyle ifade eden çok sayıda akademik çalışma ve geniş bir literatür mevcuttur. Sosyal politika alanındaki çalışmalar daha çok ulusal devletler düzeyinde yerine getirilen sosyal politikaları incelemeye ağırlık vermiştir. Yerel yönetimler alanındaki çalışmalar ise bu kurumların yönetsel ve mali yapıları, merkezi idare-yerel yönetim ilişkileri ve kentsel nitelikli fonksiyonlara yöneliktir.

Sosyal politika, kavram ve kapsamı bakımından politikaların belirlenmesi ve uygulanmasında rol alan kurumlar bakımından sınırları kesin çizgilerle belirlenememiş bir çalışma alanıdır. Sosyal politika kavramı Kıta Avrupa'sı ve Kuzey Amerika literatüründe nispeten farklı anlamlara gelmektedir. Öyle ki, bu kavram kıta Avrupa'sında "sosyal politika" Kuzey Amerika literatüründe ise daha çok "sosyal refah politikası" olarak kullanılmaktadır. Bazı yazarlar her iki kavramın aynı anlama geldiğini belirtmekte, bazıları, sosyal politikayı çok çeşitli politikalar içeren ve sosyal refah politikalarını da kapsayan çerçeve bir kavram olarak değerlendirmektedir. Benzer şekilde sosyal politikaları uygulamaya koyan devletlere kıta Avrupa'sında sosyal devlet, Kuzey Amerika'da refah devleti denilmektedir (Aydın, 2008: 22).

Olguları incelerken sosyal politikanın uygulama alanları belirlenirken sosyal devletin ortaya çıkışı tanımlanması gerçekleştirilecektir. Sosyal politika, sosyal devlet ve refah devleti kavramları adeta bir halkanın iç içe girmiş parçaları halinde belirlenmiş ve uygulama alanı bulmuştur.

1.1. Sosyal Politika

Sosyal Politika kavramının bir bilim dalı olarak kabul görmesi yakın tarihte gerçekleşmiştir. Sosyal politika hem kavram hem de uygulama olarak 19. yüzyılda endüstri devriminden sonra ortaya çıkmıştır. Kavramı ilk olarak Almanya'da Profesör Riehl kullanmıştır. Ancak, kavramın genişleyerek bilimsel bir nitelik kazanması 1873'de Alman Siyaset Derneğinin kurulması ile mümkün olmuştur. Sosyal politika kavramı çıkış itibariyle devletin burjuva kesimi karşısında alması gereken önlemleri belirleyici nitelikte olmuştur (Tuna ve

Yalçıntaş, 1999: 20–22). Bu yönüyle, sosyal politika rejimi toplumda farlı statü ve ekonomik güce sahip bireyler arasında bağlayıcı ve birleştirici bir etkiye sahiptir.

Konunun bilim dalı haline gelmesine 1911 yılında Alman Otto V. Zwiedineck- Südenhorst'un yazdığı "Sosyal Politika" adlı eser büyük katkı sağlamıştır. Ülkemizde ise, sosyal politika kavramı ilk olarak 1916-1917 yıllarında yayınlanan Ziya Gökalp'in başında bulunduğu "Yeni Mecmua" adlı dergide kullanılmıştır. Ancak, literatürümüze bilimsel olarak girişi ülkemize gelen Alman Profesör Gerhard Kessler vasıtasıyla olmuştur (Aydın, 2008: 23).

Sosyal politika, önce ekonomi politikası şeklinde başlamış ve daha sonra ondan ayrılarak bağımsız bir bilim dalı konumuna gelmiştir. Bilimler sistematiği içerisinde ortaya çıkışı nispeten yakın zamanlara rastlayan yeni bir bilim dalı olmasına rağmen, konusu itibariyle ekonomik olaylardan doğan insan ilişkilerini toplumsal bütün içerisinde incelemeyi amaçlamıştır. Bu yönüyle sosyal politika, ekonomik gelişmelerin toplum yaşamı üzerindeki etkilerini ve ortaya çıkardığı sosyal sorunları inceleyerek çözüm üreten bir bilim dalı haline dönüşmüştür (Güven, 1995: 7).

1.1.1. Sosyal Politika Kavramının Tanımı

Sosyal Politika kavramı ile ilgili olarak çeşitli kavram karmaşaları yaşanmaktadır. Kavram kıta Avrupa'sında "sosyal politika" , Kuzey Amerika da ise "sosyal refah politikası" olarak kullanılmıştır. Bazı bilim adamları her iki kavramın da aynı anlama geldiğini belirtirken bazılar ise sosyal politika kavramının, sosyal refah politikalarını içeren çerçeve bir kavram olduğunu belirtmektedirler (Ersöz, 2003: 119–120).

Sosyal politika günümüzdeki genel anlamıyla, bir ülkede çeşitli toplumsal sorunlara ilişkin uygulanan politika ve alınan önlemler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bilime adını veren "sosyal kavramı" toplumsal yapı içindeki sınıflar arasındaki ilişkileri, sosyal tabakalaşma düzenini, sınıf hareketlerini, sosyal kutuplaşmaları, sınıfsal çelişkilerini içeren özel bir anlam taşımaktadır.

Sosyal politika, hedefi toplumsal adalet olan, ekonominin doğal yasaların düzenleyici ve sermayeci toplum düzeni içinde sınıf çatışmalarının nedenlerini gidermeye yönelik önlemler üreten denge, uyum ve barış bilimidir. Dar anlamda sosyal politika endüstrileşmeyle başlamış ve sınıflar arası ilişkileri düzenlemeye

yönelik olmuştur. Endüstrileşme süreci ile ortaya çıkan sermaye sahibi işveren ve emeğe dayalı çalışan işçi sınıfı arasındaki değişim ve gelişmelerin düzenlenmesi hedeflenmiştir (Güven, 1995: 10). Bu dönemde kentleşme ve sanayileşme karşısında işçi sınıfını yoksulluğa karşı korumaya yönelik bir dizi önlemler bütünü olarak değerlendirilmiştir. Dar anlamda sosyal politikanın esasını iki sınıf arasındaki eşitsizliklerin ve gelir adaletsizliğinin arttığı dolayısıyla çatışmaların arttığı bir ortamda işçi sınıfı lehine barışçıl çözümler sağlanması oluşturmaktadır.

Geniş anlamda sosyal politika ise, toplumsal hayatta ortaya çıkan ve bu bilim dalının içeriğinde yar alan tüm sorunlarla ilgilenir. Toplumun sağlık, eğitim, konut, çevre, yerleşim sorunları, personel ve demokratikleşme gibi sorunları da bu kapsamda inceleme alanını oluşturmuştur (Güven, 1995: 15). Bu anlamda, sosyal politika bütün sosyal alanlar ve bütün sosyal grupların sorunları ile ilgilenmekte ve çözüme yönelik önlemler arayışı içerisine girmektedir (Aydın, 2008).

Sosyal politika, ekonomik olaylardan doğan insanlar arası ilişkileri incelerken ve bu olayların toplum yaşamı üzerindeki etkilerini araştırırken, mevcut ilişkileri ve etkileri saptamakla yetinmemekte "olması gereken durumu" da göstererek, "normatif" bir yaklaşıma girmektedir. Bu özelliği ile sosyal politika geleceği biçimlendirmeye de yön vermektedir. Örneğin, toplumdaki yoksulların, dezavantajlı grupların, küçük esnaf ve çiftçilerin korunması gerektiği, gelir dağılımında adil olunması gerekliliğini, ekonomik yönden bağımlı kesimlerin korunması gerektiğini savunmaktadır.

1.1.2. Sosyal Politikanın Temelleri ve Gelişimi

Sosyal politikanın temelleri, medeniyetin var oluşuyla ortaya çıkmıştır. Sosyal politikaların temelinde insani duygular ve dini inanışların beraberinde getirdiği, hayırseverlik anlayışı yer almaktadır. Sosyal politika ve sosyal refah hizmetleri inançlar ve hümanizmde derin temellere sahip olup, bireyler bu hizmetlere dini emir ve insan sevgileri nedeniyle yönelmektedirler. Sosyal politika hizmetlerinin kurumsallaşmasının temelini ise insanların hayırseverlik ve insan sevgisi oluşturmaktadır.

Bu nedenle, sosyal refah hizmetlerinin başlangıcı olarak 19.yy kabul etmek, insanlığın gereği olan yardımseverlik duygusunun ilk çağlardan beri var olduğu gerçeğine ters düşmektedir. Ancak, tarih boyunca hayırsever hizmetlerin

verimliliği, gönüllü organizasyonların oluşması ve devlet desteğinin sağlanması ile sosyal faaliyetler artış göstermiştir (Ersöz, 2003: 121–122)

Sosyal politikanın temellerinin oluşumunda, Endüstri Devrimin sonuçları olarak ortaya çıkan toplumsal düzendeki değişiklikler dönüm noktası olarak kabul edilmiştir. Endüstri devrimini sadece mekanik bir olaya indirgemek mümkün değildir. Devrimi başlatan sanayi üretimi, insan emeğine ve çalışma şartlarına ilişkin köklü toplumsal değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. Üretim biçiminin değişmesi, ekonomik ve sosyal yaşamın kuralların değişmesine neden olmuştur. Kısacası, Endüstri Devrimi çağımızın toplumsal düzeninin temellerini oluşturmuştur (Güven, 1995: 41).Emeğin sömürüldüğü bu yeni toplum düzeninde iki toplumsal sınıf ortaya çıkmıştır. Bunlar üretim araçlarını ve sermayeyi elinde tutan burjuva sınıfı ve hayatını sürdürebilmek amacıyla emekleri ile hizmet vermek durumunda olan işçi sınıfıdır. Bu yeni düzende sermayeyi elinde bulunduran sınıf ekonomik gücün getirdiği tasarrufla siyasi karar alma mekanizmaları üzerinde de etkili olmaktadır. Endüstri, devriminin beraberinde getirdiği sınıf farklılıkları ve gelir dağılımdaki adaletsizlik günümüzün kapitalist düzeninin temellerini oluşturmuştur.

Sosyal Politikanın temelleri bireylerin toplum içinde yaşaması ve bir takım hümanist ve hayırsever duyguların yansıması olarak oluşmuş, fakat sistemli kurumsallaşma özelliğini endüstri devriminin ortaya çıkardığı sınıfsal farklılık ilişkilerine çözüm arama aşamasında kazanmıştır.

Sosyal politikaları hayata geçirmenin iki aracı vardır. Bunlardan birincisi devlet hazırlamış olduğu sosyal politikaları kamu müdahalesi ile hayata geçirir. Bu müdahale, devlet tarafından kanun çıkarılarak ya da idari düzenleyici işlemler yolu ile (tüzük, yönetmelik, bakanlar kurulu kararı vd.) gerçekleşmektedir. İkinci aracı ise kendi kendine yardım mekanizmalarıdır. Bu mekanizmalar sosyal ve ekonomik sorunlarla karşı karşıya bulunan kesimlere kendi imkânlarını birleştirerek; dayanışma içinde kendi sorunlarını çözme imkânlarının verilmesi ve bunlara devlet desteğinin sağlanması suretiyle gerçekleşir. Kendi kendine yardım mekanizmalarının en önemli araçları sendikalar, kooperatifler ve yardımlaşma sandıklarıdır. Sendikalar, çalışma hayatında çalışanların ekonomik ve sosyal sorunlarını en aza indirgemek amacıyla kurulmuş örgütlerdir. Sendikalar çalışanların ekonomik- siyasi gelişmeler ve işverene karşı mağduriyetlerini gidermeye yönelik önlem alır ve bunu hayata geçirmek için mücadele veren

örgütlerdir. Kooperatifler ise dar gelirli kimselerin kıt ekonomik kaynaklarını birleştirerek daha büyük ekonomik fayda sağlamak ve ekonomik ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak amacıyla kurulmuş ekonomik hedefleri olan birliklerdir. Kooperatifler aracılığıyla kişiler konut, ulaşım üretim ve tüketim gibi ekonomik durumlarını korumaya yönelik imkânlar elde ederler. Yardımlaşma sandıkları ise yine kişilerin kendi aralarında kıt kaynaklarını birleştirerek yardımlaşma amacıyla kurulmuşlardır. Grup içi dayanışmayı ve yardımlaşma amacı taşırlar.

Sosyal politikalar, çağdaş bütün devletlerde sosyal barışın sağlanması, sosyal düzenin ve istikrarın sağlanması; toplumda sosyal düzeninin bozularak sosyal karışıklıkların önlenmesine yönelik olmak üzere her ülkenin kendi şartları içinde belirlenir ve uygulanır (Arıcı, 2012: 10).

1.2. Sosyal Devlet

Sosyal devlet, devletleri siyasi hedef ve eğilimleri bakımından sınıflandırma biçimi olarak ortaya çıkmış bir kavramdır. Sosyal devlet toplumun korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç kesimlerine gerekli görülmesi halinde ekonomik ve sosyal durumlarını iyileştirmelerini sağlamak ve toplum içinde dışlanmadan yaşamalarını sürdürmelerini, insanca bir beslenme ve barınma imkânına ulaşmalarını sağlaması için destek olması gerektiği anlayışını benimseyen bir devlet niteliğidir. Sosyal devlet vatandaşların sosyal durumları, refahı ile ilgilenen vatandaşlara asgari bir yaşam imkânı sağlamayı kendine görev olarak kabul eden devlet türüdür (Sosyal, 1974: 178). Sosyal devlet, sosyal ve ekonomik bakımdan yardıma muhtaç kesimlere devlet tarafından pozitif ayrımcılık yapılmasını kabul eden ve bunu kamu görevi sayan bir devlettir.

Sosyal Devlet uygulamaları noktasında “kişi ve ailelere sosyal konum ve sınıflarına bakılmaksızın sahip oldukları gelir ve mülklerinden bağımsız olarak asgari bir gelir güvencesinin verilmesidir. Aynı zamanda, ferdi ve ailevi krizlere yol açabilecek hastalık, yaşlılık, işsizlik, doğal afetlerden ortaya çıkabilecek sosyal riskleri karşılayabilecek duruma getirilmeleri amacıyla, piyasa güçlerinin işleyişine müdahaleleri kapsayan politikaları hayata geçiren” devlettir (Gough,2008).

Sosyal devlet uygulamalarının ilk anayasal dayanağı 1848 yılında Fransa’da görülmektedir. Bunu, 1919 yılında yayınlanan Alman Weimar

Anayasası takip etmiş ve "ekonomik hayatın adalet ilkesine dayanarak düzenlenmesi" düşüncesini savunmuştur. Fransa Anayasasında olduğu gibi eğitim, sağlık ve çalışma haklarını güvence altına almıştır (Kantarcı, 2003).

Ütopik sosyalistlerden Owen, devletin çocuk işçiliği, ücretler, sağlık, istihdam gibi konuları piyasanın inisiyatifine bırakmaması yönünde devlete önemli görevler yüklemiştir. Sismondi, emek ve sermaye uyumsuzluğunu eleştirerek sermayenin tek elde toplanmasına karşı çıkmış ve topraksız kesimin toprak sahibi olması gerektiğini savunmuştur. Simon, kapitalist sınıfların ortadan kaldırılması gerektiğini ifade ederek planlı ve merkezi uygulamaları savunmuştur. Fourier de, ortak ve adil ücreti önermiş, Proudhon ise, devleti burjuvanın ve liberalizmin temsilcisi olarak görmekte ve merkeziyetçiliğe karşı çıkmaktadır (Koray, 2005: 58-60). Bu görüşler sosyal devlet anlayışının şekillenmesini ve geçişini kolaylaştırmıştır.

Türkiye'de ilk defa 1961 Anayasası ile söz edilen sosyal devlet ilkesi, 1982 Anayasasında devletin sosyal hukuk devleti olduğu, kişilerin ve toplumun refah huzur ve mutluluğunun sağlanması gerektiği ve bunları sınırlayan sosyal, ekonomik ve sosyal engellerin kaldırılarak kişinin maddi ve manevi varlığının geliştirilmesi için gerekli ortamın hazırlanmasının devletin görevleri arasında yer aldığı belirtilmiştir. Özellikle Anayasamızın 2. Maddesinde yer alan cumhuriyetin nitelikleri arasında sosyal devlet ilkesi belirtilmiştir (Yürük, 2004).

Sosyal devlet en geniş tanımıyla, ferdin huzur ve refahını gerçekleştiren ve teminat altına alan, kişi ve toplum arasında denge sağlayan, emek ve sermaye ilişkileri arasındaki dengeleri düzenleyen, özel girişimin güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayan, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, iktisadî ve malî tedbirler alarak çalışanları koruyan, işsizliği önleyici ve millî gelirin adalete uygun biçimde paylaştırılmasını sağlayıcı tedbirler alan adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmeye kendini yükümlü sayan, hukuka bağlı kararlılık içinde ve gerçekçi bir özgürlük rejimini uygulayan devlet demektir (Gözler, 2000).

1.2.1. Sosyal Devletin Amaçları

Sosyal devletin amacının sadece "kişilere asgari bir gelir düzeyinin garanti edilmesi" ya da "belirli ihtiyaçların karşılanmasında asgari standartların

sağlanması” olduğunu ileri sürenler yanında; geniş anlamda refah devletinin amacının “tüm vatandaşların yaşam koşullarını iyileştirmek" olduğunu kabul edenler de vardır.

Genel olarak sosyal devletin temel amacının; “bir toplumu oluşturan bireylerin, kanunlar karşısında olduğu kadar politik, ekonomik ve sosyal hayatın işleyişi içinde de eşit ve özgür olmalarını sağlamak” olduğunu söyleyebiliriz. Diğer bir deyişle, sosyal devlet, bireylerin yasalar karşısında eşit ve özgür olduklarını kabul etmekte; bunun ötesinde; bu eşitlik ve özgürlüğün bireyler açısından işlevsel bir niteliğe sahip olması için gerekli imkânları da sağlamaya çalışmaktadır. Sosyal devletin genel kabul gören, ortaya çıkmasında önemli rolü olan diğer amaçları ise; yoksullukla mücadele ve adil gelir dağılımı, fırsat eşitliği sağlama ve sosyal güvenlik, sosyal denge ve barışı sağlamak ve ekonomik büyüme ve kalkınma şeklinde sıralanabilir (Aktan ve Özkıvrak, 2009).

1.2.1.1. Adil gelir dağılımı ve yoksullukla mücadele

Sosyal devletin temel amaçları arasında yer alan yoksullukla mücadele ilkesi; bireyleri ve toplumu yoksulluktan kurtararak, güvensizlik alanını azaltmak ve herkesin kendi kendine yetebilecek temel ihtiyaçlarını karşılayabilmesine imkân ve ortam sağlamaktır. Sosyal devlet, yoksul kişilere insanca yaşamalarına olanak verecek, diğer bir deyişle bu kişilerin yaşam standartlarının belli kriterlerle belirlenen düzeye yükselmesini sağlamakla yükümlüdür (Barr, 1993: 165).

Sosyal devletin temel amaçları arasında yer alan adil gelir dağılımı ilkesi; toplumda bireylerin elde ettikleri gelirler arasında büyük farklar olmamasını ve milli gelirin bireyler ve sınıflar arasında toplumsal gerginliklere neden olmayacak şekilde dağılmasını hedeflemektedir. Sosyal devletten beklenen kamu gelirlerini ve kamu harcamalarını kullanarak, toplumu oluşturan bireyler arasında zenginden fakire doğru gelir bölüşümünü sağlaması ve korumasıdır. Bu gelir dağılımı sağlanırken temel olarak muhtaç bireylerin toplum içindeki saygınlığını zedeleyici davranışlardan kaçınılmalıdır. Ancak burada önemli olan muhtaç bireyleri yardımlara alıştırmak yerine, çalışabilecek durumda olanlara istihdam olanağı sağlamak ve bu kişileri üretken ve topluma yararlı bireyler haline dönüştürmek esas alınmalıdır (Aktan ve Özkıvrak, 2009).

1.2.1.2. Fırsat eşitliği

Özgürlük ve fırsat eşitliği gibi sosyal değerler mutlak eşitlik ilkesi benimsenerek dağıtılmalıdır. Fırsat eşitliği ve özgürlük gibi kavramlar bireylerin öz güveninin gelişmesi bakımından oldukça önemlidir. Bu yönüyle bazı sosyal değerlerin kimseyle değişimi yapılamaz ve hiç kimse ekonomik ve sosyal kazanımlar için bu temel özgürlüklerden vazgeçemez. Yapılan eşitsiz uygulamalar en zayıf sosyal sınıfların refahını çoğaltıyor ve fırsat eşitliği yaratıyorsa, sosyal adaleti de sağlıyor demektir (Chan, 2005).

Sosyal devlet, sosyal ve ekonomik olanaklardaki farklılıkların, insanlar arasındaki ayrıştırıcı etkisini önlemek için, güçsüzleri koruyucu tedbirlerle, sosyal ekonomik nedenlerin ortaya çıkardığı eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya çalışır.

1.2.1.3. Sosyal güvenlik

Sosyal güvenlik, hastalık, kaza, sakatlık, analık, yaşlılık, ölüm ve işsizlik gibi, kişinin her türlü gelir kayıpları ile gider artışlarını karşılamayı, yani kişinin yerleşik yaşam seviyesinin korunmasını ve devam ettirmesini amaçlamaktadır. Diğer bir tanımla sosyal güvenlik bir ülke halkının bugünü ve yarınını güven altına alan genel önlemler sistemidir (Güven, 1995).

Sosyal güvenlik politikalarının temelini, sosyal, ekonomik, mesleki ve fiziksel risklerin, tehlikelerin ve belirsizliklerin bireyler üzerindeki olumsuz etkilerini giderme çabaları oluşturmaktadır. Sosyal devlet ilkesinin gereği olarak, sosyal güvenlik insanların karşılaşabilecekleri sosyal riskler karşısında kendilerini güvende hissetmelerini ve geleceğe güvenle bakmalarına olanak sağlamaktadır (Güven, 1995).

Sosyal devlet anlayışına göre; hiç kimse hayat kriterlerinde beklenmedik ve kabul edilemeyecek büyüklükte bir düşüşle karşı karşıya kalmamalıdır. Bu görüş, sosyal devlette, işsizlik maaşlarının ve sağlık alanında sunulan hizmetlerin temel amacıdır. (Barr, 1993: 8-11). Sigorta ve sosyal yardım kurumları ile bireylerin gelirlerindeki dalgalanmaların hafifletilmesi diğer bir deyişle kişilerin gelirlerindeki öngörülebilir düşüşlerin giderilmesi de bir diğer amaçtır (Barr, 1993: 8-11). Buna göre sosyal güvenlik kurumları, sigorta aylığı programları ile kişilerin yaşam boyu tüketimlerini bugün ve gelecek arasında taksim edebilmelerine olanak tanımaktadır.

1.2.1.4. Tam istihdam ve işsizlikle mücadele

Sosyal devletin temel hedeflerinden biri de kişilerin gelir elde etmelerini sağlayıcı bir iş edinmeleri için gerekli şartları oluşturmak ve böylece bireylerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri bir alanda istihdam edilmelerine olanak tanımaktır.

Sosyal devletin gelişimiyle birlikte İşçilerin giderek artan siyasal etkileri ve büyük bir baskı grubu olarak ortaya çıkmaları, sanayileşmiş ülkelerde hükümetlerin ücretlerle ilgili politikalar oluşturmasına neden olmuştur. Özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra, sanayi devrimini tamamlamış ülkelerde kabul gören ve yürütülen ücret politikası, sosyal refah devletine ulaşmada önemli bir araç olmuştur (Talas, 1999: 201).

Bireylerin makul seviyede düzeyde gelir getiren bir işte çalışmaları, onlara kendi gereksinimlerini karşılama ve böylece devlete, refah alanında ya da sosyal alanda bağımlılığını azaltmaya olanak vermektedir. Genel olarak sosyal devletin yoksullukla mücadele hedefini yerine getirmede kabul ettiği kriter, yoksullara yapılacak yardımların bireylerin toplum içindeki saygınlığını ve özgüvenini yitirmelerine yol açmayacak bir şekilde düzenlenmesidir. Bu nedenle, sağlıklı ve çalışabilecek durumda olan yoksul bireylere, imkânlar ölçüsünde, bir iş imkânı sağlamak suretiyle yardımda bulunmak daha uygun bir yöntem olarak kabul edilebilir. Sonuç olarak, tam istihdam da, geniş anlamda refah tanımının temel etmenlerinden birini oluşturmaktadır ve II. Dünya Savaşı sonrası dönemde gelinen yüksek istihdam düzeyleri ve artış gösteren emek verimliliği, sosyal adaletin sağlanmasında en az gelirin yeniden dağıtımı kadar eşitleyici bir güç oluşturmuştur (Barr, 1993: 6-7).

1.2.1.5. Sosyal denge ve barışı sağlamak

Sosyal devletin temel amaçlarından biri de, sosyal dengeyi sağlayarak sosyal barışı oluşturmaktır. Sosyal devlet bu yönüyle, sosyal sınıf ve zümreler ile farklı din ve mezheplere mensup kişilerin öncelikle yasalar karşısında eşit olmalarını sağlamakla yükümlüdür. Bireylerin, mensup oldukları sınıf, zümre, ırk, din veya mezhep nedeniyle ya da sahip olduğu ekonomik gücünden dolayı ayrıcalıklı muamele görmesini önlemek durumundadır (Aktan ve Özkıvrak, 2009).

Sosyal devlet, bir yandan yasal düzenlemelerle sermayenin tekelleşmesine engel olmak ve serbest piyasa ekonomisini güçlendirmek için ise kurumsal düzenlemelere gitmektedir. Bu düzenlemeleri gerçekleştirirken diğer yandan çalışanların ülke yönetimine gelmeleri veya yönetimde ağırlıklarını duyurmaları için gerekli bir takım sendikal tedbirleri de almaktadır. Bu amaçla para piyasalarını, kredi ve sermaye kuruluşlarını, mal ve hizmet piyasalarını denetler; çalışanların örgütlenme, iş güvencesi, sendika kurma, toplu iş sözleşmesi ve grev yapma hakkını tanıyarak ve bunların kullanılmasını sağlar. Çalışma risklerini en aza indirme noktasında işverene yasal sorumluklar yükleyerek; adaletli ücret elde etme, dinlenme, güvenli koşullarda çalışma olanaklarını somut olarak gerçekleştirmek suretiyle, çalışanları sermaye sahiplerinin baskısına karşı korur ve emek sermaye dengesini sağlamaya çalışır (Duman, 1997: 37).

1.2.1.6. Ekonomik büyüme ve kalkınma

Ekonomik büyüme ve kalkınmanın sağlanması, sosyal devletin en önemli görev ve hedeflerinden biri olarak kabul edilmektedir. Sosyal devlet, ekonomik büyüme ve kalkınmanın gerçekleşmesi amacıyla sermaye yatırımlarını teşvik edici sübvansiyonları uygular, ekonomik faaliyetlerin tam istihdamı sağlayacak seviyede gerçekleşmesi için gerekli koşulları oluşturur. Sağlık, eğitim, sosyal güvenlik gibi alanlara yönelik gerekli müdahaleleri gerçekleştirerek ekonomik kalkınmada öncelikli önem taşıyan işgücünü geliştirmeye yönelik önlemler alır (Aktan ve Özkıvrak, 2009).

1.2.2. Sosyal Yardımlar

Sosyal yardımlar, insanlık tarihi boyunca yoksulluk ve diğer sosyo-ekonomik sorun ve ihtiyaçlarla birlikte var olmuştur. Bu hizmet ve yardımların niteliği, kapsamı, yöntemi, kurumsal yapısı ve finansmanı zaman içerisinde farklılık gösterse bile yüzyıllardır toplum ve devlet yaşamının en önemli konularından birini teşkil etmiştir (Gündüz, 2013).

Sosyal yardım kavramı, sosyal yardımlaşma kavramı ile çok defa karıştırılabilen bir kavramdır. Sosyal yardım kavramının, kamu sosyal yardımlarını ifade eden bir farklılığı vardır. Sosyal yardımlar, kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan karşılıksız yardımlardır. Muhtaç olma durumuna muhtaçlığın kontrol ve denetimine göre gerçekleştirilirler. Bu yardımların

finansmanı, muhtaçlık devam ettiği sürece devlet tarafından karşılanır. Sosyal yardımlarda hedef, yardımdan faydalanan kişinin mümkün olan en kısa zamanda kendine yeterli duruma kavuşturulmasıdır (Dilik, 1991; Friedlander, 1966).

Sosyal yardım kavramı günümüzde anlam kaymasına uğramış ve kamu tarafından yapılan ayni ve nakdi yardımları ifade eden bir içeriğe sahip hale gelmiştir. Daha önceleri kamu tarafından gerçekleştirilen sosyal hizmetleri de ifade eden sosyal yardım kavramı, günümüzde bu kapsamı kaybetmiştir. Sosyal yardımların kimlere, nasıl ve ne miktarda ve hangi sürelerde yapılacağı kanunlarla belirlenir. Sosyal yardımları bugünkü anlamıyla tanımlamak gerekirse; yaşadığı yer ve çevrede kendini ve ailesini geçindirme imkânlarından mahrum kalmış kişilere, muhtaçlık durumlarının tespitine bağlı olarak ayni veya nakdi, sürekli veya geçici, sistemli ve düzenli olarak yapılan karşılıksız gelir transferleri olarak tanımlanabilir (Seyyar, 2005).

Günümüz Türkiye'sinde sosyal yardım uygulamaları 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu,4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanun, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile kamu kurumları, belediyeler, vakıf ve dernekler eliyle yürütülmektedir.

1.2.3. Sosyal Hizmetler

Sosyal yardımların hizmet biçiminde yardıma ve desteğe muhtaç kimselere götürülme şekline sosyal hizmet adı verilmektedir. Sosyal hizmet, sosyal yardımlarla aynı şartlarda yapılır. Sosyal hizmetler aynı zamanda muhtaçlık şartı ve muhtaçlık kontrolüne bağlı olarak yapılan kamu yardımlarıdır.

Sosyal hizmetler, toplumdaki yoksul ve fiziksel veya zihinsel engelleri olan bireylere ülkenin mevcut şartları çerçevesinde insana yaraşır, toplum ile uyumlu bir yaşam sürdürebilmeleri noktasında maddi ve manevi, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik, kamu ve gönüllü özel kuruluşlar tarafından ortaya konulan hizmetlerdir. Sosyal hizmetlerde hedef, bu tür bireylere insanlık onuruna yaraşır bir sosyal ortam sağlayabilmektir. (Aydın, 2008).

2828 sayılı yasaya göre sosyal hizmetler "kişi ve ailelerin kendi bünye ve çevre şartlarından meydana gelen veya kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi

ve sosyal eksikliklerinin giderilmesine ve ihtiyaçlarının karşılanmasına, sosyal sorunlarının önlenmesi ve çözümlenmesine yardımcı olunmasını ve hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetler bütünü" şeklinde tanımlanmıştır.

Günümüzde sosyal hizmetler, hem bir meslek hem de bilim dalı haline gelmiştir. Çocuklara, gençlere, yaşlılara kadınlara ve diğer dezavantajlı gruplara götürülecek sosyal hizmet teknikleri de farklılık göstermektedir. Sosyal hizmetler uygulanırken sosyal hizmet uzmanı adı verilen kişilerin denetim ve gözetiminde gerçekleştirilmektedir. Sosyal hizmetler aynı zamanda bu yönüyle bir meslek alanıdır. Sosyal hizmete ihtiyacın tespiti, kimin nasıl bir sosyal hizmete ihtiyacı olduğunun belirlenmesi ve buna göre uygun sosyal hizmetin sağlanması bir meslek ve bir mesleki eğitim alanı olduğu kadar bir uzmanlık alanıdır (Arıcı, 2012: 7).

Sanayi Devriminin ilk yıllarında sosyal koruma ve sosyal güvenliğin yokluğundan dolayı büyük bir güvenlik ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Çalışanların sayılarının artması ve örgütlü mücadeleleri neticesinde bir takım sosyal haklar kazanılmıştır. Böylece, kamu hizmetlerinin bu yönde düzenlenmesi düşüncesi gerek yerel yönetim gerekse merkezi yönetim aracılığı ile yoksulların hayatında yer almıştır. Sosyal hizmetler ve sosyal yardımların kamu yönetiminin zorunlu hizmeti olduğu kabul edilerek, insan hakkı ve vatandaşlık hakkı kapsamında değerlendirilmiştir. Bu bakış açısının temelleri sosyal devletçi anlayışın ürünüdür (Kesgin, 2012: 52).

1.3. Refah Devleti

Refah devleti kavramı, sosyal devlet tanımı temel tanımı ile yakından ilişkili olup, sosyal devlet içerisinde refah uygulamalarının uygulama bulmuş halini refah devleti olarak tanımlamak mümkündür. Modern anlamda ise sosyal refahın maksimizasyonu amacıyla devletin ekonomiye etkin ve kapsamlı müdahalelerde bulunmasını öngören bir anlayışı temsil etmektedir (Alp, 2009).

1.3.1. Refah Kavramı

Refah çeşitli anlamları içeren bir kavramdır. Birçok modern refah iktisatçı tarafından kullanılan refah kavramı talebin karşılanması kavramı ve ihtiyaçların temini olarak tanımlanmaktadır. Genel olarak refah kavramının anlamları, esenlik

ya da iyi olma hali, mutluluk, zenginlik olarak sıralayabiliriz. Ancak refah kavramı genel anlamda sosyal politikanın özel bir unsurunu belli etmek anlamında kullanılmıştır.

Uygulamada refah kavramı üç farklı anlamda kullanılmaktadır. İlk olarak "bireysel refahı" ifade etmekte ve refah ekonomisinde adı geçen kavram "fayda" anlamında da kullanılır. Buna göre bireylerin refahı onların istediği ve sahip olabildiği şeylere bağlıdır. Bu anlamda, refah, bireylerin tükettiği mal ve hizmetlere dolayısıyla satın alma gücüne dayanır.

İkinci olarak refah, bireylere çocukluk, hastalık, muhtaçlık ve yaşlılık durumlarında koruma sağlamak amacıyla sunulan hizmetlerin bütününü kapsamaktadır. Refah devleti kavramı, refah kelimesinin bu anlamıyla ilgilidir. Buna göre refah devleti, kişilere yaşamın çeşitli belirsizliklerine ve risklerine karşı güven veren hizmetleri sağlayan bir devlet modeli olarak tanımlanabilir (Aktan ve Özkıvrak, 2009: 16-17).

Üçüncü olarak refah kavramı Avrupa Birliğinde kullanılan "sosyal koruma" terimi ile aynı anlamı ifade etmektedir. Buna göre, refah devleti bireylere sosyal koruma sağlanma aşamasında uygulanacak şartları belirlediği, sosyal korumanın kurumsal bir biçimidir. ABD' de bu kavram ölçülen gelir ve devletin sağladığı yardımların kapsamlarını içermektedir. Ancak, kavramın bu manada kullanımı çok yaygın değildir. İngiltere ve AB ülkelerinde geniş bir anlam kazanmış ve politika alanları gelir güvencesi, sağlık, sosyal konut, eğitim ve kişisel sosyal hizmetlerle çerçevelenmiştir (Lund, 2002: 1).

1.3.2. Refah Devleti

Refah Devleti kavramı, kavram olarak Başpiskopos Temple tarafından 1941 yılında ilk kez kullanılmaya başlanmıştır. Bazı yazarlar ise, terimin 1934'te Oxford'lu Alfred Zimmern tarafından telaffuz edildiğini de ifade etmektedir. Ancak genel kabul, "Citizenaş zamanında Nazi Almanya'sının otoriter devleti ile savaş sonrası müttefik devletlerin yeniden inşa edilmesi temennisini ifade eden refah devletini birbirinden ayırmak için ilk kez Temple tarafından İngiltere'de kullanıldığı yönündedir (Pierson, 1991, 102).

Refah devleti kavramı resmi olarak 1942 yılında Beveridge raporuyla kullanılmaya başlanmıştır. Refah devleti modelinin tanımlanmasında dört ana

unsur olduğu genel kabul görmektedir. Bunlardan birincisi yurttaşlığa dayalı geniş kapsamlı reform projelerinin gerçekleştirilerek evrensel bir refah devleti oluşturmaktır. İkinci unsur ise genişleyen bu düzen içerisinde yardımların ve kapsamlarının hızla artmasına bağlı olarak, kamu kaynaklarının bu alanlara tahsisinin sağlanmasıdır. Son olarak da ekonomik kalkınma ve tam istihdama yönelik olarak başarılı devlet politikalarının gündeme getirilmesidir. Yine de refah devletinin tanımına yönelik yaklaşımlar çeşitlilik göstermektedir (Toprak, 2012).

Refah devleti, tarih içerisindeki ekonomik ve sosyal döngüler sonucunda gelişim gösteren ve bunlara göre şekillenen bir yönetim şekli, devlet ve toplum arasındaki özel bir ilişki şeklidir. Bu anlamda, modern refah devletinin temel hedefi, yoksulluğu asgari seviyelere indirmek, adil bir refah dağılımını sağlamak, piyasa mekanizmalarından kaynaklanan çeşitli risklere karşı güvence sağlamak ve aksaklıkları giderecek sosyal hizmetleri sunmaktır. Buna göre refah devleti, ekonomik düzenlemelerin ortaya çıkardığı avantaj ve dezavantajları dengelemeye çalışan devlettir (Bayraktar, 2012).

Diğer bir tanımla refah devleti, kapitalist ekonomilerde sanayileşme ile ortaya çıkan sorunlar, artan istihdam sorunları ve güvensizlik karşısında siyasal hakların gelişmesiyle birlikte devletin sistem karşısında seyirci kalamayacağı ve müdahale etmesi düşüncesinden hareketle gelişim göstermiştir. Refah devleti bireylere ve ailelere asgari bir gelir garantisi veren, onları toplumsal risklere karşı koruyan, sosyal güvenlik olanağı sunan, toplumsal statüleri ne olursa olsun tüm yurttaşlara eğitim, sağlık, barınma gibi sosyal hizmetler alanında belli bir kriter getiren devlet şeklidir (Şenkal, 2005:276). Bu doğrultuda, tanımlamalardan yola çıkarak refah devleti ile sosyal devletin anlam bakımından aynı kavramları içerdiği tespit edilmiştir. Ancak, refah devleti sosyal devletin bir sonucu olarak ortaya çıkmış ve sosyal devlet uygulamaları neticesinde ortaya çıkan mutlu ve sosyal bireylerin oluşturduğu devlet biçimidir.

2. SOSYAL BELEDİYECİLİK

"Sosyal devlet" fikrinin önem kazanması ile merkezi idare ve mahalli idareler arasındaki görev paylaşımı yeniden düzenlenmiş; merkezi idare tarafından yerine getirilen bazı hizmetler belediyelere devredilmiş ya da belediyelerce yürütülen bazı hizmetler merkezi idare tarafından üstlenilmiştir (Urhan, 2008).

Uygulamada yerel yönetimlerin görevlerini istenilen düzeyde yerine getirememesi nedeniyle yeniden yapılandırılmaları gereği kaçınılmaz olmuş ve buna yönelik arayışlar hemen her ülkenin gündeminde önemli bir yer almıştır. Bu arayışların bir sonucu olarak hayata geçirilen sosyal politika uygulamaları zamanla sosyal belediyecilik kavramını ortaya çıkarmıştır.

2.1. Sosyal Belediyecilik Kavramı

Refah belediyeciliği veya sosyal belediyecilik yaklaşımının temelleri 19.yüzyılın sonlarında gelişen "sosyal devlet" anlayışına dayanmaktadır.

Sosyal belediyecilik; mahalli idareye sosyal alanlarda planlama ve düzenleme işlevi yükleyen, bu çerçevede kamu harcamalarını konut, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal amaca yönlendiren, işsiz ve kimsesizlere yardım yapılması, sosyal dayanışma ve entegrasyonun tesis edilmesi ile sosyo-kültürel faaliyet ve çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan altyapı yatırımlarının yapılması için bilinçli politikalar üretmesini öngören; bireyler ve toplumsal kesimler arasında zayıflayan sosyal güvenlik ve adalet kavramını güçlendirmeye yönelik olarak mahalli idarelere sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevleri yükleyen bir modeldir (Akdoğan, 2011).

Sosyal belediyecilik, toplumsal refah devletinin belediyeciliği olarak tanımlanabilmektedir. Bu anlamda, sosyal belediyecilik, toplumsal amaçların öncelik aldığı, göz ardı edilmediği, toplumun çıkarlarının ön plana çıkarıldığı; bununla birlikte, üretim araçlarının mülkiyetinin, ilke olarak, yine bireylerde olduğu bir belediyecilik anlayışını temsil etmektedir.

Sosyal Belediyecilik kavramını benimsemiş olan bir belediye yönetimi öncelikli olarak sorumluluk alanında yer alan bireylerin sosyal ve kültürel yapısını belirlemelidir. Bu doğrultuda, vatandaşların sosyal ihtiyaçlarına öncelik sıralamasına göre karşılık verebilmektedir.

2.2. Sosyal Belediyecilik Hizmetlerinden Faydalanmalarına Yönelik Gruplandırma

Çocuklara yönelik olarak; eğitimlerine katkı sağlanması, yeterli beslenmeye yönelik önlemler alınması, sokak çocuklarının rehabilitasyonu ve topluma kazandırılmaları yönünde çalışmalar yapmak, kreş hizmetleri, koruyucu sağlık hizmetleri ve çeşitli sosyal kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilmesi,

Gençlere yönelik olarak; kötü alışkanlıklar ve madde bağımlılığının önlenmesi, meslek edindirmeye yönelik kurslar açmak, eğitim yardımı, iş edindirme çalışmalarına yönelik projeler hazırlamak, gençlik merkezleri ve bilim merkezleri kurulması, eğlence ve spor faaliyetlerine yönelik yaşam merkezleri oluşturmak, çeşitli sosyal kültürel faaliyetler,

Yaşlılara yönelik olarak; hasta bakım hizmetleri, sağlık hizmetlerinden faydalandırmaya yönelik yardımlar, medikal malzeme sağlanması ve ihtiyaca yönelik yaşlılara yönelik mekânsal düzenlemeler, gıda, giyim yakacak ve ulaşım hizmetlerinden yararlanmaya yönelik ayni ve nakdi yardımlar, çeşitli sosyal kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilmesi,

Kadınlara yönelik sosyal hizmetler, kadın haklarının geliştirilmesine yönelik farkındalığı arttırıcı projeler üretmek, kadın sığınma ve dayanışma evleri açmak, meslek edindirmeye yönelik eğitimler vermek, kreş ve anaokulu hizmeti sunarak çalışan kadınların hayatını kolaylaştırmaya yönelik katkı sağlamak, kalkınma fırsatlarında kadın girişimcilere fırsat eşitliği sağlamak,

Engellilere yönelik olarak; fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezlerinde tedavi ve bakım hizmetleri, günlük yaşamı kolaylaştırmaya yönelik mekânsal düzenlemeler, teknik malzeme yardımı, gıda giyim ve nakdi yakacak ve ulaşım hizmetlerinden yararlanmaya yönelik ayni ve nakdi yardımlar, meslek ve iş edindirme kursları, çeşitli sosyal-kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilmesi (Ateş, 2009: 93).

2.3. Sosyal Belediyecilik Hizmetlerinin Fonksiyonları

Sosyal belediyecilik, belediyelerin sosyal hizmet fonksiyonlarını arttıran ve sosyal yaşam içerisinde hizmetlerin sunumu çerçevesinde daha aktif hale gelmesini sağlayan bir modeldir. Bu sosyal fonksiyonlar gelişmiş ülkelerde

gönüllü kuruluşlar ve özel sektör tarafından yürütülmekte olup, tarihi geleneğimizde ise vakıflar aracılığıyla yürütülmekteydi. Böylece hem toplumsal dayanışma duygusu gelişmekte, hem de sorunların kaynaklandığı noktaya en yakın yerde çözümü sağlanmaktadır. Ancak, ülkemizde sivil toplum kuruluşları sosyal yardımlaşama ve dayanışma alanında gelişimini sağlayamadığından dolayı bu tür hizmetler merkezi yönetim ve yerel yönetimler aracılığıyla sağlanmaktadır. Merkezi yönetim anlayışının egemen olmasının yanında, özellikle 2000'li yıllardan sonra belediyeler sosyal hizmetlerin sunumunda önemli görevler üstlenmiştir. Bu değişimle birlikte merkeziyetçilikten uzaklaşılmış, yerel yönetimler, merkezi hükümetin sosyal-ekonomik ve kültürel anlamda yaptığı hizmetlerin büyük bir bölümünün yerel düzeyde temsilcileri düzeyine gelerek, imkânları ölçüsünde sosyal politikaların uygulayıcısı haline gelmişlerdir. Belediyelerin üstlenmiş oldukları sosyal belediyecilik fonksiyonlarını altı başlık altında inceleyebiliriz (Efe, 2012).

2.3.1. Sosyalleştirme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon

İnsanın doğumundan ölümüne kadar uzanan bir süreç olan sosyalleşme, "biyolojik merkezli bir yapıdan sosyal bir varlık haline gelme" durumu olarak tarif edilmektedir (Arslantürk ve Amman, 2000: 224). Daha açık ifadeyle sosyalleşme bireylerin içinde bulunduğu aile, okul, mesleki örgütler gibi sosyal kurumların ve yaşadığı kültürel ortamın kendisinden beklediği şekilde davranmasını ve diğer bireylerle uyum içinde yaşamayı öğrenme sürecini ifade etmektedir (Pektaş, 2010: 14). Toplumdan dışlanmış bireylerin şehir yaşamlarında sosyalleşme sağlayamadıkları durumlarda içinde yaşadığı topluma zarar verdikleri gözlenmektedir. Belediyelerin bu alandaki işlevleri tamamlayıcı niteliktedir. Belediyeler koydukları kurallarla ve bu kurallara aykırı davranışlara uyguladıkları çeşitli yaptırımlarla bireye sosyal beklentilere uygun davranış, kural ve değerler aşılama anlamında sosyal kontrol mekanizması olarak işlev görmektedirler (Pektaş 2010: 14).

Bireylerin sosyalleşmesi noktasında belediyeler sosyal kontrol mekanizması olarak işlev görmelerinin yanında eğitici fonksiyonlarda yüklenmektedir. Toplumsal düzenin devamının sağlanmasına yönelik olarak bireye toplumsal beklentilere uygun davranış, kural ve değerler aşılama anlamında halk meclisleri, kent konseyi çalışmaları, festival ve kültürel etkinlikler, aile içi eğitim seminerleri, sportif faaliyetler ve meslek edindirme faaliyetleri halkın sosyalleşmesi anlamında

etkili yöntemler olarak kullanılabilmektedir. Bu tür etkinliklerle sosyalleşmenin iki temel işlevinden olan kültürün bir kuşaktan diğerine aktırılması ve toplumsal anlamda kişiliğin gelişimine katkı sağlanmış olmaktadır. Sosyalleşme sayesinde kişinin toplumla bütünleşmesini ve içinde yaşadığı topluma uyum sağlamasını mümkün kılan bir mekanizma ortaya çıkmaktadır(Arslantürk ve Amman, 2000: 172).

2.3.2. Mobilize Etme, Yönlendirme, Rehberlik Etme

Yerel yönetimler yerel halka yönelik olarak danışma hizmeti vermek amacıyla çeşitli birimler oluşturmaktadır. Halkın karşılaştığı sosyal sorunları hangi kurumlar aracılığıyla çözebileceği doğrultusunda belediyeler danışma merkezleri kurmaktadır. Kadın dayanışma merkezi, gençlik merkezi ve engelliler iletişim merkezi gibi danışma merkezleri sorunlar karşısında destekleyici ve tedbire almaya yönlendirici merkezler olarak değerlendirilmektedir.

2.3.3. Yardım Etme ve Gözetme

Yerel yönetimler beldede yaşayan muhtaç vatandaşların tespitini kolaylıkla yapabilmekte ve sosyo ekonomik durumlarının takibini yapabilmektedir. Bu doğrultuda yoksul vatandaşlara asgari geçimlerini sağlayabilecekleri miktarda gıda ve kömür yardımlarında bulunabilmektedir. Ayrıca, engelli vatandaşlara tekerlekli sandalye yardımı, yoksul öğrencilere kırtasiye yardımı da yapılmaktadır. Belediyeler beldede yaşayan ihtiyaç sahibi vatandaşlara ayni yardımların yanında muhtaçlık durumlarının tespitine göre asker ailesi yardımı ve aceze yardımı gibi nakdi yardımlarda yapabilmektedir(Efe, 2012).

2.3.4. Yatırım

Yerel Yönetimler halkın geçim standartlarını yükseltmeye yönelik olarak köklü değişiklikler yapamamakla birlikte, yaşamlarını kolaylaştırıcı bir takım hizmetleri gerçekleştirebilmektedirler.

Belediyeler, işsizliğe tamamen çözüm bulabilecek bir alt yapıya sahip olmadıkları halde, işsizliği azaltmaya yönelik istihdam masaları ve cv bank sistemleri oluşturabilmektedir. Yemek ihtiyaçlarını karşılayamayacak kadar mağdur olanların yemek ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik aşevleri, kültürel

anlamda vatandaşların sosyalleşmesine destek sağlayıcı, kültür merkezleri ve bilim merkezlerine yatırım yaparak halkın ihtiyaçlarına yerel olarak çözüm bulmaya çalışmaktadırlar (Beki, 2008: 41).

3. SOSYAL BELEDİYECİLİĞE YÖNELİK ÜLKE ÖRNEKLERİ

Gelişmiş ülke örneklerine bakıldığında da yerel yönetim birimlerinin ortalama nüfusunun genelde 10-35 bin civarında olduğu görülmektedir. Kanada, ABD, İtalya, Almanya ve Norveç'te ortalama belediye nüfusu 5-10 bin; Finlandiya'da 10-15 bin; Belçika, Hollanda, Danimarka ve Avustralya'da 15-20 bin; İsveç ve Portekiz'de ise 30-35 bin civarındadır. Elbette, nüfusu 5 binin altında belediye ortalamasına sahip ülkeler de bulunmaktadır. İzlanda, Fransa, Yunanistan, İsviçre, Lüksemburg ve Avusturya bu ülkelere örnek olarak gösterilebilir. Aşağıda sosyal belediyecilik alanında gelişme gösteren bazı ülke örnekleri incelenecektir.

3.1. Danimarka'da Sosyal Belediyecilik

Danimarka Anayasası 82. maddesinde, mahalli yerinden yönetim için şu hükmü getirmiştir: "Belediyelerin, devletin denetimi altında, bağımsız bir şekilde kendi iş ve işlemlerini yerinden yönetim hakkı kanunla düzenlenir."

Mahalli idarelerle ilgili düzenlemeler 18 Temmuz 1995 tarihli 615 sayılı Mahalli İdareler Kanununda bulunmaktadır. Bu konudaki temel kanun 31 Mayıs 1968'te kabul edilmiş ve son olarak 11 Aralık 1996'da bir kanunla değiştirilmiştir.

Kopenhag belediyesi dışında, Mahalli İdare Kanunu bütün belediyeler ve iller için aynı kuralları ihtiva eder. Kopenhag belediyesine mahsus düzenlemeler, 8 Haziran 1977 tarihli bir kanuna dayandırılan ve 11 Aralık 1996 tarihli bir kanunla değişik, 18 Temmuz 1995 tarih ve 616 sayılı kanunla yapılmıştır.

Her belediye ve il, belediye meclisi veya il meclisi gibi bir karar alma organına sahiptir. Mahalli idareler kanununa göre, belediye ve il meclisi üyelerinin sayısı, en az 9 ve en fazla 31 arasında bir tek sayı olmalıdır. Meclisler bu sınırlar dâhilinde, üye sayılarına kendileri karar verir. Bütün mahalli idarelerin belediye başkanı başkanlığında bir finans komitesi ve bir veya daha fazla daimi komite kurmaları gerekmektedir.

Danimarka'da mahalli idarelerin sosyal yetkilerini kullanma şekilleri aşağıda sıralanmıştır.

- Belediyeler genellikle bir özel kurtarma ve yardım şirketi ile anlaşmalar imzalamışlardır.

- Sivil savunma-koruma sorumluluğu alanında, merkezi hükümetle mahalli idareler arasında görev dağılımı yapılmıştır. Ancak, ana sorumluluk belediyelere aittir.

- İller sağlık kurumlarının idaresinden doktorların ve diğer elemanların ücretlerinin ödenmesi dâhil sorumluyken, belediyeler bu kurumların kullanıcılarla doğrudan ilişkilerini düzenler.

- Sosyal güvenlik idaresinin ana sorumluluğu belediyelere aittir, fakat masraflara için merkezi hükümet çok önemli miktarda yardım eder. İller hala çok az da olsa sosyal hizmet görevlerini sürdürmektedir.

- Konut düzenlemeleri genellikle yerel bir sosyal konutlar birliği tarafından gerçekleştirilir.

- Milli Kilise, kilise vergisiyle kendi kendini finanse eden, bağımsız bir idaredir.

- Devlet ana yollar ve otoyollardan, iller tali yollardan ve belediyeler de -diğer bütün kamu yollarından sorumludur.

- Şehir içi ulaşımın büyük bölümü illerin ulaşım şirketleri tarafından gerçekleştirilir.

- Birkaç belediye ve il müştereken feribot hizmetleri vermektedir.

- Su ve elektrik tedariki ve merkezi ısıtma belediyelerin sorumluluğundadır. Belediyeler hizmetleri kendi birimleriyle sağlamasalar bile, yüklenicinin, teknik olarak mümkün olan yerlere hizmeti götürmekle mükellef kılınmasını garanti altına almalı, kamu yollarında boru ve kabloların döşenmesini yönlendirmeli ve üretim garantileri talep etmelidir.

- Bir mahalli idarenin, faydalı amaçlar olmadıkça, normalde ticaret ve sanayi ile ilgilenmesine izin verilmez. Ancak, endüstri kullanımı için araziler satın alıp iyileştirerek ve nakliye için iyi yollar inşa ederek, yerel ticarete iyi şartlar sunabilirler.

- Yerel iş ve işçi bulma merkezleri ve yerel iş müfettişlik idareleri merkezi idare kurumlarıdır. Ancak, işsizliğin artışı karşısında, mahalli idarelerin iş imkânları sağlamaları ve iş eğitim programları hazırlamaları -artık- bir gereklilik haline gelmiştir.

Danimarka'da mahalli idarelerin yardım ve dengeleme kurma sisteminin bütün ana hatları yasalarla düzenlenmiştir. Sadece bazı teknik mevzuatla ilgili uygulama alanları yürütme sistemine bırakılmıştır.

Sağlık Hizmetleri: Belediyeler çocuklar için önleyici sağlık hizmeti programları düzenlemektedir. Evde bakım hizmetleri, hasta ziyaretçi servisleri, çocuk diş sağlığı ve okul içi sağlık hizmetleri sunulmaktadır. Ayrıca, belediyeler sağlık sigorta kartlarının işleyişini sağlamakta ve halka ücretsiz olarak bu kartlar sayesinde ücretsiz olarak halk sağlığı sisteminden faydalanılmaktadır. Ancak tedavi gerektiren durumlarda; devlet tutarın %40 civarını öder. Fakat 18-25 yaş arası yetişkinler için devlet sağlık sigortası genelde %65 ödeme yapmaktadır. Bu miktar otomatik olarak faturanızdan düşer(Nazik, 24 Nisan 2015).

Çocuk Bakım Hizmetleri: Kreş bakım hizmetleri büyük oranda belediyelerin sorumluluğundadır. Ancak, hizmetin sunumunda aileleri katılımı da sağlanmaktadır. Aileler kreşte maliyetin%14'ünü, anaokulunda ise %22'sini ödemektedir.

Evde Bakım Hizmetleri: Danimarka'da belediyelerin %90'a yakın kısmı evde bakım hizmetleri için yetiştirme programları uygulamaktadır. 65 yaş üstü yaşlıların %22'sine belediyeler tarafından uzun süreli bakım hizmeti sunulmaktadır (Koray, 2005).

Ayrıca, Birleşmiş milletlerin mutluluk raporuna göre dünyanın en mutlu insanları sıralamasında Danimarka ilk sırada yer almaktadır. Rapora göre mutluluğun en belirleyici etkileri arasında sosyal güvenlik demokrasi, sivil toplum katılımı ve iş yaşamındaki güven ortamı sıralanmaktadır.

Rüşvet ve suiistimalin olmadığı Danimarka politik dünyasında, halkın idarecilere güveni oldukça yüksektir. Son genel seçimlere katılım yüzde 88 düzeyindedir. Ayrıca, politikacılara güvende ilk sırada Hollanda, ikinci sırada Danimarka gelmektedir. Belediyelerin yetkisi merkezî hükümetten daha fazla olduğu için halk ülke yönetimine doğrudan katılmaktadır. Belediyeler, geneli

ilgilendiren bir konuda karar alırken katılımcı demokrasiyi işletip mutlaka halkın görüşünü almaktadır. Örneğin; bir bölgede yapılacak imar planında değişiklik için halkın onayı şartı aranmaktadır. Yine halkın katılımıyla İlköğretim okullarının adı belirlenmekte ve 'Halk Okulları' olarak tanımlanmaktadır. Çocuk bakım merkezlerindeki verilecek olan yemekler bile velilerin ortak kararıyla belirlenmektedir.(Büyükkarakaş, 08 Ekim 2015).

3.2. İsveç'te Sosyal Belediyecilik

İsveç, refah devletleri içerisinde en kapsamlı refah devleti (Steinmo, 2003) olarak bilinen ülkelerdendir.

Belediyelere sosyal politika uygulamalarında en kapsamlı yetki 1993 yılında yürürlüğe giren yerel yönetimler kanunu ile verilmiştir. Belediye bünyesindeki tüm vatandaşların ihtiyaç tespitine dayalı sosyal yardım desteği almaya hakkı olması anlamındaki evrensel hakları barındıran İsveç sosyal yardım sistemi (Lindquist, 2008) neredeyse tümüyle belediyeler tarafından yürütülmektedir. Buna göre, belediyeler, her bir birey için "makul hayat standardı"nı güvence altına almaktan sorumludurlar. Ancak "makul hayat standardı" kanunda tarif edilmek yerine, belediyelerin yorumuna bırakılmıştır (Arslanoğullari, 2008). Fakat genelde bu yorum, Sosyal Hizmet Kanunu'nun "ihtiyacın hiçbir şekilde karşılanamaması" ilkesini göz önünde bulundurmak suretiyle muhtaç kişinin lehine yapılmaktadır (OECD, 1998). Zaten Kanun genel manada, kişinin "ihtiyaçlarını giderebilecek başka bir yol olmadıkça" hizmetlerin belediyeler tarafından yapılmasını emrederek (Bergmark, Thorslund ve Lindberg, 2000) yorumun ihtiyaç sahibi kişi lehine yapılması konusuna dikkat çekmektedir.

İsveç, yaşlı bakım hizmetleri hususunda Avrupa'da temel bir yer teşkil etmektedir. Bu durum, sadece iyi verilerin olmasından ileri gelmemekte, aynı zamanda İsveç'in uzun zamandan beri refah devletlerinin prototipi olmasından da kaynaklanmaktadır (Sundström ve Johansson, 2005) İsveç GSMH'sinin yaklaşık %5'i yaşlılara yönelik hizmetlere harcanmaktadır. Yaşlı hizmetlerinde belediyelerin önemli bir yerinin olduğu burada ifade edilmelidir. Sağlık ve sosyal bakım hizmetleri, temel olarak vergi gelirleri ile kamu tarafından organize edilmekte ve sağlanmaktadır. Kamunun temel aracı ise, bölgesel anlamda işlev gören belediyelerdir (Johansson ve Borell, 1999).

3.3. İngiltere'de Sosyal Belediyecilik

İngiltere'de sosyal belediyecilik hizmetleri zorunlu eğitimden çok daha fazlasına destek sağlayarak, okul öncesi eğitimi toplum eğitimi ve yetişkin eğitimi gibi konuları da kapsamaktadır. Yasal zemini 1944-1945 yılında oluşturulmuş olan destekleyici eğitim hizmetleri ile birlikte okullarda yemek, süt, burs sağlanması ve engelli eğitimi gibi konuları da içermektedir. 1980'li yıllara gelindiğinde sosyal hizmet uygulamalarında merkezi-yerel dengesi köklü değişikliklere uğramıştır. 1988 Eğitim Reform Yasası'na kadar yerel yönetime yetki devreden çeşitli yasal uygulamalar hayata geçirilmiştir. 2006 yılında çıkarılan Eğitim ve Denetleme yasası ile daha yüksek kriterler kabul edilmiş ve İsveç okul sisteminden esinlenerek hazırlanan 2010 Akademi Yasası, birinci ve ikinci derecedeki okulların, akademi statüsüne geçebilmesi için yerel yönetimlerin görüşünün alınmasını gerekli kılmıştır(Wilson ve Game, 2011:128).

Kültür, eğlence ve spor hizmetleri olarak; tiyatro, müze, kütüphane, spor tesisleri, park ve bahçelerin yapımı ve bakımı gibi hizmetler il ve bölge meclislerinin ortak görevleri arasındadır. (Wilson ve Game, 2011:128)

İngiltere'de kütüphane hizmeti uzun yıllardır yerel yönetimler tarafından sağlanmaktadır. 1964 Halk Kütüphaneleri ve Müze'ler Yasası ile kapsamlı ve etkili halk kütüphane hizmetleri onaylanmıştır. 1990'dan itibaren; kütüphane sayıları giderek azalmasına rağmen, açık saatler, kitap stokları, elektronik ve diğer stoklar artmıştır(Davies, 2008: 22).

Ayrıca, tiyatrolar, konser salonları, sanat galerileri, sergi salonları, müzeler, park ve bahçeler, spor tesisleri gibi alanları sahip sıfatı ile yönetir ve bakımını sağlar (Wilson ve Game, 2011: 149).

Yerel yönetimde çalışanların % 58'i eğitim –öğretim hizmetlerinde, % 14'ü sosyal hizmetlerde, %8'i de diğer hizmet alanlarında çalışmaktadır. Yerel yönetimler yeni bir toplum desteği olarak ortaya çıkan toplumun daha eğilimli grupları ve dezavantajlı çocuklar, yaşlılar ve engellilerin sorunlarını aşmak için politika yapmak ve hizmet dağıtmaktadırlar. 2000 yılından itibaren başlayan bu ortaklıkların başlıcaları: Yerel Stratejik Ortaklıklar (LSPs), Sürdürülebilir Toplum Stratejileri (SCSs), Yerel Bölge Anlaşmaları (LAAs), Çoklu Bölge Anlaşmaları (MAAs)dır (Lowndes ve Sullivan, 2004: 52).

3.4. Japonya'da Sosyal Belediyecilik

Japonya'da belediyeler ülkede yerel yönetim birimlerinin temeli olarak nitelenmektedir. Belediyeler nüfuslarına, yerleşim yoğunluklarına, endüstri yapılarına ve şehir imkânlarına göre; kent belediyeleri (Shi), kasaba belediyeleri (Cho) ve köy belediyeleri (Son) olarak üç gruba ayrılmaktadır (Akdemir ve Benk: 2010).

Belediyeler, temel eğitim hizmetleri, yol ve parkların inşası, kanalizasyon ve atık toplama hizmetleri, yangınla mücadele, işsizlik yardımı, kamu sağlık sigortası, ulusal emeklilik sistemi ile liman ve barınakların yönetimi gibi hizmetleri yerine getirmektedirler.

3.5. Gelişmiş Ülke Örnekleri ile ilgili Genel Değerlendirme

Sosyal belediyecilik alanında gelişmiş ülke örnekleri incelendiğinde belediyelerin daha geniş kapsamlı yetkilere sahip olduğu görülmektedir. Türkiye'de merkezi yönetim tarafından yerine getirilen çok sayıda sosyal hizmet gelişmiş ülke örneklerinde yerel yönetim birimi olan belediyeler tarafından yerine getirilmektedir. Özellikle yaşlı bakımı ve çocuk bakım hizmetlerinin kapsamı belediyeler tarafından belirlenmektedir. Merkezi idareler sosyal hizmetlerle ilgili karar alma yetkisini de yerel yönetimlere vermişlerdir. Türkiye'de sosyal belediyecilik hizmetleri hükümet politikaları olarak belirlenmiş olmasına rağmen belirtilen ülkelerde devlet politikası haline getirilmiştir. Dolayısıyla sosyal hizmetlerin uygulanması noktasında yerel yönetimlere karar alma ve uygulama yetkileri verilmiştir.

Yine Türkiye'de merkezi yönetim tarafından uygulanan işsizlik ve kaza sigortası gibi sosyal riskleri azaltıcı politikalar söz konusu ülkelerde belediyeler tarafından uygulanmaktadır. Ülkemizde alt gelir grubuna yönelik olarak konut edindirme çalışmaları geniş kapsamlı olarak TOKİ tarafından yerine getirilmekte ancak, kısmen de olsa bazı belediyeler tarafından da sosyal konut edindirme çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Ülke örnekleri incelendiğinde, ülkemizden farklı olarak uygulama alanı bulmuş olan en etkili hizmet kütüphanecilik faaliyetleridir. Ülkemizde yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilen sosyal hizmetlerde kütüphanecilik ve kitap edindirmeye yönelik önemli bir sosyal belediyecilik hizmetine rastlanılmamıştır.

4. TÜRKİYE'DE BELEDİYE YAPILANMASI VE SOSYAL BELEDİYECİLİK

Türkiye'de yerel yönetim birimleri arasında en etkin yetki ve görevlere sahip olan belediyeler incelenmeden önce yerel yönetimlerin kapsamı ve genel özellikleri belirtilecektir.

Yerel yönetim tanımı ile genel olarak, belirli sınırları olan bölgesel birimle, hukuki bir kişilik, kurumsal bir yapı, genel ve özel yetkilerle konulmuş yetki, görevler ve bir derecede mali ve diğer otonomi anlatılmak istenir (Hill, 1974).

Yerel yönetimler, gelişim düzeylerine toplumsal ve siyasal kalkınmaya önemli katkılar sağlayan birimlerdir. Halka en yakın yönetim birimi olarak yerel yönetimler hem "yerel" nitelik, hem de "yönetim" niteliği taşır. Karar organlarının seçimle oluşması, kendine ait bir bütçesinin olması ve merkezin bir takım yetkilerini yerel yönetime devrederek belli bir özerklik alanı tanıması yerel yönetimlerin iktidar niteliğini güçlendiren etkenlerdir (Yıldırım, 1993).

Kamu yönetimi devletin toplum düzeninin kesintisiz olarak yürütülmesi ve kamunun müşterek gereksinimlerini karşılamaya yönelik mal ve hizmetlerin üretilip halka arz edilmesini içeren bir sistem olarak tanımlanır. Bu sistem hizmetlerin ülke bazında daha etkili ve verimli uygulanabilmesi amacıyla merkezi yönetim ve yerel yönetim olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Türkiye'de merkezi yönetim, bakanlıklar ve bağlı kuruluşlardan; yerel yönetimler ise il özel idareleri, belediyeler ve köylerden oluşmaktadır. Merkezi yönetim ve yerel yönetimler, idarenin birbirini tamamlayıcı unsurları olmakla birlikte, kuruluş ve görevleriyle bir bütün teşkil etmektedir (Urhan, 2008).

4.1. Yerel Yönetimlerin Kapsamı ve Özellikleri

Yerel yönetimin pek çok tanımını yapmak mümkün olmakla birlikte, en basit tanımıyla "Bir ülkenin coğrafi parçalarından birinde, merkezi yönetimin merkez ve taşra birimleri dışında, doğrudan o bölgede yaşayanlarca oluşturulup, yönetilen birimlere yerel yönetim denilmektedir (Güler, 2000a).

Yerel yönetimler, Türkiye'de 1982 Anayasasının 127. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre yerel yönetimler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları yasalarla belirlenen ve

karar organları seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere; yerel ihtiyaçları yerine getirebilmek amacıyla, kamu tüzel kişilikleri bulunan, kendi bütçeleri olan, kendi karar ve yürütme organlarına sahip yerel yönetim birimleri kurulmaktadır (Güler, 2000a).

Yine 1982 Anayasasına göre, yerel yönetimlerin kuruluş, görev ve yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak yasalarla düzenlenir. Burada yer alan "yerinden yönetim" ilkesinin "yerel özerklik" anlamını içerdiği tartışılsa da merkeziyetçilik ilkesine göre örgütlenmiş üniter devlet yapılanmasında "yerinden yönetim" sistemin temel ilkesi değil; ancak bir merkezin varolması temel şartı ile var olan uygulama şeklidir. Bu anlamda, yerinden yönetim kavramının 1982 Anayasasında yer alan "idare kuruluş ve yetkileriyle bir bütündür" ilkesi ile birlikte ele almak gerekmektedir. Bu noktada, "İdarenin bütünlüğü" ilkesi merkez ile yerel yönetimler arasında "görevler ayrımı" anlamlarını tanımlamaz. Bu gözden kaçırılmaması gereken önemli bir konudur. Çünkü görevler ayrımı ilkesinin federal devletin doğasına uygun bir içeriğe sahip olduğu ileri sürülmektedir (Güler, 2000b).

Yerel yönetim seçimleri Anayasaya göre beş yılda bir yapılır. Ancak, milletvekili genel veya ara seçiminden önceki veya sonraki bir yıl içinde yapılması gereken yerel yönetim seçimleri, milletvekili genel veya ara seçimleriyle birlikte yapılır. Yerel yönetimlerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazları ve kaybetmeleri ile ilgili konular yargı yolu ile çözümlenmektedir. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan yerel yönetim organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir önlem olarak, kesin hüküm verilinceye kadar uzaklaştırabilir (Toprak, t.y.).

Yerel yönetimler, gerek demokratik hayatta üstlendikleri roller, gerekse kamu hizmetlerinin halka sunulmasında ve erişiminde yüklendikleri fonksiyonlar sebebiyle yerel halkın yönetime katılmasının ilk kademesidir. Yerel yönetimlerin kuruluş kanunlarıyla tanımlanmış bütün görevleri, kendileri tarafından yerine getirilmesi esası kabul edilmiştir. Bazı hizmetleri ihale yoluyla hizmet alımı gibi yöntemlerle yaptırabilme nihai kontrol etme yetkisine sahiptirler. Böylece yerel birimlerin yerinde karar verme yetkisinin güçlendiği de görülmektedir. Merkez-yerel hizmet bütünlüğü ve yerelde yaşam kalitesi göstergelerini optimal düzeye ulaştırabilmek için hizmetlerde verimliliğin sağlanması, karar süreçlerine halkın

katılımı ve hemşerinin yerel ve müşterek taleplerinin önem kazanması yerel mevzuatta öncelikle vurgulanmaktadır (Toprak, t.y.).

Tarihsel gelişme sürecine bakıldığında, yerel yönetimlerin bugünkü konumlarını kazanmaları uzun ve önemli dönüşüm süreçlerinden sonra olduğu söylenebilir. Günümüzde yerel yönetimlerin yaşamın bütün alanlarını kuşatan işlevlerle donatıldığını belirtmek mümkün olacaktır.

Yerel yönetimlerdeki değişim sürecinin devam ettiğini gösteren bir başka gelişme de 2011 yılının Haziran ayında yapılan genel seçimler öncesinde kimi il belediyelerinin büyükşehir belediyesine dönüşeceğine dair açıklamalardır. 2012 yılının Mayıs ayında ise bu hazırlık aşamalarının olgunlaştığı yapılan yeni açıklamalarla netlik kazandı ve yoğun tartışmaların ardından 6 Aralık 2012 tarihinde "6360 Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" adıyla yasalaştı. Toplam 37 maddeden oluşan kanunun 2 tane de geçici maddesi bulunmakta ve bu kanunla birlikte pek çok kanunda değişiklik gerçekleştirilmektedir. Yasa ile 29 büyükşehir belediyesinde il özel idareleri kaldırılmış, 1592 belediyenin hukuki statüsü fesih edilmiş ve 16.082 köy kapatılarak, mahalleye dönüştürülmüş ve 26 yeni ilçe kurulmuştur. Bu yolla il özel idarelerinin yüzde 36'sının, belediyelerin yüzde 53'ünün, köylerin ise yüzde 47'sinin kaldırıldığı ortaya çıkmaktadır (Güler, 2012). Genel gerekçesi iki temel üzerine dayanan yasa ile hizmet sunumu bakımından daha etkili ve verimli bir yönetsel yapının inşa edileceği ve bu yapının demokratik hayata katılımı sağlayacağı ifade edilmiştir. Geniş ölçekli planlama politikalarının uygulanması, imar bütünlüğünün sağlanması, teknolojiden daha etkin yararlanılması, nitelikli teknik personelin istihdam edilmesi ile verimliliğin artması, etkin kaynak kullanımı ve bölüşümünün sağlanmasına katkı sağlanması gibi nedenler yeni yapıdan beklenen olumlu gelişmeler arasında yer almaktadır (Güler, 2012).

4.2. Genel Olarak Yerel Yönetimler

Toplumların içinde bulundukları sosyal ve siyasal yapıya bağlı olarak birbirinden farklı yerel yönetim türleri bulunmaktadır. Ülkemizde 1982 Anayasasının 127. Maddesinde yerel yönetimler tanımlaması "il belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları yasalarla belirtilen ve organları seçim ile iş başına gelen kamu tüzel kişileridir". Bu

tanımdan da anlaşılacağı üzere ülkemizde yerel yönetimler İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Köylerden oluşmaktadır.

4.2.1. İl Özel İdareleri

İl özel idarelerinin biçimlenmesi ve kurulması 1864 tarihli Tuna Vilayeti Nizamnamesi dayanmaktadır. Bu Nizamnameyle; yerelde belli işlerden sorumlu olan bir il idaresi oluşturulmuş ve ilde yaşayan halkın bazı yerel harcamalara katılımı amaçlanmıştır. 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi ilk defa pilot uygulama olarak Mithat Paşa döneminde Tuna Vilayetinde uygulanmış ve müteakiben 1865 yılından itibaren Osmanlı İmparatorluğu'nun diğer bölgelerinde de uygulamaya başlanmıştır. Bu uygulamalarda, Nizamnamenin uygulandığı yerlerin sosyal yapısı da göz önünde bulundurularak, kapsamlı olmayan bazı değişiklikler yapılmıştır. 1864 tarihli Nizamnameye, bütün Osmanlı İmparatorluğunda uygulanabilecek bir biçim verilerek 1867 yılında "Vilayet-i Umumiye Nizamnamesi" adıyla uygulamaya konulmuştur. Bunu takip eden temel düzenleme ise, 1871 tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesidir. Bu Nizamname ile vilayet umumi meclisine bazı yetkiler verilmiş ve nahiye idareleri daha geniş çerçeveli bir düzenlemeye konu edilmiştir (MİGM, 2015).

Bu düzenlemeler çerçevesinde ortaya çıkan ve daha çok istişare özelliği olan vilayet umumi meclisleri, değişik statü ve süreçleri izleyerek 1913 yılında çıkarılan İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanun-u Muvakkati ile il özel idarelerinin karar organı durumu haline gelmiştir. 1913 tarihli Kanun, il yönetimini genel ve özel yönetim olarak ikiye ayırarak günümüzdeki yönetim sisteminin de temelini atmıştır. Kanunla vilayetler, hem merkezi idarenin bir parçası hem de kendi yetkileriyle çevrili bir mahalli idare olarak kabul edilmiştir. Söz konusu Kanun, il özel idarelerini düzenleyen temel metin olarak İmparatorluktan Cumhuriyet'e intikal etmiştir. Bu Kanun muhtelif değişiklikler geçirmiş ve en kapsamlı değişikliklerden birisi 1987 yılında yapılmıştır. 1913 tarihli bu Kanunun adı 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu olarak değiştirilmiştir. 2005 yılına kadar yürürlükte kalan 1913 tarihli bu Kanun, 2005 yılında yerini 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununa bırakmıştır. 6360 sayılı Kanunla 30 Mart 2014 mahalli idareler genel seçiminden itibaren 30 ilde il özel idareleri kaldırılmış bu idarelerin mahalli müşterek nitelikteki görev, yetki ve sorumlulukları belediyelere devredilmiştir (MİGM, 2015).

İl özel idarelerinin görev ve sorumlulukları 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6'ncı maddesinde sıralanmıştır. Bu Kanunla, mülga 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunundan farklı olarak il özel idarelerine bazı yeni yetki ve görevler verilmiştir.

İl Özel İdaresi Kanununda özel idarelerin görevleri, belediye sınırları dışındaki görevler ve il sınırları içindeki görevler olarak ikili bir ayırıma tabi tutulmuştur.

1) İl sınırları içindeki görevler;

- Gençlik ve spor, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret,
- Belediye sınırları il sınırı olan büyükşehir belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı,
- Bayındırlık ve iskân,
- Toprağın korunması, erozyonun önlenmesi,
- Kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar,
- Yoksullara mikro kredi verilmesi,
- Çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları,
- İlk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.

2) Belediye sınırları dışındaki görevler;

- İmar,
- Yol,
- Su,
- Kanalizasyon,
- Katı atık,

- Çevre,
- Acil yardım ve kurtarma,
- Orman köylerinin desteklenmesi,
- Ağaçlandırma, park ve bahçe tesisidir.

İl Özel idareleri taşrada, Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görevlerini de yerine getirmektedir. Merkezi idare kuruluşları kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle bu hizmetlerin gerçekleştirilmesini sağlamaktadır (MİGM, 2015)

İl özel idarelerinin kendilerine verilen görevleri yerine getirebilmesi ve yetkileri kullanabilmesi adına, 5302 sayılı Kanunun 7'nci maddesi ile bir kısım yetki ve imtiyazlar verilmiştir. İl özel idaresinin, Kanunda sayılan yetkileri ve imtiyazları şunlardır (MİGM, 2015):

- Kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek,
- Kanunların il özel idaresine verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, yasak koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları uygulamak,
- Hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı ayni hak tesis etmek,
- Borç almak ve bağış kabul etmek,
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı yirmi beş bin Türk Lirasına kadar olan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek,
- Özel kanunları gereğince il özel idaresine ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak,

- Belediye sınırları dışındaki gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek ve denetlemek,

- İl özel idaresi hizmetleri ile ilgili olarak, halkın görüş ve düşüncelerini belirlemek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapmak (MİGM, 2015).

4.2.2. Köyler

Köylerin yönetimi, 1924 tarihli 442 sayılı Köy Kanununa göre gerçekleşmektedir Kanun köyü üç değişik açıdan tanımlamıştır. Bunlardan birincisi, nüfusu iki binden aşağı olan yerleşme birimi köy olarak tanımlanmıştır. İkincisi ise, cami, okul, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan toplu ve dağınık evlerde oturan insanlar bağ, bahçe ve tarlaları ile birlikte bir köy oluşturur. Üçüncü olarak köy, bir yerden bir yere götürülebilen veya götürülmeyen mallara sahip olan ve kanunla kendisine verilen işleri gerçekleştiren bir tüzel kişidir. Köyün kurulabilmesi için o yerleşim yerinin, nüfusu yüz elliden çok ve iki binden az olması gerekir.

Köy yönetiminin görevlerini yasa zorunlu görevler ve isteğe bağlı görevler olarak iki grupta toplamıştır: Zorunlu görevler aşağıdaki gibidir.

- Köye içme suyu getirmek
- Evlere hela yaptırmak
- Evlerin çevresini temiz tutmak
- Hayvan hastalıkları konusunda önlemler almak
- Çiftçi mallarını korumak ve gereken önlemleri almak
- Zararlı böceklere karşı mücadele etmek
- Köy odası, okul, mescit ve yol yapmak

Elbette bu görevlerin yerine getirilmesi köyün nüfusuna ve mevcut gelir kaynaklarına bağlıdır. Yoğun göçlerle önemli ölçüde nüfus kaybına uğrayan

köyler, ne yazık ki ilkel yaşam koşulları içerisinde varlıklarını devam ettirmekte ve gelişmeleri oldukça güç olmaktadır.

- Köylerin isteğe bağlı görevleri ise;
- Ahırlarla evleri ayırmak
- Binaları badana etmek
- Mezraları korumak
- Köyün ihtiyaç duyabileceği zanaat erbabını yetiştirmek

Köy yönetimi ilgili yasa gereği muhtar, köy derneği ve köy ihtiyar heyeti olmak üzere üç organdan meydana gelmektedir. Köy muhtarını ve Köy ihtiyar heyetini seçme hakkı olan bütün kadın ve erkekler Köy Derneğini oluştururlar.

Köy muhtarı ve Köy İhtiyar Meclisi doğrudan doğruya Köy Derneği tarafından seçilir. İmam ve öğretmen Köy İhtiyar Meclisinin doğal üyesidir. Günümüzde Köy Derneği işlevselliğini yitirmiştir. Yetkili ve etkili organ köy muhtarıdır. Muhtar köyde devlet ve merkezi kurumların işlerini görür. Gerekli yasal düzenlemeler konusunda halkı bilgilendirir ve kamu kurumlarının köyler ilgili taleplerini karşılar. Köy ihtiyar Meclisi muhtarla birlikte köyle ilgili kararlar alır ve köyün işlerini yürütür. Muhtarın başkanlığında haftada en az bir kez toplantı yapar ve köy işlerini önem sırasına belirleyerek yerine getirilmesini sağlar. İmece ve salma ile ilgili kararları alır ve köyün ortak ihtiyaçları için yapılacak kamulaştırma kararlarını alır (Çukurçayır, 2013).

4.2.3. Belediyeler

Yerel yönetimler birimlerinden olan belediyeler, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek meydana gelen, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir. Belediye idaresinin kuruluşu belde olarak adlandırılan yerleşim yerinde gerçekleşir. Diğer bir ifadeyle belediyesi bulunan yerleşim yeri belde olarak adlandırılmaktadır (Çetinkaya, 1992: 113).

Belediye tüzel kişiliğinin, belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı olmak üzere üç organı bulunmaktadır. Belediye meclisi ve belediye

encümeni karar ve müzakere organı, belediye başkanı ise, yürütme organıdır (Türkoğlu, 2009: 85).

Belediyelerin organları

Belediyenin organları Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanından oluşmaktadır.

Belediye Meclisi

Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelerden meydana gelmektedir. Belediye yönetiminin karar alma organıdır. Meclis üyelerinin sayısı, kentin nüfus durumuna göre değişiklik göstermektedir. Belediye meclisi üyeleri beş yılda bir halk tarafından doğrudan seçilir. Belediye Meclisi üye sayısını belirlemede, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'a göre TUİK verileri esas alınır. Meclis üye sayısı konusunda sekiz farklı nüfus dilimi bulunmaktadır. Bu dilimlere göre en az üye sayısı 9, en fazla da 55 olmaktadır (Öner, 2006: 103). Meclis bir aylık tatil dışında, her ayın ilk haftası önceden belirlenen günde toplanır.

Belediye meclisinin görevlerinden bazıları şunlardır:

- Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerini, personelin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek,
- Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek,
- İmar planlarını ve programlarını görüşmek ve onaylamak,
- Borçlanmaya karar vermek,
- Belediye ücret tarifelerini düzenlemek,
- Belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
- Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine ve tahsis işleminin kamu hizmetine ihtiyaç duyulmaması

halinde iptaline, üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi yirmi beş yılı geçmemek kaydıyla sınırlı ayni hak tesisine kara vermek,

- Bütçe içi işletme ile Türk Ticaret Kanununa tabi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek,

- Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek,

- Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşların kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek,

- Meydan cadde sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırların tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; belediyeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek,

- Diğer mahalli idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermektir.

Belediye Encümeni

Belediyenin yürütme ve danışma organıdır. Belediye başkanının başkanlığında; il belediyelerinde ve nüfusu yüz binin üzerinde yer alan belediyelerde yedi, diğer belediyelerde beş kişiden oluşur. Haftada birden az olmamak üzere, önceden kararlaştırılan gün ve saatte toplanır (Çukurçayır, 2013).

Belediye encümeninin görevlerinden bazıları şunlardır:

- Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek,

- Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararı almak ve uygulamak,

- Kanunlarda öngörülen cezaları vermek,

- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan miktarı beş milyar Türk lirasına kadar, dava konusu olan belediye alacaklarının anlaşma yoluyla tasfiyesine karar vermek,

- Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

Belediye Başkanı

Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı doğrudan halk tarafından seçilmektedir. Bu durum belediye organları içinde başkanın konumunu güçlendirmektedir. Görev süresi beş yıldır. Belediye Başkanı görev süresi boyunca siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz (Çukurçayır, 2013).

Belediye başkanının görev ve yetkilerinden bazıları şunlardır:

- Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilatını sevk ve idare etmek,

- Belediyenin hak ve menfaatlerini korumak,

- Belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek,

- Belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak ve bunlara uygun olarak bütçeyi, performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek, değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak,

- Belediyeyi devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak yargı yerlerinde temsil etmek,

- Meclise ve encümene başkanlık etmek, kararlarını uygulamak,

- Belediye personelini atamak,

- Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek,

- Şartsız bağışları kabul etmek.

4.3. Belediye Yapılanması ve Artan Önemi

Belediye, yerel müşterek ihtiyaçların karşılanması amacıyla örgütlenmiş yerel bir kuruluştur. Ülkeden ülkeye farklılıklar göstermekle birlikte, ülkemizde karar organları halk tarafından seçilen, kamu tüzel kişiliğine sahip, belde sınırları içerisinde faaliyette bulunan ve bütçesi olan kuruluşlardır. Belediyeler belli nüfus büyüklüğüne ulaşmış kentlerle, il ve ilçe merkezlerinde kurulur. Belediye olan her belde kent değildir, sadece bir yönetim birimini anlatmaktadır. Özellikle ülkemizde belediye sayısındaki hızlı artış, o yerlerin kent özelliğini taşımasından dolayı değil, merkezi yönetim yardımlarından daha fazla yararlandırmak adına yapılmış politik düzenlemelerden kaynaklanmaktadır. Oysa kent, yalnızca yönetsel bir birimden ziyade, aynı zamanda sosyolojik ve ekonomik bir birimdir. Diğer bir deyişle kenti kırsal yaşamdan ayıran sosyolojik ve ekonomik sistemler oldukça farklıdır. Örneğin, kentsel yaşam farklılaşma, uzmanlaşma ve iş bölümünün daha fazla görüldüğü bir yaşam biçimidir. Kırsal yaşam ise homojen/tekdüze bir yapıya sahiptir (Çukurçayır, 2013).

Belediyeler, uzun yıllar boyunca 3 Nisan 1930 tarih ve 1580 sayılı Belediyeler Kanunu çerçevesinde yönetilmiştir. Bu durum 7 Aralık 2004 tarih ve 5272 sayılı Belediye Kanunu ile son bulmuş ancak hukuki sorunlar nedeniyle 3 Temmuz 2005 tarihli ve 5393 sayılı yeni Belediye Kanunu yürürlüğe girmiştir (Kurtuluş, 2006: 58).

Çizelge 4.1. Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Belediye Sayıları

Yılı	Belediye Sayıları
1923	421
1950	628
1970	1.303
1980	1.727
1990	2.061
2000	3.215
2010	2.950
2013	2.950
2014	1.396
2015	1.397

Kaynak: MİGM, 2015.

4.3.1. Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi

Türkiye'de belediyelerin ve belediyeciliğin gelişimini Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet Dönemi olarak iki başlık altında incelenecektir.

4.3.1.1. Osmanlı dönemi belediye teşkilatı

Osmanlı Devletinin kuruluş yıllarında toprak kazanımları hızlı bir gelişme göstermiştir. Bu süreç, ilk zamanlarda fethedilen bölgelerde birtakım hizmetleri yürütecek ve bu yerlerde merkezin temsilciliğini gerçekleştirecek kişi veya kuruluşlara ihtiyaç duyulmuştur. Bu durum kadılık müessesesinin etkinlik kazanmasına neden olmuştur. Bu dönemde şehir yönetiminin başındaki kişiler kadılar olmuşlardır (Eryılmaz, 2007). Uzun bir dönem Osmanlı Devlet yönetiminde taşra yönetiminin temelini oluşturan bu kurum, devlet yapılanmasında da önemli bir teşkilatlanma aracı olarak kullanılmıştır.

Kadılar yönettiği kazanın beledi hizmet ve kontrolünden doğan davalara ilişkin yargı mercii konumunda olmakla birlikte, mahalli ve beledi konularda bir takım kurallar koyarak, adeta uygulamada noktasında kanun ve nizamların bıraktığı boşlukları doldurmuşlardır (Ortaylı, 1973). Adli yetkilere de sahip olan kadı, vakıfların denetleyicisi olmakla birlikte beledi-mahalli kolluk hizmetlerinin de amiri pozisyonunda değerlendiriliyordu. Buna göre kentlerde bu yapının temel unsurunu Kadı, Vakıflar, Loncalar ve Mahalleler oluşturuyordu.

Vakıflar kentin, hastane, medrese, han, hamam, çeşme, köprü gibi eğitim, kültür sağlık ve sosyal yardım tesislerini yapını gerçekleştiriyordu. Bir meslek kuruluşu olan localar çarşı ve pazarların düzen, temizlik ve aydınlatma işlerine bakıyorlardı. Ayrıca, şehirde fiyatlar genel düzeyinin seyrini düzenleyen, gerektiğinde cezai önlemler alabilen bir muhtesipler kurulunun bulunduğu ihtisap müessesesi de söz konusudur. Mahallelerde oturan mahalle halkı ise kendi bekçisini seçiyor, mahallenin düzenini, temizliğini ve benzer ortak yerel ihtiyaçlarını karşılıyordu (Ortaylı, 1990).

Değişen ekonomik ilişkiler ve yönetim şekli, yeni kent merkezleri, yeni altyapı gereksinimleri, yeni kurumların ihtiyacını beraberinde getiriyordu. Bu dönüşüm sonucunda, kadılık, ihtisap ağalığı, mimarbaşılık gibi geleneksel Osmanlı idari kurumları yetersiz kalmaktaydı. Bu yönetsel kurumların yetersizliği sadece yapısal özelliklerinden kaynaklı değildi ve sonuç olarak, 1860'lı yıllarda

dönüşümlerin baskısıyla çökmüşlerdi. Hem geleneksel sistemin çöküşü hem de yeni doğan ihtiyaçlar yeni yönetim biçimlerini ve kent gelişimini denetleyecek bir sistemi gerektiriyordu (Dumont ve Georgeon, 1996). Kadıların şehrin diğer önemli işlerinin yanında belediye işlerini gördüğü eski sistem, 1826 yılında İhtisap Nezaretinin kurulmasıyla şehrin temizlik, kolluk ve belediye hizmetleriyle ilgili işleri kadılıktan ayrılmasıyla sona ermiş oldu. 1836 yılında Evkaf Nezareti kadılığın uhdesindeki bir görevi daha alarak vakıflarla ilgili işleri yürütmeye başladı. Böylece kadıların işleri asli görevi olan yargı ile sınırlandırıldı (Ortaylı, 1990).

Osmanlı Devleti'nde bugünkü anlamda belediye hizmetleri olarak değerlendirebileceğimiz hizmetler, başta kadılık olmak üzere, esnaf kuruluşları ve vakıflar tarafından yürütülmeye çalışılmış, ancak, organları ve yönetim sistemi olarak kabul edilmesi Tanzimat'tan sonra olmuştur. Tanzimat dönemi geleneksel örgütlenmenin düzenlendiği, batılılaşma reformların hız kazandığı ve Avrupa'nın üstünlüğünü esas alan bir dönem olmuştur (Eryılmaz, 2006). Bu dönemde, modern anlamda belediye teşkilatlarının kurulmasına yönelik önemli adımlar atılmıştır. İlk belediyecilik girişimlerinde merkezi yönetim ağırlıklı bir etken olarak varlığını sürdürmektedir. Bu dönemde belediyeler merkezi hükümetin işlerini yerel planda yürütecek yeni bir yönetim aracı olarak algılanmıştır (Heper, 1974: 15).

Bütün bu dönüşümlerin yanı sıra yerelleşme ihtiyacı toplumsal bir gereklilik olarak ta kendisini göstermiş ve Osmanlı toplumsal yapısındaki katmanlaşma kentlerin fiziksel yapısında meydana gelen değişimler kentlerin işlevsel yapısını da dönüştürmüştür. Bu durum devletin işlerinin artık konaklarda değil, uzmanlaşmış resmi binalarda görülmesi zorunluluğu doğurmuştur. Bu da beraberinde yeni bir teşkilatlanmayı zorunlu kılmıştır (Tekeli, 1983).

Osmanlı Devletinde yerel yönetim birimi olarak günümüzdeki manada ilk belediye idaresinin kurulması girişimli Tanzimat'ı izleyen yıllarda ve özellikle 1854-1856 Kırım Savaşı sırasında Batı ülkeleri ile artan temas sonunda ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda, Fransız komün idarelerinden örnek alınarak, 1855 yılında İstanbul'da ilk kez belediye kuruluşu denemesine girilmiştir. Böylece gerek batılıların bir takım istek ve talepleri doğrultusunda, gerekse de göreceli olarak diğerinden bağımsız yeni yerel merkezler oluşturma düşüncesi ve bu yönde bir takım zorunlulukları içeren gelişmeler, 16 Ağustos 1854 tarihinde batılı anlamda ilk belediye örneğini oluşturan İstanbul Şehremaneti'nin kurulması ile

sonuçlanmıştır. İstanbul Şehremaneti batılı anlamda ilk belediye örneğini oluşturması açısından Türk belediyecilik tarihi açısından oldukça önemlidir (Aytaç,1998).

Örgütsel yapısı itibariyle Şehremanetinin başında Bab-ı Ali tarafından seçilen ve padişahın onayı ile atanan, Meclis-i Vala'nın tabii üyesi sıfatıyla Şehremini bulunmaktadır. Şehremaneti Meclisi ise örgütün karar organıdır ve Şehremini ve iki yardımcısı ile on beş kişiden oluşmaktadır. Ancak, Tanzimat döneminin kurumlarından bir olan Şehremanetinin kendisinden beklenen işlevleri yerine getirememiş ve dolayısıyla meclis kurulduğu tarihten üç yıl sonra fesih edilmiştir. Bütün bu gelişmelerin beraberinde padişahın yazılı izniyle 9 Mayıs 1855 tarihinde bir İntizam-ı Şehir Komisyonu kurulmuştur. İntizam-ı Şehir Komisyonu 1857 yılına kadar çalışmalarına devam etmiş ve bir takım öneriler getirmiştir. Kanalizasyon ve suyollarının yapılması, sokakların temizliğinin sağlanması ve aydınlatılması, sokakların genişletilmesi düzgün işleyen bir muhasebe bürosunun gerekliliği gibi hususlar önerilerinin arasında yer almaktadır (Vural, 2004). Komisyonun Bab-ı aliye sunmuş olduğu Nizamname ile azınlıkların çoğunlukta bulunduğu bir semt olan Galata ve Beyoğlu'nda 1858 yılında Altıncı Daire-i Belediye oluşturulmuştur. Yaşam tarzı ile farklılık gösteren, yabancı banka, okul ve elçiliklerin bulunduğu, paranın ve refahın olduğu bir semt olan Galata – Beyoğlu, bu yönüyle batıdaki şehirlerin küçük bir örneğini oluşturmaktadır (Ortaylı, 2000).

İstanbul'da belediyeciliğin yaygınlaşması amacıyla Altıncı Daire uygulaması emsal alınarak 1868 tarihinde Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi yayınlanmıştır. Bu nizamnameye göre belediyeler belediye reisi, belediye meclisi ve belediye cemiyeti olarak üç organdan oluşmaktadır. Belediye cemiyeti diğer iki organın müştereken toplanması ile yedek üyelerden meydana gelmektedir. Merkezi idare belediye reisini meclis üyeleri arasından seçmektedir. Örgütün klasik belediye görevleri dışında nüfus sayımı, emlak tespiti gibi bugün merkezi idarece görülen görevleri de mevcuttur (Çelik, 1995:592). 1878 yılında uygulamada görülen aksaklıklar nedeniyle yirmi dairenin yerine on belediye dairesinde karar kılınmış ve bu uygulama, bazı değişikliklerle II. Meşrutiyet'in ilanına kadar devam etmiştir (Eryılmaz, 2006:210).

İkinci Meşrutiyet döneminde ise "Dersaadet Teşkilatı Belediyesi Hakkında Kanunu Muvakkati" ile İstanbul'da belediye teşkilatlanması yeniden

düzenlenmiştir. Örneğin; şehremini meclisinin yerine "encümen" organı getirilmiş, belediye daireleri kaldırılarak yerine belediye şubeleri kurulmuştur (Dönmez, 1995:170). 1877 yılındaki "Dersaadet Belediye Kanunu" ve oluşturulan bu düzenleme çeşitli değişikliklerle 1930 yılına kadar geçerliliğini sürdürmüştür.

Osmanlı belediye yapısı, bir özerklik ve yerel yönetim sistemine geçiş olmaktan çok, şehrin bayındırlık ve temel hizmetlerin yürütülmesine yönelik bir kurumlaşma olarak düşünülmüş ve bu yönde uygulama ortamı bulmuşlardır. Merkeziyetçi devlet ilke ve geleneklerinin hüküm sürdüğü bir ortamda sadece düzenli kent hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla hizmet kuruluşu olarak oluşturulan belediyeler, yerel hizmet özelliklerine tam anlamıyla sahip olamamışlardır (Görmez, 1997: 197).

4.3.1.2. Cumhuriyet dönemi belediye teşkilatı

Cumhuriyet döneminin başlamasıyla birlikte, yerel yönetimler ile ilgili düzenlemelerde de yeniliklere gidilmiştir. Meşrutiyet yönetimleri sırasında yapılan düzenlemelerin ötesine geçilerek, yerel yönetimlerin görevlerinin ayrıntılı olarak yer alacağı yasal düzenlemelere de gidilmiştir. Ayrıca, Cumhuriyet dönemi yeni devlet yönetiminin temellerinin oluşturulduğu bir dönemdir. Bu dönemde, Türkiye Osmanlı devletinden 389 belediye devralmıştır(Çelik, 1995: 592). Cumhuriyete intikali gerçekleşen bu belediyelerin 20 tanesinde düzenli içme suyu, 4 tanesinde elektrik tesisatı, 17 tanesinde mezbaha, 7 tanesinde spor alanı, 29'unda park ve bahçe,90 tanesinde de düzenli pazaryeri saptanabilmiştir (Bostanoğlu, 1990). Dolayısıyla belediye hizmetleri açısından düzenli bir alt yapıdan ve sistemli bir örgütlenme yapısından da söz etmek mümkün değildir.

1924 Anayasası illere, kent kasaba ve köylere 93. Maddesiyle tüzel kişilik kazandırmıştır. Ayrıca, illerin yönetiminin "yetki genişliği" ve "görev ayrımı" ilkelerine göre düzenlenebileceğini öngörmüştür (Hamamcı, 1981). 1924 Anayasası 1921 Anayasası ile illere verilen geniş özerkliğin Türkiye için bir zaaf nedeni olacağını varsaymış ve illerin yetki genişliği ilkesine göre yönetileceğini, diğer yönetim birimlerinin ise tüzel kişiliklerinin olduğunu temel ilke olarak kabul etmiştir.

Cumhuriyet dönemi ile birlikte önce yerel yönetimler oluşturulmuş ve daha sonrada yerel yönetim geleneği geliştirilmek istenmiştir. Osmanlı döneminden

gelen bir yerel yönetim geleneğinin de olmaması, bu bağlamda bugünkü yerel yönetim sorunlarının da kaynağı olarak görülmektedir (Geray, 1995).

Yerel yönetim birimlerinin ağırlıklı bölümünü oluşturan belediyeler hakkında Cumhuriyetin ilk döneminde ayrıntılı bir kanun hazırlanmıştır. Bu yasa, 1580 sayılı Belediye Yasası olup, 1930 yılında çıkarılmıştır. Yasa hazırlanırken, planlı kentlerin oluşturulması, çağdaş kentleşmenin gereklerine uygun düzenlemelere gidilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçeve, imara dayalı bir belediye anlayışını yansıtmaktadır. 1580 sayılı yasanın 1. Maddesinde Belediyelerin tüzel kişiliği olduğu vurgulanarak, özerk bir yönetsel yapılarının olduğuna vurgu yapılmıştır. Ancak, vurgulanan özerklik kavramı sınırlı bir özerkliği içermektedir. Bu anlamda belediyenin görevleri liste usulüyle ayrıntılı olarak belirlenmiştir (Hamamcı, 1981: 19).

Çok partili siyasi yaşamla birlikte, belediyeciliği demokratikleşmenin önemli unsuru varsayabilecek önemli adımlar atılmıştır. Bazı kent bilimcilere göre, bir Türk Belediyecilik Derneği'nin kurulması ve adının "dernek" olması bile önemli bir gelişme olarak sayılmıştır. Çünkü 1945 yılına kadar dernek adı yerine kurum adaları kullanılmıştır. Bu dernek, kuruluşundan başlayarak belediyelerin özerkliğini ve demokratikleşmesini savunmuş; vesayet denetiminin çok abartıldığını ve belediye başkanlarının atama yöntemi ile değil halk tarafından seçilmesi gerekliliğini savunmuştur. Demokratikleşme konusunda bir diğer adım 1946 yılında atılmıştır. Daha önce Belediye Meclisi üyelerinin seçimi bir hafta sürmekteydi. Yapılan bir yasa değişikliği ile birlikte bir güne indirildi ve böylece seçim güvenliği sağlanarak, çok partili siyasal yaşamın koşullarına uygun hale getirildi (Tekeli, 1982: 126-128).

1961 Anayasasının116 maddesi ile yerel yönetimler, anayasal güvenceye ve daha demokratik bir temele göre yeniden tanımlandı. Yerel yönetim organlarının halk tarafından seçileceği ilkesini kabul etmiştir. 27 Temmuz 1963 gün ve 307 sayılı yasa ile ise belediye Başkanlarının halk tarafından seçilme durumları güçlendirilmiştir.1960'lı yıllar aynı zamanda "kalkınma planlarına" dayalı yeni bir döneminde başlangıcı olmuştur. Uygulanan kalkınma planları ile kırsal alanlarda toplumsal kalkınma ilkesi öncelik kazanmıştır.

4.3.2. Türkiye'de Belediyelerin Yapısı

Türkiye'de Belediyelerin yapısını 1580 sayılı yasa ile ortadan kaldırılan ve5393 sayılı yasa ile ayrıntılı olarak düzenlenen Belediyecilik kavramı çerçevesinde ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi kanunu ve 6360 sayılı on dört ilin Büyükşehir'e dönüştürülmesi ile ilgili yasa hükümleri çerçevesinde ele alınacaktır.

4.3.2.1. 1580 sayılı yasa ile 5393 sayılı yasa arasındaki yapısal farklılıklar

Türkiye'de Belediyelerin 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı yasa ile düzenlenmiştir. Bu kanun uzun yıllar yürürlükte kalmış ve Belediye idaresi bu yasa kapsamında şekillenmiştir. Daha sonra yerini 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı yasaya bırakmıştır. 1580 sayılı yasa ile 5393 sayılı arasında yönetsel ve yapısal olarak birçok farklılıklar göze çarpmaktadır.

1580 sayılı yasada Belediye kurulabilmesindeki nüfus şartı 2000 iken 5393 sayılı yasa ile bu sayı 5000'e çıkarılmıştır. Belediye kurulması ile ilgili 5393 sayılı yasa ile gelen diğer bir yenilik de "içme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskûn sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz" hükmüdür. Bu düzenleme ile içme ve kullanma suyu ile sit ve diğer koruma alanlarında belediye kurulması engellenmektedir. Yine 5393 sayılı yasa ile Tüzel kişiliğin oluşması ve sona ermesi ile ilgili olarak yerindelik ilkesinin bir yansıması olarak İçişleri bakanlığı devre dışı bırakılmış ve Valinin onayı yeterli görülmüştür. Bir diğer değişiklik ise mahalle ile belediye arasındaki olması gereken bağların yasal zemini ve mahalle muhtarlarının tespitini gerçekleştirdiği mahalle ihtiyaçlarının karşılanabilmesi sağlanmıştır. 1580 sayılı yasada Belediyelerin görevleri tanımlaması dar kapsamlı yer alırken 5393 sayılı yasanın 14. Maddesinde daha ayrıntılı ve etkin şekilde yer almıştır. 5393 sayılı yasayla yerel yönetimlere "yerindelik" ilkesi getirilmiştir. 14. maddenin sonunda yer alan "Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur" ifadesi yerindelik ilkesinin göstergesidir.

5393 sayılı yasa, belediyeyi tanımlarken "idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi" ifadesini kullanmıştır. Bu ifade ile yeni bir belediye tanımı gerçekleştirilmiştir. Bu tanımda, kamu tüzel kişiliği kavramı içinde yorumlanan

özerklik içeriği açıkça yazılmıştır. Buna göre belediye, "idarî ve malî" özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir. Malî özerklik, daha önce yerel yönetimlerde kullanılmayan bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Meclis toplantılarının 1580 sayılı yasada öngörülen ve yılda üç defa yapılan olağan toplantı yönteminden vazgeçilmiştir. Yeni yasanın 20. maddesinde meclis toplantısı kendisi tarafından belirlenecek bir aylık tatil dışında her ayın ilk haftası, meclis tarafından belirlenen günde ve toplantı yerinde toplanır hükmü getirilmiştir. Eski yasada bütçe görüşmelerinde toplantı süresi en fazla 30 gün olup, diğer toplantıların süresi en çok 15 gün iken, yeni kanunda bütçe görüşmelerine rastlayan toplantı süresi en fazla 20 gündür. Diğer toplantıların süresi ise en çok 5 gün olarak belirlenmiştir. 5393 sayılı Kanunun 32. maddesi ile belediye meclis üyelerine, katıldıkları toplantı başına belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda toplantı ücreti ödenmesi getirilmiştir. Ayrıca, 1582 sayılı yasanın 156. maddesi, sadece nüfusu 70 binden fazla belediyelerde meclis üyelerine huzur hakkı takdir edilebileceğini belirtmektedir.

5393 sayılı yasayla, 1580 sayılı yasadan farklı olarak belediye encümeninde seçilmiş üyelerin sayısı artırılarak katılımcılık unsuru güçlendirilmiştir. Bir diğer değişiklik ise, seçimle gelen üye sayısının atananların yarısından fazla ve ikiden az olamayacağı kuralının kaldırılmasıdır. 5393 sayılı kanunun 39. maddesi gereğince, belediye başkanının ödeneği, belediyelerin nüfus gruplarına göre katsayı sistemine dayandırılmıştır.

1580 sayılı yasa gereği belediyeler, yazışmalarını valilik ve kaymakamlık aracılığıyla yürütmekteydi. Bu durum gereksiz zaman kaybına ve hizmet sunumunda gecikmelere neden olmaktaydı. Yeni kanunun 78.maddesine göre "Belediye kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir." hükmü getirilerek belediyelerin bütün kamu kuruluşlarıyla doğrudan yazışma yapmasına imkân tanınarak, hizmetlere işleyiş hızı kazandırılabilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, katılımcı demokrasiyi güçlendirebilmek amacıyla 5393 sayılı yasa ile hemşerilik tanımı değiştirilmiş, kent konseyleri oluşturulmasına yasal zemin hazırlanmıştır. Belediyelerin şeffaflaşmasına yönelik olarak ise meclis kararlarının kamuoyuna duyurulması ve faaliyet raporları hazırlanması gibi yasal zorunluluklar getirilmiştir. İdari vesayet yetkisinin kaldırılmasına yönelik olarak ise belediye

meclisin almış olduğu kararları, kesinleşmesi için mülki amirin onayına sunulması zorunluluğu kaldırılmıştır (Özden ve Zorlu, 2010).

4.3.2.2. 5216 sayılı büyükşehir yasası ve 6360 sayılı yasa kapsamındaki yapılaşma

Ülkemizde Büyükşehir yönetimleriyle ilgili ilk yasal düzenlemeler 1984 yılında yürürlüğe giren 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunuyla yapılmıştır. Söz konusu yasa ile Büyükşehirlerin yönetimiyle ilgili hizmetlerin etkin ve verimli yürütülmesini sağlayacak hukuksal alt yapı oluşturulmuştur. Yine aynı yasa ile Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. Daha sonraki yıllarda ise Adana(1986), Bursa, Gaziantep, Konya (1987), Kayseri(1988), Antalya (1993), Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin ve Samsun (1993), ve Sakarya (2000) Büyükşehir statüsü kazanmıştır.

2004 yılında, Büyükşehir Belediyelerinin yönetimlerinin ve hukuki konumlarının düzenlenmesi ve hizmetlerin planlı, programlı, etkin ve koordineli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla 5216 sayılı Büyükşehir yasası çıkarılmıştır.5216 sayılı yasa ile büyükşehirlerin alanları genişletilmiş, belde belediyeleri de büyükşehir belediyelerinin sınırlarına dâhil edilmiş ve büyükşehir sınırlarına yakın belediyeler ise büyükşehir ilçe belediyesine dönüştürülmüştür. Yine yasa kapsamında büyükşehir olabilme nüfus kriteri 750.00'e çıkarılmış ve sınırları ise nüfus kriterine paralel olarak belirlenmiş ve kısaca pergel yöntemi adı verilen sistem getirilmiştir. 2008 yılına gelindiğinde yayımlanan 5747 sayılı Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde ilçe kurulması ve bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun kapsamında var olan sekiz Büyükşehirde ilçe örgütü kurularak ilk kademe belediyeleri ilçe belediyelerine dönüştürülmüş ve çeşitli büyükşehirlerde yeni ilçeler kurularak genişletme anlayışı sürdürülmüştür (Arıkboğa, 2007).

6360 sayılı Ondört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmiyedi ilçe kurulması ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun06/12/2012 tarih ve 28489 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 6360 sayılı yasa ile büyükşehirlerin ölçeğine ilişkin düzenlemelerin yanı sıra idari, mali, siyasi ve kamusal hizmetlerin sunumu yönünde de önemli değişiklikler uygulamaya konulmuştur. 6360 sayılı yasanın getirdiği

düzenlemelerle birlikte, 5216 sayılı Büyükşehir kanunu başta olmak üzere pek çok yasada değişiklikler meydana gelmiştir. 6360 sayılı yasanın özünde il bazında bütünleşik bir kentsel yönetim anlayışını benimseyerek, iki kademeli metropoliten yönetim modeli yer almaktadır.

6360 sayılı yasa ile getirilen değişiklikleri şu başlıklar altında sıralayabiliriz.

Büyükşehir belediyesi sınırları il mülki sınırları olarak düzenlenmiştir. Yeni kurulan ondört büyükşehirle birlikte yasadan önce büyükşehir statüsüne haiz ondört büyükşehirin sınırları da yeniden düzenlenmiştir.

On Dört yeni Büyükşehir Belediyesi kurulmuştur. Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.

Büyükşehir Belediyesi kurulan illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içindeki köylerin ve belde belediyelerin tüzel kişilikleri kaldırılmıştır Büyükşehir ilçe belediyesi olan ilçelerin sınırlarında yer alan köyler ve belde belediyeleri ilçe belediyesine mahalle olarak bağlanmıştır. Belde belediyeleri büyükşehir ilçe belediyesine beldelerinin ismiyle tek mahalle olarak katılmışlardır.

Büyükşehir belediyesi kurulmayan diğer illerde de nüfusu 2000'in altında olan belde belediyeleri kaldırılmıştır. Büyükşehir'e dönüşen illerin dışında kalan 51 ilde nüfusu 2000'in altında olan belediyeler kapatılarak köy statüsünde değerlendirilmişlerdir. Böylece, 502 belediye tüzel kişiliğini kaybetmiştir.

Büyükşehir belediyesi kurulan illerde il özel idarelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmış ve kaldırılan il özel idarelerin yerine yatırım izleme koordinasyon merkezi kurulmuştur. Valinin başkanlığında kurulan bu merkezlerin kamu harcamalarını ve yatırımlarını yönlendirme, il tanıtım faaliyetlerini gerçekleştirme, kuruluşların koordineli çalışmasını sağlama ve denetleme gibi görevleri vardır. Ayrıca bu merkezlere Genel Bütçe vergi gelirleri tahsilatının %0,25'lik kısmı nüfus kriteri de göz önünde bulundurularak aktarılacaktır.

Büyükşehir Belediyesi kurulan illerde mahalle idare birlikleri kaldırılmıştır. Büyükşehir belediyesi kurulan illerde bazı yerleşim yerlerinin isimleri

değiştirilmiştir. Genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından belediyelere aktarılan paylar yeniden düzenlenmiştir.

Çizelge 4.2. 6360 Sayılı yasadan Sonra Belediyelerin Türlerine Göre Dağılımı

Türü	Büyükşehir Belediyesi	Büyükşehir İlçe Belediyesi	İl Belediyesi	İlçe Belediyesi	Belde Belediyesi	Toplam
Eski Durum	16	143	65	749	1.977	2950
Yeni Durum	30	519	51	400	397	1.397

Kaynak: MİGM,2015

1.397 belediyenin 30'u büyükşehir belediyesi, 51'i il belediyesi, 519'u büyükşehir ilçe belediyesi, 400'ü ilçe belediyesi (büyükşehir belediye sınırları dışında kalan ilçeler) ve 397'si ise belde belediyesidir.

4.3.3. Belediyelerin Mali Yapısı

Belediyeler, il özel idareleri ve bağlı idarelerden oluşan yerel yönetimler özellikle son 10 yıllık dönemde mali açıdan hızla büyüyen kamu idareleri olmuştur. 2000'li yılların başında yerel yönetimlerin harcama büyüklüğü GSYH'ye oran olarak %32'ler civarındayken bu oran bugün %5'lere kadar çıkmıştır. Genel yönetim içindeki payı ise %10'dan %15'lere yükselmiştir. Yerel yönetimlerin harcamalarının %85'inin belediyeler tarafından yapıldığı dikkate alındığında ana değişimin belediyelerde yaşanan mali genişlemeden kaynaklandığı görülmektedir.

Belediyelerin kaynakları ve harcamaları geçmişle kıyaslanmayacak şekilde artmış ve GSYH'ye oran olarak %3'ün üzerine çıkmıştır. Fakat kaynaklardaki artış öz gelirlerden ziyade merkezden aktarılan vergi payları suretiyle gerçekleşmiştir. Gelinen noktada belediyelerin toplam kaynakları içinde merkezden aktarılan gelirlerin payı %50'ye çıkarken, yerel vergilerin payı %13'ler düzeyindedir. Merkezden aktarılan vergi payının toplam gelirler içindeki payı belediyeler arasında farklılaşmakta büyükşehir belediyelerinde %60'a kadar çıkmaktadır. Mali yerelleşme açısından belediyeler merkezden aktarılan kaynaklara farklı oranlarda bağlı olmakla birlikte oranın yüksekliği, gelir paylaşım modelini belediyeler bakımından daha önemli hale getirmektedir. Merkezi yönetim ile arasında yer alan rol ve sorumlulukların paylaşımı, ekonomik sosyal gelişmişlik farklılıkları ile

belediyelerin hizmet ve ihtiyaç gerekliliklerinin tespitini sağlayacak bir dağıtım modeli önem arz etmektedir.

Yerel vergiler toplam gelirler içerisinde %15'ler, öz gelirler içinde ise %30'lar düzeyindedir. Bu oran belediyelerin farklılıklarına göre değişiklikler içermektedir. Örneğin; yerel vergi gelirlerinin toplam gelirler içindeki yeri payı Büyükşehir belediyelerinde %2'lere kadar inerken, ilçe ve belde belediyelerinde bu pay %30'lara kadar çıkabilmektedir. Belediyelerin yerel vergi ve harçlar başta olmak üzere gelirlerine yönelik olarak yapılacak olan düzenlemelerin özellikle ekonomik gelişmişlik düzeyi yüksek olan bölgelerde gelirleri arttırabileceği mali alan bulunmaktadır. Bu özellik ile belediyeler arasında özellikle yatay eşitlemeye daha uygun bir gelir paylaşım sisteminin geliştirilmesine yönelik merkez politikaların geliştirilmesine katkı sağlayabilmektedir.

Türkiye'de belediyelerin %70'inin nüfusu 5.000'in altında yer almaktaydı Ancak, 6360 sayılı Büyükşehir yasası ile nüfusu 5000'in altında yer alan belediyeler kapatılarak en yakın ilçe belediyesinin sınırlarına dâhil edilerek mahalle statüsünde değerlendirilmiştir. Nüfusu 50.000'in üzerinde olan belediye sayısı ise 6360 sayılı yasa yürürlüğe girmeden önce %8,5'tir. Nüfusu az olan belediyelerin hizmetin sunumunda sadece temel belediye hizmetlerini yürütebilmekteydi ve düşük nüfuslu belediyeler esnek olmayan gelir yapılarına sahipti. Bazı durumlarda düşük nüfuslu belediyeler bütçelerindeki yetersizlikten dolayı en temel belediye hizmetlerini dahi yerine getiremediği görülmekte idi.

Ancak, 6 Aralık 2012 tarihinde "6360 Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" kanun kapsamında Belediyelerin mali yapılarında da önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Yasanın getirdiği en önemli düzenleme yerel yönetimlerin paylarının yeniden düzenlenmesi ve doğal olarak bölüşüm ilişkilerine yapılan müdahaledir. Önceki uygulamaya göre yerel yönetimlerin finansmanı için genel bütçe vergi gelirlerinden çeşitli paylar aktarılmaktaydı. Konuya ilişkin yasada bu oran şöyle belirlenmiştir: Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının; yüzde 2,85'i büyükşehir dışındaki belediyelere, yüzde 2,50'si büyükşehir ilçe belediyelerine ve yüzde 1,15'i il özel idarelerine ayrılır. Büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 5'i ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan payların

yüzde 30'u büyükşehir belediye payı olarak ayrılır. Buradaki ölçüt ise her yılın Ocak ayından geçerli olmak üzere o sınırlar içinde yaşayan nüfustur. Yeni düzenleme ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının yüzde 1.50'si büyükşehir dışındaki belediyelere, yüzde 4.50'si büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ve yüzde 0,5'i il özel idarelerine aktarılmaktadır. Yine özel tüketim vergisi hariç olmak üzere, büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilatının yüzde6'sı ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların yüzde 30'u büyükşehir belediye payı olarak ayrılmaktadır. Bu yüzde 6'lık büyükşehir belediye payının yüzde 60'ı doğrudan ilgili büyükşehir belediyesine aktarılırken, kalan yüzde 40'lık kısmının yüzde 70'i nüfusa, yüzde 30'u yüzölçümü esasına göre büyükşehir belediyeleri arasında dağıtılmaktadır. Bu düzenlemeden yola çıkarak payların dağılımına ilişkin bir çalışma yapan Koyuncu (2012),öncelikle yerel yönetimlerin gelirlerinde böylesi bir değişiklik yapan bu düzenlemenin kamuoyuyla paylaşılmamasının şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından eksik olduğunu belirtmektedir. 2011 yılı verilerini yeni düzenlemeye uyarlayan Koyuncu, merkezden transfer edilen payların belediye ve il özel idarelerinin bütçe gelirleri içindeki oranının yüzde 48'denyüzde 50'ye çıktığını; GSYİH içindeki payının yüzde 1.93'ten yüzde 2.20'yeçıktığını ve dolayısıyla payların mali büyüklüğünün yüzde 12 ve paylarda 3.1milyar TL'lik bir artışa yol açtığını belirtmektedir. Aynı çalışma ile ortaya konan dikkat çekici bir saptama da 56.5 milyonluk bir nüfusa hizmet edecek olan büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerinin toplam yerel yönetim payının yüzde 81'ini alacak olmasıdır. Bu pay önceki düzenlemeye göre 38 milyonluk bir nüfusa karşı alınan yüzde 59'luk paydır. Yerel yönetim paylarını illere de uyarlayan Koyuncu'ya göre (2012), yeni düzenleme ile Muğla yüzde 90, Van yüzde 77, Erzurum yüzde 71, Balıkesir yüzde 65 ve Tekirdağ yüzde 63'lük bir artış elde etmektedir. Kişi başına TL cinsinden artışta ise yine Erzurum 197 TL, Muğla 186 TL ve Van için 167 TL'lik bir artış gerçekleşmiş olacaktır. Öte yandan yine aynı çalışmaya göre, belediye sınırlarının il sınırlarına genişlemesiyle aktarılan paylarda da bir değişim olmaktadır. Mersin örneğinde büyükşehir belediyesinin aldığı pay yüzde 55 artarken daha önce büyükşehir belediyesi sınırlarında ikamet eden bir kişiye düşen pay ise yüzde 20 azalmaktadır. Van örneğinde ise şöyle bir sonuç ortaya çıkmaktadır: Mevcut yerel yönetim payı 220.540 TL iken bu pay 390.810 TL'ye çıkacaktır. Yine kişi başına düşen pay 216 TL'den 382 TL'ye çıkmaktadır. Bu durumda pay artış oranı yüzde 77,2, kişi başı artış oranı yüzde 167 olmaktadır. Belediye gelirlerinin artması aynı

zamanda beledi hizmetlere yönelik talebi de arttıracaktır. Bu bağlamda kent ekonomisini bu kaynakların dışında besleyecek yeni gelişme alanlarına ve lokomotif sektörlere ihtiyaç olacaktır. Yerel maliye sistemindeki bu değişiklik ile belediyelerdeki özelleştirme sürecinin artarak devam edeceği, belediyelerin daha fazla borçlanabileceği, hizmet maliyetlerinin artacağı da söylenebilir. Türk yerel maliye sisteminin en temel ilkesi yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir kaynaklarının sağlanmasıdır. Ancak ne yazık ki bugüne değin bu ilkenin pek de işlemediğini özellikle belirtmek gerekir (Koyuncu, 2012).

4.4. Türkiye'de Sosyal Belediyecilik

Türkiye'de 1950'li yıllarda başlayan nüfus artışı ve göçler, kent nüfusunu arttırarak belediye önceliklerinin sosyal politikalardan ziyade temel kentsel altyapı ve hizmetlerinin karşılanmasına doğru yöneltmiştir. Ancak, kaynak sorunu yaşayan belediyeler temel kentsel işlevlerini bile yerine getirmede sorunlar yaşamaktadır. 1580 sayılı yasanın uygulamaya konulması ile belediyelere kentsel alt yapı hizmetlerinin yanı sıra sosyal hizmetler ve sosyal yarımlar alanında pek çok yetkiler verilmiştir. Bu dönemde belediyeler kaynak sıkıntısından dolayı yasalarla verilen sosyal yetkileri hayata geçirememiş ve en temel görevleri arasında yer alan kentsel alt yapı sorunlarına eğilmek zorunda kalmışlardır. 1990'lı yıllara gelindiğinde belediyelerin gelirlerinde nispeten bir artış yaşanmış ve bazı belediyeler buna bağlı olarak sosyal yardım ve sosyal hizmet merkezli politikalara yönelmişlerdir (Toprak ve Şataf, 2009:3).

Türkiye'de sosyal belediyecilik anlayışı, yerel siyasetin önem kazanmasıyla birlikte 1970'li yıllarda ortaya çıkmış ve giderek gelişme göstermeye başlamıştır. Bunun nedenleri arsında, 1973 yerel seçimlerinde büyük kentlerde liberal sağ belediyelerin seçimleri kaybetmesi, yerine ise sosyal demokrat anlayışa sahip siyasilerin seçimleri kazanmış olduğunu sayabiliriz. Bu değişim doğrultusunda Türkiye'de yeni bir olgu olan sosyal belediyecilik kavramı da gelişmeye başlamıştır (Tekeli, 2009). Sosyal belediyecilik anlayışı halk tarafından kısa sürede benimsenmiştir. Halkın bu yeni anlayışı benimsemesiyle birlikte sosyal demokrat belediyeler dışındaki belediyelerde programlarında sosyal belediyecilik anlayışına yer vermeye başlamışlardır. Hızla artan göçlerin ve sanayileşmenin artması neticesinde kentlerin büyümesi, siyasallaşması yerel demokrasinin de gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Böylece, sosyal belediyecilik uygulamalarının gelişmesinde, gerek dünyada yaşanan ideolojik ve siyasal

gelişmeler, gerekse Türkiye'nin kendine özgü yaşamış olduğu siyasi değişim dinamikleri etkili olmuştur.

Türkiye'de 1973 yılında sonra oluşmaya başlayan sosyal belediyecilik uygulamaları ilk kez 1977 seçimlerinden önce CHP tarafında seçim programı haline dönüştürülmüştür. Bu dönemde yine merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasında yaşanan, merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerindeki idare ve mali vesayet baskısı ile kaynaklar üzerinden yapmış olduğu kesintiler yine de sosyal belediyecilik uygulamalarına engel teşkil etmemiştir (Güler, 2009).1980'li yıllara gelindiğinde ise neoliberalizm ve serbest piyasa ekonomisinin etkileri ile birlikte sosyal belediyecilik alanında gerilemeler yaşanmıştır.

Günümüzde mevzuatında, sağladığı imkânlarla birlikte belediyeler alt yapı, imar ve çevreye yönelik hizmetlerin yanı sıra sosyal faaliyet ve hizmetler de önem kazanmıştır. Belediyelerin sosyal nitelikli hizmetleri uygulamaya koyabilmesi için belirli bir mali güce sahip olması gerekmektedir. Mali durumları yeterli olan belediyeler sosyal belediyecilik alanında daha iyi hizmetler sunabilmekte ve mali durumu yeterli olmayan belediyeler ise alt yapı, çevre ve imar hizmetlerinin ötesine gidememektedir. 02/11/2012 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren on dört ilde büyükşehir belediyesi ve yirmi yedi ilçe kurulması ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun hükümleri çerçevesinde Türkiye'de Büyükşehir sayısında artış sağlanmıştır. Ancak yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte büyükşehir ilçe belediyelerinde artış yaşanmış ve büyükşehir ilçe belediyeleri kaynak sorunuyla karşı karşıya gelmişlerdir. Dolayısıyla kaynak sıkıntısı yaşayan büyükşehir ilçe belediyeleri sosyal belediyecilik alanında yeterli faaliyetleri sürdüremez hale gelmiştir.

6360 sayılı yasa Büyükşehir Belediyelerinin sınırlarını ve yetkilerini genişletmiş ve adeta sosyal belediyecilik alanında Büyükşehir Belediyelerini yetkili kılmıştır. Ancak, yerel hizmetlerin sunumunda hizmetten faydalananlara en yakın yerde yerine getirilmesi ilkesine aykırılık teşkil eden bu durum halkın sosyal hizmetlerden faydalanma etkinliğinde azalmaya neden olmuştur.

Türkiye'de sosyal belediyecilik kapsamında sunulan hizmetlere baktığımızda ise; aşevleri açmak, aile yaşam merkezleri kurmak, kadın dayanışma ve sığınma evleri açmak, kültür sanat faaliyetlerinde bulunmak, yaşlılar için huzur evleri yapmak, yaşlılar için huzur evleri yapmak, gençlik merkezi açmak, yaşlılara

yönelik bakım hizmetleri sunmak, kimsesiz çocukları korumak ve barındırmak gibi hizmetler yürütüldüğü görülmektedir (Çevikbaş ve Hiçyılmaz, 2015: 30).

Belediyelerin sunmuş olduğu sosyal nitelikli hizmetleri incelediğimizde öncelikli olarak toplumun daha çok dezavantajlı bireylerine yönelik hizmetler olduğu görülmektedir. Dezavantajlı grupların içerisinde genellikle bakıma muhtaç çocuklar, kadınlar ve yaşlılar yer almaktadır. Ancak sunulan hizmetler öncelikli olarak bu gruplara yönelik olmakla birlikte, tüm toplumu kapsayan hizmetlerde sosyal belediyecilik hizmetlerinin içerisinde yer almaktadır. Toplumun genelini kapsayan hizmetler ise meslek edindirme kursları, aile ve çocuk eğitim merkezleri, bilim ve gençlik merkezleri gibi hizmetlerden oluşmaktadır (Ateş, 2009: 93).

4.4.1. Türk Mevzuatında Sosyal Belediyecilik

Sosyal devlet ilkesine ilk defa 1961 Anayasası'nda yer verilmiştir. 1961 Anayasasının 2. Maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti" olduğu ifade edilmektedir. Buna göre sosyal devlet, bireylere sadece özgürlüklere sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda onların temel hak ve hürriyetlerini sağlayarak insanca yaşamalarına imkân sağlayan devlettir. 1982 Anayasasına bakıldığında ise 2. Maddesinde "Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devleti"dir, ifadesi yer almaktadır. 1961 anayasası ile kıyaslandığında 1982 Anayasasında sosyal devlete yönelik bazı tedbirlerin alındığı görülmektedir. Sosyal devletin amacı herkese insan onuruna yaraşır asgari bir yaşam düzeyi sağlamak olduğuna göre bunu sağlamak için en azından çalışma hakkı, adil ücret hakkı, sosyal güvenlik hakkı, sağlık hakkı, eğitim hakkı gibi hakların tanınması gerekmektedir. Bu tür hakların tümüne en temel sosyal haklar denilmektedir. Sosyal devletin gelir ve servet farklılıklarının azaltılmasına ve adil gelir dağılımına yönelik tedbirleri de vardır. Bunlar, vergi reformu, sosyal amaçlı kamulaştırmalar, toprak reformu gibi maliye politikaları ile gerçekleştirilmektedir (Gözler, 2011: 207).

Anayasa dışında kalan hukuksal düzenlemeler baktığımızda belediyelerle ilgili pek çok hukuksal düzenlemelere yer verildiği görülmektedir. Yürürlüğe konulan hukuksal düzenlemelerle belediyelere birçok sorumluluklar verilmekte ve bu sorumlulukların kapsamı da zaman içerisinde genişletilmektedir.

1930 yılında yürürlüğe giren, 1580 sayılı Belediye kanunu ile Belediyelere verilen sosyal alanda verilen yetkiler şu şekilde sıralayabiliriz.

- Çocukları, zihinsel engellileri, kazaya ve afete uğramışları korumak; öksüz fakir, kimsesiz çocuklara, para, hekim, ilaç, yeme içme, giyecek barınma gibi yardımları yapmak, fakir hastalara bakmak, ilaç vermek, cenazelerini kaldırmak, yetimhane yapmak, işsizlere iş bulmak, kadınları korumak,

- Ucuz meskenler yapmak, muhtaç kimseler için barınma evleri yapmak ve yardım sandıkları tesis ederek kontrolünü sağlamak,

- Engellilerden ulaşım, sosyal ve kültürel amaçlı hizmetlerden ücret almamak veya indirimli tarifeler uygulamak, engellilere işyeri açmada kolaylık sağlamak, beceri kursları açmak, park, bahçe ve rekreasyon alanlarının etrafını engellilerin kullanımına elverişli hale getirmek,

- Gençler için ihtiyaca uygun şekilde stadyum tesis etmek ve işletmek,

- Belediye tiyatrosu, sineması, halk müzesi, hayvanat bahçeleri yapmak ve idare etmek gibi yasal sorumluluklar verilmiştir.

1580 sayılı yasa incelendiğinde belediyelere sosyal anlamda çok sayıda yetki verilmiş, ancak tek tek sayılmak suretiyle hizmetlere çerçeve ve sınırlama getirilmiştir.

2005 yılında yürürlüğe giren, 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre belediyelere sosyal hizmetler alanında önemli görevler verilmektedir. Kanunun 14. maddesinde, sosyal hizmet ve yardımları yapmak veya yaptırmak belediyelerin görevleri arasında sayılmaktadır. Belediyenin zorunlu görevleri Kanun'un 14. maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açma biçiminde sayılmıştır. Sayılan diğer görevlerin tüm belediyeler tarafından yerine getirilmesi bir zorunluluk iken, kadın ve çocuklar için koruma evleri açılması görevi sadece büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100000'i geçen belediyelere verilmiştir. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.

5393 sayılı yasanın 14. Maddesinin b. Bendinde devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapılabilir. Hükmü amirdir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

5393 sayılı yasanın 38. Maddesinde Belediye Başkanının görevleri arasında "belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak, bütçede yoksullar ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özürlülere yönelik hizmetleri yürütmek ve özürlü merkezleri oluşturmak", 60. Maddesinde "dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar" belediyelerin giderleri arasında sayılmıştır. 76. Maddesinde kent Konseylerinin sosyal yardımlaşma ve dayanışma ilkelerini hayata geçirebilme yetkilerinden söz edilmektedir. 77. Maddede ise "Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular" denilmektedir.

1580 sayılı yasa ile 5393 ayılı yasa arasında sosyal yetkiler olarak kıyaslamaya gidildiğinde; günümüzde kullanılan belediye kanununda sayma suretiyle maddeler halinde belirtmek yerine daha genel ifadelerle daha geniş yetkilere yer verilmiştir. Aynı zamanda bazı hizmetlerin yerine getirilmesinde belediyelere imkânlarına göre serbestlik getirilmiştir.

2004 yılında yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'na göre de Belediyelere sosyal belediyecilik alanında görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Büyükşehir belediyeleri hizmetin sunumunda diğer belediyelere göre daha yetkili kılınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin yetkilerinin genişletilmesi ve 6360 sayılı yasa ile yetki alanının il sınırı olarak kabul edilmesiyle birlikte Büyükşehir'in hizmet götürme alanında genişleme meydana gelmiş ve dolayısıyla hizmetten faydalananların sayısında da artış yaşanmıştır. Kaynak bakımından diğer belediyelerden daha geniş imkânlara sahip olan büyükşehir belediyeleri sosyal alanda daha geniş ve etkin hizmetler sunabilmektedir.

5216 sayılı yasanın 7. Maddesinde "Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçlara yönelik sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kursları açmak, işletmek ve işlettirmek". Hükmü yer almaktadır. 18. Maddede ise Büyükşehir Belediye Başkanının görevleri arasında "Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilerle ilgili faaliyetlere destek olmak amacıyla engelli merkezleri kurmak" ifadeleri yer almaktadır. Yine aynı yasanın 24. Maddesinde Büyükşehir belediyelerinin giderleri arasında "Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak hizmetler ve yardımlar" sayılmaktadır.

Büyükşehir belediyelerinin sosyal hizmet çalışmaları incelendiğinde özellikle 1990'lı yıllardan sonra ivme kazandığı görülmektedir. Öncelikli olarak Büyükşehir belediyeleri sosyo-kültürel alanlarda uygulamalara başlamış ve daha sonra engelliler başta olmak üzere çeşitli gruplara sosyal belediyecilik alanında hizmet sunmaya başlamışlardır. 2000'li yıllara gelindiğinde ise çıkarılan yeni yasalar kapsamında belediyelere sosyal belediyecilik alanında oldukça geniş yetkiler verilmiştir (Toprak ve Şataf: 2009). Sosyal belediyecilik alanında verilen yetkilerin genişleme göstermesi sebebiyle bu alanda pek çok uygulama hayata geçirilmiştir. Nüfus, mali imkân ve fiziki şartlar sebebiyle daha iyi imkânlara sahip olan büyükşehir belediyeleri sosyal belediyecilik alanında diğer belediyelere göre daha etkin ve verimli hizmet sunmaktadır. 6360 sayılı yasa ile Büyükşehir Belediye sayısında artış sağlanmış ve Büyükşehir Belediye sayısı 16'dan 30'a yükselmiştir. Buna bağlı olarak son yıllarda sosyal belediyecilik faaliyetlerinde de artış görülmüştür.

4.4.2. Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları

Türkiye'de sosyal belediyecilik özellikle yaşlılara, gençlere çocuk ve kadınlara yönelik olarak uygulama alanı bulmaktadır. Sosyal belediyecilik ile ilgili gerçekleştirilen proje ve uygulamalar belediyelerin web sitelerinden tarama yapılarak tespit edilmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Gençlere yönelik olarak gençlerin kötü alışkanlıklarından korunmasını ve sosyal entegrasyonunu sağlamak amacıyla:

- Spor ve bilim merkezleri
- Gençlik merkezleri
- Gençlerin yönetime katılımlını sağlayıcı demokratik faaliyetler (kent konseyi gençlik grupları gibi)
- Sosyal spor tesisleri (tenis kortları ve basket sahaları gibi yüzme havuzları)
- Kültür tarih gezileri
- Kongre ve sergi merkezleri
- Ücretsiz eğitim faaliyetleri
- Girişimcilik ve sertifika eğitim programları
- İstihdam Merkezleri
- Macera parkları

Yaşlılara yönelik olarak ileri yaş özelliklerinin beraberinde getirdiği dezavantajları giderebilmek ve bakıma muhtaç olanlara gerekli sosyal desteği sağlayabilmek amacıyla:

- Yaşlı bakım merkezleri
- Evde sağlık hizmetleri

- Evde temizlik hizmetleri
- Alzheimer merkezleri
- Güçsüz ve düşkünler evi
- Huzur evi
- Mahalle konakları

Çocuklara yönelik olarak çocukları sosyal gelişimini sağlamak ve çalışan annelere destek sağlamak amacıyla:

- Kreş bakım merkezleri
- Çocuk kulüpleri
- Yaz spor okulları
- Toplu sünnet şölenleri
- Çocuk şenlikleri
- Eğlenceli ve öğretici kurslar
- Oyuncak ve kitap paylaşma etkinlikleri
- Tiyatro etkinlikleri

Engellilerin yaşamlarını kolaylaştırıcı ve toplumdaki farkındalığı arttırmak ve sosyal yaşamlarına destek olmak amacıyla:

- Engelli destek merkezleri
- Engelsiz yaşam parkları
- Engelli servis araçları
- Engellilere yönelik kütüphane hizmetleri
- Engellilere yönelik festival programları

Kadınlara yönelik olarak, iş yaşamında aktif rol almalarını sağlayıcı meslek edindirme kursları, kişisel bilgi ve becerilerini geliştirmek ve iş yaşamında aktif rol alan kadınların yaşamlarını kolaylaştırabilmek amacıyla:

- Aile yaşam merkezleri
- Kadın Dayanışma merkezi
- Kadın sığınma evi
- Kermes faaliyetleri
- Okuma yazma kursları
- Meslek edindirmeye yönelik sertifika programları
- Hobi eğitim merkezleri

Yukarıda belirtilen gruplara yönelik olarak uygulanan sosyal belediyecilik çalışmalarının yanı sıra genel olarak toplumu bütününe hitap eden projeler de gerçekleştirilmektedir. Örneğin;

- Hobi bahçeleri
- Gıda paketi yardımları
- Yakacak yardımı
- Kıyafet yardımları
- Aşevleri
- Eşya yardımları

gibi sosyal yaşamı destekleyici ve bireylerin asgari yaşam şartlarını sürdürebilmelerini amaçlayan sosyal belediyecilik faaliyetleri de sürdürülmektedir.

4.4.3. Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamalarında Ortaya Çıkan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Türkiye'de sosyal belediyecilik alanında birçok belediyenin faaliyeti olmasına rağmen sosyal belediyeciliğin yeterince gelişme göstermediği görülmektedir. Belediyeler tarafından sosyal hizmetleri sunma görevinin tam anlamıyla algılanamadığı ortaya çıkmaktadır. Sosyal politikaları hem merkezi yönetimin, hem yerel yönetimlerin, hem de sivil toplum kuruluşlarının sunması hizmetin sunumunda çok başlılığa neden olmaktadır. Sosyal hizmetlerin sunumunda hizmetin kim tarafından gerçekleştirileceği net ve kesin ifadelerle belirtilmediğinden dolayı sorumluluk konusunda sorunlar yaşanmaktadır. Sosyal politikaların sunulmasını yerel yönetimler daha çok merkezi idarelerden beklemektedir. Belediyelerin sosyal hizmetleri yerine getirmede yaşadığı başlıca sorunlar arasında kaynak yetersizliği yer almaktadır. Bu yönüyle değerlendirildiğinde sosyal belediyecilik uygulamaları daha çok büyükşehir belediyeleri tarafından sunulmaktadır. Büyükşehir belediyeleri dışında kalan belediyeler en temel belediye hizmetleri içerisinde yer alan alt yapı, temizlik gibi hizmetleri sunmada bile kaynak yetersizliği sebebiyle sorunlar yaşamaktadır. Bu nedenle sosyal belediyecilik uygulamalarına yeterli kaynak aktarımını da sağlayamamaktadırlar (Ateş, 2009: 93–94).

Sosyal belediyecilik uygulamalarında sorunlar genel hatlarıyla değerlendirildiğinde;

- Bazı yerel yöneticilerin sosyal belediyecilik kavramına olumsuz baktıkları görülmektedir. Birçok yerel yönetici sosyal politikaların önemini, sosyal barışa ve sosyal kalkınmaya sağladığı katkıyı idrak edememektedir. Bu tür yardım ve hizmetlere yapılan harcamaları ise gereksiz harcama olarak değerlendirmektedir (Demir, 2006),

- Sosyal yardım ve sosyal hizmet uygulamalarına temel kaynak oluşturacak verilerin yetersiz kalması,

- Belediyeler arasında hizmetin sunumunda koordinasyon eksikliği. Yardımlardan faydalananların tespitinin yapılamaması ve dolayısıyla farklı belediyelerden aynı anda yardım alanların sayısının belirlenememesi. Belediyeler arasında veri paylaşımının

sağlanamamasından dolayı yardıma muhtaç kişilerin tespitinin gerçekleştirilememesi,

- Merkezi yönetiminde sosyal politikalar verdiği önemden dolayı hizmetin sunumunda meydana gelen çok başlılık,

- Belediyelerin içinde bulunduğu mali durumdan dolayı sosyal belediyecilik uygulamalarına yeterli kaynak aktarımını gerçekleştirilememesi,

- Belediye mevzuatında yapılan değişikliklerle birlikte belediyelere sosyal anlamda geniş yetkiler verilmesine rağmen ayrılan ödeneklerin bu hizmetlerin sunumuna elverişli olmaması,

- Sosyal belediyecilik uygulamalarında belediyeler arasında hizmet ve kalite standartlarının belirlenmemiş olması,

- Belediyelerin sosyal yardım ve hizmetleri sunumunda denetleyici ve yol gösterici etkili bir sistemin olmaması,

Türkiye'de sosyal belediyecilik uygulamalarında bu sorunları ortadan kaldırmak amacıyla;

- Belediye yöneticilerinde sosyal sorumluluk bilincinin oluşturulması ve bir karar verici olarak sosyal sorumluluk projelerine öncülük etmesi gerekmektedir. Vatandaşlara tanınan sosyal hakların en temel insan hakları arasında yer aldığı, sosyal belediyecilik uygulamalarının da toplumla yöneticiler arasında fiziki ve manevi bağları güçlendirici en etkili yöntem olduğu bilinci oluşturulmalıdır.

- Belediyelerin kendilerine kanunla verilen yetkileri tam olarak yerine getirmeleri sağlanmalıdır.

- Hizmetlerin sunumunda koordinasyona önem verilmeli hangi hizmetlerin sivil toplum kuruluşlarıyla müşterek yürütülmesinin daha faydalı olacağının tespitin yapılması gerekmektedir. Belediyeler arasında ise Örneğin Büyükşehir belediyesi ve büyükşehir ilçe belediyesinin sunduğu hizmetlerde yetki karmaşasını ortadan kaldıran önlemler alınması

gerekmektedir. Büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyesi arasında hizmetin sunumunda eşgüdüm sağlanması hizmetin etkinliğini verimliğini arttıracaktır.

- Sosyal belediyecilik uygulamalarında en temel sorun olan belediyelerin mali yapısı yasal düzenlemelerle güçlendirilmelidir.

- Sosyal belediyeciliğin en temel fonksiyonları arasında yer alan sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevlerini ön plana çıkaran çalışmalar yapılmalıdır. Yoksul kesimler kentle barışık hale getirilmeli ve kentle uyum içinde yaşaması sağlanmalıdır. Muhtaç ve yoksul kesimlere yapılan yardımlar sosyal belediyeciliğin en temel amaçlarından biri olmalıdır.

- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ve merkezi yönetimin sosyal alanda faaliyet gösteren kurumları belediyeler ile ortak hareket etmeli ve böylece kaynak israfı ve çok başlılığın önüne geçilmelidir. Zamanla merkezi yönetim hizmetin uygulanmasında planlama ve hizmet standardı getirme rolünü üstlenmeli ve hizmetin yerine getirme yetkisini yerel idarelere bırakmalıdır.

- Belediyelere sosyal hizmetlerin uygulanmasında sosyal sorumluluk projelerinin hayata geçirilmesinde görev alacak uzman personel istihdamının sağlanması gerekmektedir.

- Sosyal hizmetlerin sunumunda karşımıza çıkan bir başka sorun ise kanunlardaki çelişkilerden kaynaklı sorunlardır. 5216 sayılı kanun ve 5393 sayılı Kanun'da pek çok değişikliğe gidilmesi ile birlikte yerel yönetimlere pek çok yetkiler verilmiştir. Ancak sosyal politikalara hayırseverlik temeline ve insanlar vicdanlarına bırakılmayacak kadar önemli ve bilimsel bir yaklaşım temeline dayandırılmalıdır. Dolayısıyla yasaların vermiş olduğu geniş yetkilerin merkezi yönetim tarafından desteklenmesi gerekmektedir(Okur, 2009).

- Sosyal belediyeciliğin gelişim gösterebilmesi için halkın sosyal yapısının önceden belirlenmesi gerekmektedir. Halka hangi hizmetlerin sunumunun daha yararlı olacağı, halkın hangi ihtiyaçlara öncelikli olarak gereksinim duyduğu belirlenerek hizmetin sunumunu kolaylaşması

sağlanacaktır. Ayrıca, sosyal belediyecilik uygulamaları sadece bir kesime yönelik olmamalı, halkın tüm kesimlerini kapsayacak şekilde yapılmalıdır. Yani belediyeler bu hizmetleri sunarken vatandaşlara adil ve eşit bir şekilde davranmalıdır. Belediyeler tarafından gerçekleştirilen sosyal belediyecilik uygulamaları yerel basın aracılığıyla halka duyurulmalı, ihtiyacı olan kişilerin faydalanması sağlanmalıdır(Çevikbaş ve Hiçyılmaz, 2015: 34).

5. NAZİLLİ BELEDİYESİ ÖRNEĞİNDEN HAREKETLE SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARI VE ANLAYIŞI

Nazilli Belediyesi Sosyal Belediyecilik uygulamalarına yer vermeden önce Nazilli ilçesinin nüfus, ekonomi ve tarım alanındaki genel bilgileri aşağıda sıralanmıştır. İlçenin ekonomik ve demografik yapısı çerçevesinde sosyal belediyecilik uygulamalarına yön verilmiştir. Örneğin demografik özelliklerinin başında gelen en önemli özellik olarak uzun ömürlü insanların var oluşu belediyecilik hizmetleri alanında yaşlı bakım, evde bakım hizmetleri ve alzheimer merkezi gibi sosyal destekleme faaliyetlerini ön plana çıkarmıştır.

5.1. Nazilli İlçesi ve Nazilli Belediyesi'nin Genel Görünümü

Nazilli Ege Bölgesinin en eski yerleşim merkezlerinden birisidir. İlçe merkezinin ilk yerleşim yeri Lidyalıların kurmuş olduğu antik Mastavra kentidir. Dönemin ticaret yolu geçiş noktalarında bulunmuş olması yörenin önem kazanmasına ve gelişmesine katkıda bulunmuştur. Tarih boyunca Frigler, Lidyalılar, Persler ve Romalılar gibi birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış olan ilçe Selçukluların 1176 yılında Miryokefalon Savaşı'nı kazanmasıyla yeni bir uygarlığa kapılarını açmıştır. 1280 yılında Muğla civarında kurulan Menteşe Beyliği tarafından ele geçirilen ilçe, daha sonra merkezi Birgi olarak kurulan Aydınoğulları Beyliği'nin egemenliği altına girmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde ise 1421 yılında tahta çıkan II. Murat tarafından ele geçirilen Nazilli ve çevresi Osmanlı egemenliğine girmiştir (Aydın İli Tanıtımı, 2011).

Nazilli, Aydın ilinin nüfusu en büyük sahip ilçesidir. İlçe Aydın'a 45 km, Denizli'ye 81 km uzaklıktadır. İlçenin batısında Sultanhisar, doğusunda Kuyucak, güneyinde Bozdoğan, güneybatısında Yenipazar, güneydoğusunda Karacasu, kuzeydoğusunda ise Manisa'nın Alaşehir ilçesi bulunmaktadır. Büyük Menderes Havzası'nın oluşturduğu ve Nazilli'nin de içinde bulunduğu ova denizden 75-80 metre yüksekliktedir. İlçenin güneydoğusundaki Karıncalı Dağ (1705 m.), kuzeydoğusundaki Çamlık Dağı (1732 m.) ve güneyindeki Madran Dağı (1792 m.) bu bölgede bulunan en yüksek noktalardır. İlçenin başlıca akarsu kaynakları ise ilçe sınırları içinden doğup Büyük Menderes'e dökülen İsabeyli Deresi ile Dallıca-Gereniz, Dereköy ve Mergen çaylarıdır.

İlçenin Yüz ölçümü 664 km2 ve nüfusu 74695 erkek, 77094 kadın olmak üzere toplam 151789 kişidir (TUİK, 2016). Kentin kuruluş yerini belirlemiş olan en önemli etkenler sahip olduğu ulaşım kolaylıkları, verimli tarım arazisi ile yer-leşmeye uygun topografik yapısıdır. Kent planı kuzey-güney doğrultusunda bir elips şeklindedir.

Ancak son yıllarda şehir doğu-batı yönünde gelişme göstermektedir. Verimli tarım arazilerinin imara açılmaması şehrin Menderes Nehri yönüne genişlemesini engellemektedir.6360 sayılı yasa kapsamında 29 Mart 2013 yerel seçimlerinin ardından ilçeye, 80 köy ve 2 belde belediyesi bağlanarak mahalle statüsü kazanmıştır.

5.1.1. Nazilli'nin Ekonomik Yapısı

Nazilli halkının geçim kaynakları arasında tarım, hayvancılık, sanayi, turizm, kamu hizmeti, ulaşım ve iletişim sektörleri bulunmaktadır. Bunların içinde halkın geçimini sağladığı en yoğun sektör ise tarım ve hayvancılıktır.

Nazilli ekonomisi genel olarak tarım sektöründen oluşmaktadır. 1937 yılında faaliyete geçen Nazilli Basma Fabrikası'nın dışında yüzyılın ilk yarısında büyük ölçekli başka bir yatırım gerçekleşmemiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Nazilli'de 95500 dekar toplam meyvelik alan bulunmaktadır. İlçede verimli tarım arazileri bulunmasıyla birlikte, tarımda doğal ürünlerin üretimi ön plana çıkmaktadır. Kestane, incir, çilek ve zeytin gibi doğal tarım ürünlerinin ihracatı yapılmaktadır. Kestane üretiminde Aydın ilk sırada yer almakta ve üretimin en fazla olduğu ilçe ise Nazilli'dir.

İlçenin aynı zamanda imalat sanayi açısından da oldukça gelişmiş olduğu dikkat çekmektedir. Tarım ürünleri büyük bir çeşitlilik ve zenginlik göstermekte ve Nazilli incir ve kestane üretiminde öne çıkan ilçeler arasında yer almaktadır. İlçe TOBB'a kayıtlı sanayi işyeri sayısı açısından Bölge'de 5. sırada, istihdamı açısından 6. sıradadır. İlçede elektrik teçhizatı üretimi ile gıda ürünleri imalatı öne çıkmaktadır. Nazilli imalat sanayinin en çok çeşitlendiği ilçeler arasında bulunmaktadır. Ayrıca ilçe ulaştırma ve depolama sektöründe de Bölge'de ön plana çıkmaktadır (GEKA, 2009).

5.1.2. Nazilli'nin Sosyo-Kültürel Yapısı

Nazilli İlçesi Sosyal ve kültürel olarak gelişmiş bir ilçedir. Şehir her yönüyle yenilikleri takip etmekte gelişmeye açık bir şehirdir. Okur Yazarlık oranı %99'dur.

İlçede sosyal yapıyı belirleyen temel unsur tarıma dayalı ekonomi anlayışıdır. Son zamanlarda ilçe bir yandan göç verirken diğer yandan göç almaktadır. Bu gelişme de sosyal yapıya önemli etki yapmaktadır. İlçede evler oldukça sade ve basit yapılar olmasına rağmen son yıllarda yapılaşmada önemli gelişmeler yaşanmış, kooperatifçilik ve çok katlı evlerin ve apartmanların sayısı hızla çoğalmaktadır. Düğünler, cenaze törenleri, mevlit toplantıları, en yaygın sosyal hareketlilikler olmakla birlikte koyu sohbetlerin yapıldığı çay ocakları ve kahvehanelerin yanında son yıllarda kafe ve internet kafelerin sayısı da oldukça fazladır (Aydın, İli Tanıtım, 2011)

5.1.3. Genel Olarak Nazilli Belediyesi

Nazilli Belediyesi Mayıs2016 tarihi itibariyle 142 memur, 132 işçi personeli ve 8 sözleşmeli personeli ile hizmetlerini sürdürmektedir. Sosyal Belediyecilik uygulamaları ve diğer alan çalışmalarında pek çok gelişmiş Belediye örneğinde olduğu gibi hizmet alımı yolu ile sürdürmektedir. Bu anlamda hizmet akışını sağlamada Belediye üst organizasyon sorumluluğunu üstlenmekte ve özel sektörün hizmet anlayışında yer alan rekabet ve kalite özelliklerinden de faydalanabilmektedir.

5.2. Nazilli Belediyesinde Sosyal Belediyecilik

Nazilli Belediyesi sosyal belediyecilik alanında hizmetlerini sürdürürken toplumda dezavantajlı gruplar olarak nitelendirilen yaşlı, engelli ve yardıma muhtaç kadınlara öncelik vermektedir. Hizmetin şekillenmesinde bu grupların temel ihtiyaçlarının karşılanması ve sosyal alanda desteklenmesi amaçlanmaktadır.

5.2.1. Nazilli Belediyesinde Sosyal Belediyecilik Çalışmaları

Nazilli Belediyesinde uygulanan sosyal hizmet çalışmaları ve sosyal yardım çalışmaları sosyal belediyecilik uygulamaları olarak incelenmiştir. Uygulamalar

incelenirken faaliyet raporlarından faydalanılmış ve çalışanlar ile yapılan görüşmeler sonucunda aşağıdaki bilgilere ulaşılmıştır.

5.2.1.1. Asker ailesi yardımı

4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç olanlara yardım yapılması hakkında kanun çerçevesinde Nazilli sınırları dâhilinde yaşayan muhtaç asker ailelerine yardım yapılmaktadır. Muhtaç ailelerin belirlenmesinde maddi durumlarını belirten yazılı belgeler ve yerinde yapılan tahkikatlar esas alınmaktadır. İlgili bilgi ve belgelerinin doğruluğunun tespitinden sonra asker ailesine terhis tarihinden tezkere tarihine kadar, her yıl Belediye Encümeni tarafından belirlenen aylık miktar kadar maaş bağlanmaktadır.

Çizelge 5.1. Asker Ailelerine Yapılan Yardımlar

Yıllar	Birim Fiyatı	Faydalanan Kişi Sayısı	Toplam Tutar
2009	40,50TL	216 Kişi	8748.00 TL
2010	50TL	216 Kişi	10800.00 TL
2011	55TL	130 Kişi	7150.00 TL
2012	60TL	86 Kişi	5160.00 TL
2013	100 TL	29 Kişi	2900.00 TL
2014	105 TL	13 Kişi	1365.00 TL
2015	116TL	2 kişi	232.00 TL

5.2.1.2. Aceze yardımı

Nazilli Belediyesi mücavir alan sınırları dâhilinde yaşayan aciz, yaşlı, hasta ve ekonomik yönden ihtiyaçlarını karşılamayan vatandaşlara belirli oranlarda aceze yardımı yapmaktadır. Aceze yardımının kapsamı gayet geniş tutulmaktadır. Şehirde yaşayan ve ihtiyacını karşılamayan Örneğin; dershane ücreti, ev kirası, tedavi masrafları gibi pek çok ihtiyaca çözüm üretebilmektedir. Bu yönüyle vatandaşların pek çok ekonomik sorununa çözüm olmaktadır.

Aceze yardımından yararlanabilmek için ilgili mahalle muhtarlığından fakirlik belgesi, ikametgâh belgesi gibi bir takım yazı belgeler hazırlandıktan sonra idare tarafından yerinde yapılan tahkikat ile doğruluğu tespit edilir. Belgelerin doğruluğunun tespitinden sonra Belediye Encümeni tarafından çıkan kararda belirtilen miktar kadar yardım yapılmaktadır.

Çizelge 5.2. Yıllara Göre Aceze Yardımı Yapılan Vatandaş Sayısı

2008	250 kişi
2009	254 Kişi
2010	359 Kişi
2011	450 Kişi
2012	587 Kişi
2013	638 Kişi
2014	347 Kişi
2015	Yardım yapılmamış

5.2.1.3. Yakacak yardımı

İlçede yaşayan ihtiyaç sahibi kişiler öncelikle mahalle muhtarları tarafından tespit edilmektedir. Daha sonra hane başına 10 torba kömür belediye tarafından dağıtımı sağlanarak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Yıllık bazda değerlendirildiğinde yaklaşık 300 haneye kömür dağıtımı gerçekleştirilmektedir.

Çizelge 5.3. Yıllara Göre Yakacak Yardımları

2010	750 ton
2011	747 ton
2012	Yakacak yardımı yapılmamış
2013	900 ton
2014	300 ton
2015	Yakacak yardımı yapılmamış

5.2.1.4. Gıda yardımı

Nazilli'de ikamet eden muhtaç kimselere yönelik olarak yapılan yardımla temel gıda ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmaktadır. Gıdalar, Belediye tarafından 4734 sayılı kamu ihale kanunu hükümleri çerçevesinde açık ihale veya doğrudan temin yöntemiyle alınmaktadır. Gıdalar pirinç, bulgur, un, şeker, yağ gibi temel gıda maddelerinden oluşmaktadır. Merkezde veya mahallelerde yaşayan muhtaç kimseler idare tarafından görevlendirilmiş yetkili memurlar veya muhtarlıklar aracılığıyla tespit edilmektedir. Tespiti gerçekleştirilen kimselere yılın belli aralıklarıyla gıda yardımı yapılmaktadır.

Çizelge 5.4. Yıllara Göre Gıda Yardımları

2009	44.400 kg	26400 kişi	106.200.00 TL
2010	42.000 kg	21.000 kişi	95.125.00 TL
2011	89.000 kg	44.000 kişi	236.700.00 TL
2012	48.000 kg	24000 kişi	126.875.00 TL
2013	37.500 kg	18000 kişi	106.500.00 TL

5.2.1.5. İnternet evi

Bilgi ve iletişim çağında çocukların güncel bilgiye ulaşarak kendilerini bu çağın araçları ile donatmaları, eğitim hayatında başarılı olabilmeleri için son derece önemlidir. Bu doğrultuda; ilçede öğrenim görmekte olan öğrencilere yönelik olarak Türk Telekom Müdürlüğü ile müşterek gerçekleştirilen proje kapsamında açılan internet evinde öğrencilerin internet ihtiyacı ücretsiz olarak karşılanmaktadır. İnternet evinde 22 adet faal 2 adet yedek bilgisayar ile günlük ortalama 100 öğrenciye hizmet verilmektedir.

Aynı zamanda, internet evinde öğrencilere temel bilgisayar kullanımı ve Office programlarına yönelik eğitim verilerek daha donanımlı hale gelmeleri sağlanmaktadır. Öğrencilerin ödevlerini elektronik ortamda hazırlayarak cd ye aktarabilmeleri doğrultusunda danışmanlık ve ekipman hizmeti de verilmektedir.

5.2.1.6. Çamaşırhane

Nazilli de yaşayan üniversite öğrencilerinin sayısının fazla olması sebebiyle, çamaşırhane şehirde yaşayan öğrencilerin yaşamını kolaylaştırmak amacıyla kurulmuştur. Belediye Katlı Otoparkının altında bulunan belediye dükkânlarından biri bu amaca uygun hale dönüştürülmüş ve öğrencilerin yanı sıra tüm vatandaşların hizmetine sunulmuştur. Çamaşırhanede çamaşır makinelerinin yanın da kurutma makineleri da bulunmaktadır. Belediye Meclisi kararına göre “Bir makine çamaşır için 1 TL” olarak ücretlendirme yapılmaktadır. Üniversite öğrencilerinin çamaşır yıkama sorunlarına çözüm getirmek için kurulan çamaşırhanede 5 çamaşır makinesi, 3 çamaşır kurutma makinesi bulunmakta ve iki personel ile hizmet verilmektedir.

Çamaşırhanede ortalama günlük 20 öğrencinin, dönem olarak değerlendirildiğinde 4800 öğrencinin çamaşır yıkama ihtiyacı karşılanabilmektedir.

5.2.1.7. Alzheimer merkezi

Merkez, 04 Nisan 2011 tarihinde Nazilli Belediyesi ve Akdeniz Üniversitesi Gerontoloji Bölümü işbirliği ile hizmete açılmıştır. Merkez kapasitesi günlük 25 yaşlıya hizmet sunmaktadır. Merkeze gelen yaşlılar günlük yaşam aktiviteleri kendi başlarına karşılayabilecek yeterliliktedirler. Yaşlılara 5 Bakım elemanı, 1 Hemşire, 1 sekreter, 1 Beden eğitimi öğretmeni hizmet vermektedir. Merkezde bakımı gerçekleştirilen yaşlılar sabah 8.30'da evlerinden bir bakım elamanı eşliğinde servis ile alınıp merkeze getirilmektedir. Gün içerisinde yaşlılara kahvaltı, öğle yemeği ve ara öğünler sunulmakta ve günlerini daha verimli halde geçirmelerini sağlayacak günlük aktivitelerde bulunulmaktadır. Bu faaliyetler fiziksel egzersiz ve zihinsel faaliyetler olarak sınıflandırılmakta ve yaşlıların Alzheimer hastalığının etkilerini daha kolay atlatabilecekleri bir yaşam prensibine sahip olmaları sağlanmaktadır. Aynı zamanda yaşlı yakınları, gün içerisinde yaşlılarını merkeze emanet ederek, sundukları bakımdan ve taşımış oldukları ağır sorumluluklardan bir süreliğine de olsa uzaklaşmakta ve kendilerine vakit ayırabilmektedirler. Bu yönüyle değerlendirildiğinde, alzheimer merkezinin sunduğu hizmetin etkisi bakımdan doğrudan yaşlılara ve dolaylı olarak da yakınlarına rehabilite ve destekleyici etki oluşturduğu görülmektedir.

Çizelge 5.5. Yıllara Göre Alzheimer Merkezi İstatistikleri

Yıllar	Alınan Hasta Sayısı	Sosyal Danışmanlık Hiz. Alan Kişi Sayısı	Hasta Yakınlarına Kahvaltı ve Yemek Hizmeti
2011	289	1156	6057
2012	411	2251	7748
2013	1387	116	6495
2014	2522	413	5885
2015	1118	124	8352

5.2.1.8. Model ev

Günümüzde yapımı gerçekleştirilen evlerin yaşlılar için kullanıma elverişli olmamakla birlikte yaşamlarını sürdürmelerinde de adeta engeller oluşturmaktadır.

Bu nedenle, Türkiye'de bir ilk olan "Model Ev" Nazilli Belediyesi ve Akdeniz Üniversitesi Gerontoloji Bölümü işbirliği ile Nazilli'de kamu hizmetine sunulmuştur.

Model ev dışarıdan bakıldığında diğer evlerde farksız görünmekte fakat içerisinde yer alan temel farklılıklar yaşlıların pek çok sorununa pratik çözümler getirmektedir. Model Evin oluşturulma amacı; ev tasarımı ve inşası gerçekleştirilirken, yaşlıların günlük yaşamlarını destek almadan idare edebilmelerine yönelik evlerin yapımına öncülük etmektir. Aynı zamanda bu tür evde yaşayan diğer bireylerinde yaşam kalitesini arttırmaktadır.

5.2.1.9. Evde temizlik hizmetleri

Nazilli Belediyesi ilçe sınırları içerisinde ikamet eden 60 yaş üstü yaşlı, muhtaç, engelli kimselere Evde Temizlik hizmeti sunmaktadır. Bu hizmetten faydalanmak isteyen ihtiyaç sahibi kimseler Nazilli Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğüne dilekçe ile başvuruda bulunabilmektedir. Evde temizlik hizmet birimine 2015 yılı itibariyle toplam 850 müracaat gerçekleştirilmiştir. Yapılan müracaatlar yerinde değerlendirmeye alındıktan sonra, ilgili ekip tarafından uygunluğu tespit edilmektedir. Yapılan değerlendirmeler neticesinde; 724 muhtaç kimsenin Nazilli evde temizlik hizmetlerinden faydalanması uygun görülmüştür.

Evde Temizlik hizmetleri biriminde 10 kişi görev almaktadır. Günlük program dâhilinde 3'er kişilik ekiplerle 3 ayrı ev temizlenmektedir.

Nazilli Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından yürütülen evde temizlik hizmetleri kapsamında evlerine gidilen vatandaşların herhangi bir sağlık problemi varsa belediye personeli tarafından sağlık kontrolüne götürülmesi sağlanmaktadır. Ev sahibinin sağlık birimine götürüldüğü andan itibaren 3'er kişilik ekipler tarafından evde boya, badana ve halı temizliğine kadara her türlü temizlik işlemi gerçekleştirilmektedir. Maddi ve manevi anlamda gerçek ihtiyaç sahipleri içim uygulamaya konulan hizmet dâhilinde Alzheimer merkezi ile koordineli çalışmalar da yürütülerek ihtiyaç sahibi hasta yakınları da gerekli destek sağlanmaktadır.

Çizelge 5.6. Yıllara Göre Evde Temizlik Hizmeti İstatistikleri

Yıl	Ekip Sayısı	Ev Sayısı
2010	2	520
2011	2	520
2012	3	780
2013	3	780
2014	3	780
2015	3	780

5.2.1.10. Kültür gezileri

Nazilli Belediyesi Basın Yayın Halkla İlişkiler Müdürlüğü'nün düzenlemiş olduğu "Kentimizi Tanıyalım Tanıtalım" gezi programı kapsamında Nazillili bayanlara mahalleler gezdirilerek yenilenen ve değişen Nazilli'yi görme imkânı sunulmaktadır. Mahalle gezilerine katılmak isteyen vatandaşlar bağlı bulunduğu mahalle muhtarına başvuruda bulunmakta ve ilgili muhtarlıklar da gruplar oluşturulmaktadır. Kenti tanıyalım gezileri her mahalle grupları için ayrı ayrı haftada 1 kez olarak düzenlenmektedir. Kentimizi tanıyalım tanıtalım programı ile evlerinden çıkıp mahallelerinin ötesine gidemeyen birçok bayanımıza Nazilli'de görmedikleri yerler gösterilerek sosyal anlamda motivasyonları sağlanmaktadır.

Aynı zamanda, Nazillili vatandaşlara çeşitli kültür ve tarih gezileri için imkân ve olanaklarda sunulmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarına, okullara ve derneklere tarih kültür gezilerinde öncelik verilmekte, Nazilli Belediyesine ait otobüsler tahsis edilerek destek verilmektedir. Çalışmalar, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ile Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğünün periyodik işbirliği çalışmalarıyla sağlanmaktadır. Tarih ve kültürel geziler için oluşturulan guruplar Nazilli Belediyesine müracaat ederek Belediye imkânlarından yararlanabilmektedir. Örneğin; Çanakkale'ye gidecek bir gurup Nazilli Belediyesine yaptığı müracaatın ardından Nazilli Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ile Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğünün sunduğu imkânlardan yararlanarak kültür turunu gerçekleştirebilmektedir. Çanakkale'de rehberler eşliğinde bundan yüz yıl önce aziz Türk Milletinin düşman kuvvetlerine geçit vermemek için savaştığı 250 bin şehidimizin kanıyla sulanan toprakları gezerek yüzyıl öncesinin tarihine şahitlik edebilmektedirler. Özellikle, Çanakkale gezilerinde Nazilli Belediyesi

vatandaşlardan feribot geçiş ücreti dışında herhangi bir ücret tahsili yapmamaktadır.

Kentimizi tanıyalım programı kapsamında, 2015 yılı itibariyle 18 bin kadına, kültür tarih turları kapsamında da 2015 yılı itibariyle 12 bin vatandaşa hizmet verilmiştir.

5.2.1.11. Amatör spor kulüplerine yapılan yardımlar

Sporun ilçede yaygınlaşmasını teşvik etmek, ilçede yaşayan gençlerin zararlı alışkanlıklardan uzak kalmalarını sağlamak amacıyla Nazilli Belediyesi tarafından amatör spor kulüplerine, içerisinde forma, spor ayakkabısı, top ve yapılan spor branşının gereği olan malzemeler verilmektedir.

Hali hazırda faaliyet gösteren spor kulüpleri, ilçede bulunan gençlerin kötü alışkanlıklardan ve yanlış arkadaş seçimlerinden korunmaları ve boş zamanlarını ruh ve beden sağlığını güçlendirme noktasında sarf etmelerini sağlamak adına önemli bir sosyal hizmeti gerçekleştirmektedirler. Belediyelerin bu tür amatör spor kulüplerine destek vermeleri direk olarak beldelerinde yaşayan genç nesile verilen destek anlamında olması açısından önemli bir hizmettir. Bu sosyal hizmet vesilesiyle gençlerin sosyalleşmesi sağlanmakta, sosyal kontrol ve rehabilitasyonlarına yardımcı olunmaktadır.

Ayrıca, ilçede yer alan amatör spor kulüplerine antrenman, kamp ve maç gibi faaliyetlerinde kullanılmak üzere araç tahsisi yapılmaktadır.

5.2.1.12. Taziye evi

Taziye evi 180 m^2 alanda 2 kat olarak inşa edilmiştir. Alt kattı sosyal tesis, ikinci katı oturma alanı, mescit, servis alanı ve tuvaletlerden oluşmaktadır. Taziye evi yapılış amacı olarak insanların mutlu günlerini paylaşabildiği gibi acı günlerinde paylaşabilecekleri bir yer olması amacını taşımaktadır. Taziye evi sosyal belediyecilik anlayışı ile yakınlarını kaybeden vatandaşların acılı günlerinde bir parçada olsa acılarını yaşayıp cemiyet ve dua gibi manevi organizasyonlar burada gerçekleştirilebilmektedir. Taziye evi yapılmadan önce vatandaşlara belediye tarafından çadır, masa ve sandalye tedarik edilmekteydi. Taziye evi ile birlikte acılı vatandaşlar bunları düşünmek zorunda kalmamakta ve cemiyetlerini modern ve temiz bir yerde gerçekleştirme imkânı bulmaktadırlar.

Ayrıca, cenaze yakınlarına Nazilli belediyesi tarafından otobüs hizmeti sunulmakta ve cenaze yakınları mezarlıklara bu otobüslerle taşınmaktadır.

5.2.1.13. Otizmli bireylere at terapisi

Nazilli Belediyesi otistik, down-sendromlu çocuklar ve omurilik problemi bulunanlara, at üzerinde terapi olarak bilinen hipoterapi ile tamamlayıcı tedavi uygulama projesini 2013 yılında hayata geçirmiştir.

5.2.1.14. CV bank

Nazilli Belediyesi Hizmet binasında faaliyetlerine başlayan proje ekibi tarafından hayata geçirilen CV bank projesi ile işsiz ile işveren arasında köprü vazifesi kurulmaktadır. CV bank iş arayanlarla, işçi arayan firmaların bir nevi buluşma noktası niteliğindedir. Her geçen gün büyüyen işsizlik sorununda, işverenle işsizler arasında köprü görevi yapmayı amaçlayan CV bank projesi ilçe sınırları dâhilinde kariyer bankacılığı oluşturmuştur. Sosyal Belediyeciliğin gerekleri arasında yer alan vatandaşların işsizlik sorununa da bu anlamda çözüm sağlanmaktadır. Nazilli'nin son yıllarda adeta bir organize sanayi şehri ve bir üniversite şehri olması dolayısıyla Nazilli Belediyesi mevcut fabrikalar ve mezun öğrenciler arasında sosyal bir ağ oluşturarak her iki kesimin birleştirici rolünü üstlenmektedir.

Aynı zamanda, CV bankın hedef kitle grubunda yer alan işveren sayısının arttırılması yönünde belediye tarafından girişimlerde bulunulmaktadır. Nazilli'nin Jeotermal ile tanışması için çalışmalar yapılmakta ve jeotermalin Nazilli'de hayata geçirilmesi sonucunda turizm ve seracılık alanında yeni istihdam alanlarının açılması planlanmaktadır.

2014 yerel seçimleri öncesi projelerinden biri olan CV Bank projesinin, 2014 Eylül ayı başlarında faaliyete geçmiş ve 4 kişilik bir ekiple hizmet vermektedir.

Çizelge 5.7. Eğitim Düzeylerine Göre CV Banka Başvuranların Sayısı

İlköğretim	451
Lise	265
Ön lisans	215
Lisans	131

Çizelge incelendiğinde; başvuru sayısının en fazla ilköğretim seviyesinde gerçekleştirildiği ve bunun yanı sıra en az başvurunun da lisans düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. Çizelgeden hareketle CV bank işveren kitlesini daha kurumsal firmalara yöneltmekte ve lisans mezunu gençlere de istihdam alanı oluşturmayı hedeflemektedir. Diğer bir yandan ilköğretim mezunlarındaki başvuru sayısının çokluğu CV bankı işleyiş olarak daha vasıfsız eleman ihtiyacına sahip işletmelerle de iş birliği içerisinde çalışmaya yönlendirmektedir.

Projenin 2014 yılında uygulamaya geçmesiyle birlikte, 111 adet işyeri toplamda 143 işçi, talebi ile CV banka başvuru da bulunmuştur. İşveren- işçi başvuruları karşılıklı değerlendirmeye alınmış ve toplam da 58 işsiz vatandaş iş sahibi olmuştur.

5.2.1.15. Toplu konut edindirme çalışmaları

Nazilli Belediyesi mevcut ekonomik koşullar da konut sahibi olamayan vatandaşları konut edindirmek amacıyla toplu konut projeleri gerçekleştirmektedir. Yapımı gerçekleştirilen toplu konutlar 100 m^2'lik alanda 3+1 odalardan oluşmaktadır. Bölgedeki sektör ile kıyaslandığında gayet ekonomik fiyatlara ev sahibi olunabilmektedir Bugüne kadar, Nazkent konut edindirme projeleri ile toplam 322 dar gelirli vatandaş ev sahibi olmuştur. Vatandaşa düşük maliyetler ile konforlu, ısı yalıtımlı ve doğalgazlı konutlar sunulmaktadır. Bu anlamda, toplu konutlara olan vatandaşın yoğun ilgisi, konut projelerinin periyodik ve dinamik bir hal almasını sağlamaktadır. Kar amacı gütmeyen Nazkent projeleri adeta bir sosyal marka haline dönüşmüş ve bölgedeki pek çok Belediye tarafından örnek alınmıştır.

Ayrıca, İlçenin Aşağı Nazilli olarak adlandırılan Yeni Sanayi ve Dumlupınar Mahallelerinin kesiştiği noktada yer alan yapılaşma ve çevresindeki evler parsellenerek yıkımı gerçekleştirilmiştir. Bu alana, 64 adet konut yapılarak çevre modern bir görüntüye kavuşturulmuştur. Kentsel dönüşüm alanı

genişletilerek Nazkent projelerine benzer evlerin yapımı gerçekleştirilerek Aşağı Nazilli'nin çehresi daha modern hale dönüştürülecektir.

5.2.1.16. Eğitim ve öğretime destek hizmetleri

Okulların Bakım ve Onarımı: Nazilli'de milli eğitime bağlı okulların ilkokul, ortaokul ve liselerin belli bir program dâhilinde ve öncelik sırasına göre tadilat, bahçe ve çevre düzenlemesi, dış duvar yapımı gibi her türlü bakım onarım ihtiyaçları Nazilli belediyesi tarafından karşılanmaktadır.

Kırtasiye Yardımı: Nazilli'de yaşayan ihtiyaç sahibi öğrenciler tespit edilmekte ve kendilerine defter, kalem, okul çantası gibi okul araç gereçleri yarımı yapılmaktadır.

Eğitim Desteği: Nazilli'de ikamet eden ve Devlet Üniversitelerinde okuyan Ön lisans ve Lisans öğrencilerine burs yardımı sağlanmaktadır. Burs yardımı aylık 50 TL olarak 8 ay boyunca ihtiyaç sahibi öğrencilere verilmektedir.

Okullara Eğitim ve Spor Malzemesi Yardımı: İlçedeki okullara talepleri doğrultusunda eğitim ve spor malzemesi yardımı yapılmaktadır.

Nazilli Belediyesi e-öğrenme Portalı: İnternet ortamında oluşturulan e-öğrenme portalını ilçe merkezi ve mahallelerdeki tüm ilköğretim ve ortaokul öğrencileri için ücretsiz olarak dağıtmaktadır. 2011 yılında uygulamaya geçen bu portal ile birçok öğrenci TEOG, YGS, LYS sınavlarına hazırlanabilmektedir. Öğrencilerin interneti bilgiye ulaşmak amacıyla kullanmalarını sağlayan bu hizmet ile yılda yaklaşık 10000 öğrenciye e-öğrenme şifresi dağıtılmaktadır. İnternet dershanesi olarak ta adlandırılabilen bu sistem pek çok Nazilli de pek çok öğrencinin sınavlara rahatlıkla hazırlanabilmelerine imkân sağlamaktadır. Sistemin içerisinde okul derslerine ait Kitap içerikleri, ders kitaplarının sesli -görsel anlatımlarını içeren videolar, ünite sonu testleri, çıkmış sınav soruları, genel tekrar testleri, düzey kontrol ve deneme sınavları, öğrenci başarı izleme sistemi ve rehberlik dokümanlarıyla ilgili uygulamalar bulunmaktadır. Öğrenciler sistemden Nazilli Belediyesi'nde dağıtılan ücretsiz şifreleri edinerek yararlanabiliyorlar. www.nazilli.bel.tr adresinde sitenin alt kısmında bulunan e-öğrenme portalı resmini tıklayarak sisteme giriş yapan öğrenciler, kendilerine verilen şifre ile sisteme girip üyelik kaydı yapabiliyor ve bu kayıttan sonra istediği zaman dilediği yerden e-öğrenme portalından faydalanabilmektedir.

Çizelge 5.8. Yıllara Göre e-Öğrenme Portalından Faydalanan Öğrenci Sayısı

2012	10.000
2013	10.000
2014	10.000
2015	14.000

5.2.1.17. Yaşlı bakım hizmetleri

Nazilli Belediyesi bünyesinde Sosyal ve Kültür İşler Müdürlüğüne bağlı 2 şer kişilik ekiplerle evlerinden çıkamayan yatalak hasta ve yaşlı kişilerin haftalık ve aylık olarak kişisel bakımları yapılmaktadır. Önceliğin ihtiyaç sahiplerine verildiği hizmette özellikle bakıma muhtaç kişilerin el ayak tırnak kesimleri ve temizliği, saç kesimi, erkeklerde saç sakal tıraşı yapılmaktadır. Yaşlı bakım hizmeti ekipler tarafından hafta içi her gün merkezde ve tüm mahallelerde bizzat yaşlı kimselerin evlerine gidilerek gerçekleştirilmektedir.

Her koşulda ve her şartta hizmet etme anlayışı ile oluşturulan ekipler vatandaşlar tarafından yoğun ilgi görmektedir. Yaşlı bakım hizmetlerinde öncelikli hedef ihtiyaç sahibi kişilere yalnız olmadıklarını hissettirerek onları mutlu etmektir. Aynı zamanda hizmetin haftalık ve aylık olarak düzenli aralıklarla sunuluyor olması yaşlı bireylere güven vermekte ve yaşam kalitesini arttırmaktadır.

5.2.1.18. Kadın dayanışma merkezi

Nazilli Belediyesi tarafından yapımı gerçekleştirilen 87 m^2 alanda tasarlanmış olan yapı üç katlı olup, içerisinde danışma, doktor odası, muayene odası, idare odası, derslik çok amaçlı salon servis birimi ve tuvaletlerden oluşmaktadır. Sorunların çözümü ve aynı paydada buluşmak üzere kurulan dayanışma evi kadınlara sosyal, ekonomik ve sağlık anlamında destek sunmaktadır. Aynı zamanda, kadınların kişisel gelişmelerini arttırması, el sanatlarına olan ilgi ve ekonomiye katkı sağlanması amacıyla çeşitli eğitimler verilmektedir.

Ayrıca, Özgecan Arslan kadın dayanışma evinde 4-6 yaş çocuklara anaokulu hizmeti verilmektedir. Hafta içi her gün sabah ve öğleden sonra olmak üzere iki grup halinde çocuklara eğitim ve bakım hizmeti sunulmaktadır. Maddi

olanaksızlar yüzünden Anaokuluna gönderilemeyen ve bunun yanı sıra dışarda işleri olan annelerin çocuklarına da saatlik bakım hizmeti verilmektedir. Azami olarak çocuklarını 3 saatliğine Kadın Dayanışma evine bırakabilen anneler dışardaki işlerini gönül rahatlığı halledebilmektedir. Kadın Dayanışma evinde çocuklara çocuk gelişim uzmanı tarafından değişik etkinlikler yaptırılarak zamanlarını değerli bir şekilde geçirmeleri sağlanmaktadır. Çocuklara okul öncesi eğitimin yanı sıra boyama ve süsleme gibi el becerilerini geliştirici etkinlik ve faaliyetler de yaptırılmaktadır. Uygulama dar gelirli ailelerinin çocuklarını hedef almakta ve aynı zamanda kadınların sosyal ve ekonomik anlamda gelişimlerini de destek sağlamaktadır.

5.2.1.19. Ev ışığı

Ev Işığı Projesi, Nazilli'de yaşayan tüm ihtiyaç sahibi vatandaşlara her türlü ev eşyasının Belediye aracılığıyla temin edilmesidir. Hayırsever vatandaşların kullanılabilir durumda olan eşyalarının hayır işlerinde kullanılmasına aracılık etmektir.

Nazilli Belediyesi eşyalarını vermek isteyen vatandaşlar ile eşyalara ihtiyacı olan vatandaşlar arasında bir nevi buluşma noktası olmaktadır. Böylece, sosyal belediyecilik anlayışı ile tüm vatandaşların mutlu olması sağlanmaktadır. Kullanılabilir eşyalar atıl duruma düşmeden, yeni sahiplerinin hizmetine sunulmaktadır.

Proje kapsamında öncelikli hedef muhtaç vatandaşların yaşamlarını sürdürebilecekleri kadar ev eşyasına sahip olmalarını sağlamaktır. Ayrıca, üniversite öğrencilerinin ev eşyası ihtiyaçlarına da özellikle destek olunmaktadır. Sosyal Belediyeciliğin bir gereği olarak vatandaşlar arasında yardımlaşma bağını güçlendirmektedir.

Projenin İşleyişi:

- Proje kapsamında öncelikli olarak ön talep formları elektronik ortamda hazırlanmaktadır.
- Kullanılabilir durumda olan eşyalarını vermek isteyen vatandaşlar tarafından arz formu doldurulmaktadır.

- İhtiyaç sahibi vatandaşlar tarafından ise, talep formları doldurulmaktadır.

- Doldurulan arz formları değerlendirmeye alındıktan sonra eşyalar, Belediyeye ait araçlar tarafından ev ışığı depolama alanına ulaştırılmaktadır.

- İhtiyaç sahibi vatandaşlar tarafından doldurulan talep formları ise yerinde değerlendirmeye alınmakta ve yapılan değerlendirme neticesinde muhtaçlık durumuna göre depolama alanından gerekli eşyaların nakli sağlanmaktadır.

5.2.1.20. Kentsel dönüşüm hizmetleri

Barlar sitesinin taşınması: Barlar sokağı olarak bilinen Yeni Mahalle 34 Sokakta yer alan içkili mekânların kapatılarak şehir dışında Denizli Devlet karayolu üzerinde yapımı tamamlanan Barlar Sitesine taşınmıştır. Bu uygulama neticesinde o bölgede yaşayan vatandaşların huzuru ve güvenliği ön planda tutulmuştur. Ayrıca, bölgede yaşayan halkın huzur ve güvenliğinin sağlanmasıyla birlikte işletme sahiplerinin hak kaybı yaşamaması amacıyla barlar sitesi yapılarak içkili eğlence merkezleri taşınmıştır.

Ayrıca, kentsel dönüşüm hizmetleri kapsamında Aşağı Nazilli olarak adlandırılan bölgede kısım kısım dönüşüm gerçekleştirilmektedir. Yine 2016 yılı itibariyle şehir içerisinde bulunan galerilerin, trafik ve işgal sorunlarını beraberinde getirerek halkın yaşamını olumsuz etkilemesi nedeniyle yapımı gerçekleştirilen galericiler sitesine taşınmaları sağlanmaktadır.

5.2.1.21. Kent konseyi çalışmaları

Nazilli Belediyesi Kent Konseyi 2009 yılında belediye Meclisinin almış olduğu karar doğrultusunda kurulmuştur. Kent Konseyi bünyesinde kadın meclisi, engelliler meclisi ve gençlik meclisi yer almaktadır. Kent konseyinde farklı konularda ayrıntılı çalışmalar yürütülmesi amacıyla çeşitli çalışma grupları yer almaktadır. Kent konseyine bağlı çalışma grupları bölgenin ekonomik, sosyal, kültürel ve şehir planlaması alanında gelişimini sağlamak amacıyla çeşitli çalışmalar yürütmektedirler. Kent konseyi çalışma gruplarının yaptığı çalışmalar neticesinde genel kurulda alınan kararları Belediye Meclisine sunmaktadır.

Projelerin hayata geçirilmesi ve etkinliğinin değerlendirilmesi noktasında kent konseyi çalışmaları sosyal belediyecilik çalışmalarını destekleyici niteliktedir.

Şekil 5.1. Kent Konseyi Örgütlenme Yapısı

5.2.1.22. Engelsiz yaşam parkı

Nazilli Belediyesi tarafından hayata geçirilen örnek ve özel bir proje olan engelsiz yaşam parkı 2016 yılında engelli bireylerin hizmetine sunulmuştur. Engelsiz yaşam parkında engelli çocuklar güvenli bir şekilde oyuncaklardan faydalanabileceği bir ortam oluşturulmuş ve çocukların oyuncaklara tekerli sandalyeleri ile rahatça ulaşabilmeleri sağlanmıştır. Çift şeritli tekerlekli sandalye yolu, engelli kullanıma uygun oturma grupları, kayganlığı önleyici kauçuk zemin üzerinde engelli fitness aletleri ile Engelli Oyun gurubunun yer aldığı park toplam 1930 metrekare alan üzerine yapılmıştır. Yeşil alanın 779 metre kare olduğu parkta, kauçuk kaplı çocuk oyun gurubu alanı 133 metre kare, sert zemin yani taş kaplı alan 978 metrekare ve 40 metrekarelik alanda da Fitness spor aletleri yer almaktadır.

Ayrıca, Nazilli Belediyesi engelli vatandaşların yaşamları engelsiz bir şekilde sürdürmelerine katkı sağlayabilmek amacıyla, 2016 yılı itibariyle akülü ve aküsüz olmak üzere toplamda 870 engelli bireye engelli aracı dağıtımını gerçekleştirmiştir.

5.2.1.23. Yapım işlemi gerçekleştirilerek merkezi yönetime devredilen sosyal hizmetler

Haluk ALICIK Huzur Evi: 38 odalı, 76 yatak kapasiteli olup içerisinde çamaşırhane, ısı ve klima merkezi, trafo merkezi, sığınak, personel odası, cenaze yıkama, yemekhane, mutfak, kiler, soğuk hava deposu, mescit, doktor odası, psikolojik danışman odası ve çeşitli amaçlara yönelik salonlar bulunmakla birlikte her katta oturma grupları ve kış bahçesi de bulunmaktadır. Yaşlılara verilen hizmetlerin tarihi incelendiğinde, yardım biçimlerinin toplumların toplumsal ve kültürel yapılarına, inançlarına ve geleneklere dayalı toplum destekli yardımlarla korunmaktaydı. Türk toplumunda, her dönemde yaşlılara yardım edildiği ve yaşlıların korunmaya alındıkları tarihi varlıklarından da anlaşılmaktadır.

Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi: Nazilli Belediyesinin kendi imkânlarıyla yapımını gerçekleştirdiği ağız ve diş hastanesinde toplam 40 diş hekimi görev almaktadır. Hastanede günlük 1250 hastaya hizmet verilebilmektedir.

Sevgi Evleri: Nazilli Belediyesi tarafından ilçede 5 adet sevgi evinin kurulmasına destek sağlanmış ve evlerin mefruşat ve iç döşeme işlemleri gerçekleştirilerek Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne teslimi gerçekleştirilmiştir.

Fen Lisesi Yurdu: 6 katlı 56 odalı ve 224 öğrenci kapasiteli olarak yapımı gerçekleştirilen fen lisesi yurdu öğrencilerin hizmetine sunulmuştur.

5.2.2. Nakut

Nazilli ilçesinin bulunduğu bölgenin birinci derece deprem kuşağı olması nedeni ile oluşabilecek herhangi bir afet durumunda olaylara hızlı ve etkin müdahale edebilmek için 6 Ağustos 2014 tarihinde Belediye Meclisi Kararı ile Nazilli Belediyesi Arama Kurtarma Ekibi kurulmuştur. Kısa adı NAKUT olan oluşumun, 20 kişilik çekirdek kadrosu tamamı gönüllü belediye personelinden oluşmaktadır. Bu 20 kişilik kadroya arama kurtarma ve ilk yardım eğitimleri verilerek olağanüstü afet durumlarında acil müdahalede bulunmaya hazır hale getirilmiştir.

NAKUT bölgede yer alan çeşitli arama kurtarma ekipleri ile birlikte müşterek tatbikatlara katılarak acil afet durumlarında yapılacak olan çalışmalara hazır olduğunu göstermektedir.

5.2.3. Nazilli Belediyesi Sosyal Hizmet Harcamalarının Gelirleri İçerisindeki Payı

Çizelge 5.1'de Nazilli Belediyesinin 2009-2015 yılları arasında toplam gelirleri içerisindeki sosyal hizmet harcamalarının payı incelenmiştir. İncelemenin gerçekleştirildiği 7 yıllık dönemde oranların farklılıklar gösterdiği ve aynı zamanda yıllara göre toplam gelirde de dalgalanmalar olduğu görülmektedir. 2009 yılında gelirin toplam %5,40 sosyal hizmet harcamalarına aktarılmış ve incelenen yıllar içerisinde sosyal hizmet harcamalarına ayrılan en düşük pay bu yıla aittir. Nazilli Belediyesinin toplam gelirlerindeki düşüş 2014 yılında gerçekleşmektedir. Bunun en önemli nedeni, 6360 sayılı yasa kapsamında Aydın ilinin Büyükşehir'e dönüşmesi ve Nazilli Belediyesinin Büyükşehir ilçe belediyesi statüsü kazanmış olmasıdır. Dolayısıyla, ilgili belediyenin önemli gelir kaynakları arasında yer alan su tahsilat gelirleri Aydın Büyükşehir Belediyesi yetkileri kapsamında yer almıştır. Fakat gelirdeki azalmaya rağmen sosyal belediyecilik harcamalarında artış olduğu görülmektedir. Bu artışın nedeni ise 2014 yılında gerçekleştirilen belediye seçimleri öncesinde seçim programında yer alan projeler seçimden sonra hayata geçirilmeye başlanmasıdır. Projelerin hayata geçirilmesi sosyal hizmet maliyetlerini arttırmış ve sosyal hizmet harcamalarının payını %8,50'ye kadar yükseltmiştir. 2015 yılında ise, yine gelirde azalma olduğu görülmüş ve buna bağlı olarak bir önceki yıla göre sosyal hizmet harcamalarına ayrılan payda düşüş gerçekleşmiş ve %8,50'den %6,93'e gerileme gerçekleşmiştir.

Çizelge 5.9. Nazilli Belediyesi Sosyal Hizmet Harcamalarının Gelirleri İçerisindeki Payı

Yıllar	Sosyal Hizmet Harcamaları	Toplam Gelir	Sosyal Hizmet Harcamalarının Toplam Gelire Oranı
2009	1.653.845.01	30.650.764.91	% 5,40
2010	2.267.362.99	38.211.436.16	% 5,93
2011	3.399.858.45	44.760.241.30	% 7,60
2012	3.097.099.49	52.054.874.20	% 5,95
2013	4.763.881.28	62.542.164.94	% 7,62
2014	4.973.280.23	58.483.900.29	% 8,50
2015	3.646.635.49	52.656.865.28	% 6,93

5.2.4. Nazilli Belediyesi Sosyal Hizmet Harcamalarının Giderleri İçerisindeki Payı

Çizelge 5.2'de Nazilli Belediyesinin 2009-2015 yılları arasında toplam giderleri içerisinde sosyal hizmet harcamalarının payı incelenmiştir. İncelemenin gerçekleştirildiği 7 yıllık dönem içerisinde giderlerde, 2014 yılına kadar sürekli artış olduğu görülmektedir. Sosyal hizmet harcamalarının toplam giderlere oranı ise, yıllara göre artış ve azalmalar göstermektedir. En düşük sosyal hizmet harcama oranı %5,1 ile 2009 yılında gerçekleşmiştir. En yüksek gider 2013 ve 2014 yıllarında gerçekleşmiş, fakat buna paralel olarak sosyal hizmet harcama oranları da yine bu yıllarda en yüksek oranlara ulaşmıştır. 2013 ve 2014 yılları arasındaki bu artışın nedenini 2014 yılında gerçekleşen yerel seçimler sonrası gerçekleştirilen sosyal projeler ve 2013 yılında yaklaşan yerel seçimlere ilişkin siyasi ve sosyal sürecin rol oynadığını söyleyebiliriz. 2015 yılında, 2014 yılına oranla sosyal hizmet harcamalarında gerçekleşen azalmaların nedeni ise, 6360 sayılı yasa kapsamında büyükşehir ilçe belediyesine dönüşen Nazilli Belediyesinin gelirlerindeki azalmalar sosyal hizmet harcama giderlerinde de kısıtlamaya gidilmesine neden olmuştur. Yine 2015 yılında toplam giderlerde önceki iki yıla göre azalma yaşandığı görülmektedir. 6360 sayı yasa kapsamında gerek, genel bütçe vergi gelirleri üzerinden ayrılan paydaki oransal düşüş gerekse, yasanın bazı gelir getirici görevleri Büyükşehir Belediyesi yetkileri arasında belirtmesi bütçenin gelir gider denkliğinin sağlanması açısından ilgili ilçe belediyesini tasarruf etme eğilimine yöneltmiştir.

Çizelge 5.10. Nazilli Belediyesi Sosyal Hizmet Harcamalarının Giderleri İçerisindeki Payı

Yıllar	Sosyal Hizmet Harcamaları	Toplam Gider	Sosyal Hizmet Harcamalarının Toplam Gidere Oranı
2009	1.653.845.01	32.991.967.39	% 5,01
2010	2.267.362.99	40.803.065.40	% 5,56
2011	3.399.858.45	49.332.600.53	% 6,89
2012	3.097.099.49	56.317.883.49	% 5,50
2013	4.763.881.28	69.529.330.04	% 6,85
2014	4.973.280.23	66.036.905.05	% 7,53
2015	3.646.635.49	55.487.474.63	% 6,57

Çizelge 5.1 ve Çizelge 5.2 genel olarak değerlendirildiğinde belirtilen rakamlar bütçe rakamları içerisinde yer alan verilerle birlikte faaliyet raporlarındaki sayısal değerlerle oluşturulmuştur. Ancak, belediyelerin genel yapıları incelendiğinde; elde edilen rakamlar oransal olarak kesin bilgileri vermemektedir. Belediyeler özellikle sosyal yapım işlerini gerçekleştirirken 4734 sayılı kamu ihale kanunun 22/d maddesi gereği doğrudan temin yöntemiyle mal alımlarını gerçekleştirme ve alınan malzemeler ile çeşitli sosyal yapım işleri gerçekleştirilmektedir. Akademik disiplin içerisinde bu verileri sosyal hizmet harcamaları kaleminde göstermek çok ta mümkün olamamaktadır. Bu nedenle, yukarıdaki sayısal verilerin oransal olarak daha da üst seviyelerde olabildiğini söyleyebiliriz.

6. NAZİLLİ BELEDİYESİ SOSYAL BELEDİYECİLİK UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNE YÖNELİK ANKET ÇALIŞMASI

6.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Nazilli Belediyesi tarafından gerçekleştirilen sosyal belediyecilik hizmetlerinin etkinliğini ortaya koymak ve ilgili belediyenin sosyal belediyecilik alanında gerçekleştirdiği performansı ele almaktır. Gerçekleştirilen sosyal belediyecilik çalışmalarının ankete katılan vatandaşlar tarafından değerlendirilmesini gerçekleştirmek ve aynı zamanda sosyal belediyecilik çalışmalarında oluşturulan farkındalık ve yararlanma ve faydalılık durumu gibi değerlerin sonuçları ortaya koyabilmektir.

6.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma Nazilli Belediyesi sınırları dâhilinde yaşayan vatandaşlara yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Nazilli Belediyesi sosyal belediyecilik çalışmaları sıralanarak belirtilmiş ve anket değerlendirme çalışması 94 erkek, 83 bayan toplam 177 vatandaş üzerinden gerçekleştirilmiştir.

6.3. Araştırmanın Yöntemi

Ek 1'deki anket formunda demografik özelliklerin ve etkinliğin ölçümüne yönelik olarak toplamda 12 soru önermesi bulunmaktadır. Katılımcılara 5 noktalı Likert tipi bir ölçek (Kesinlikle Katılıyorum:1, Katılıyorum: 2, Kısmen Katılıyorum: 3, Katılmıyorum: 4 ve Kesinlikle Katılmıyorum: 5 olacak şekilde) üzerinden yanıtlanmak üzere hazırlanmış, 1 soru önermesi birden fazla seçenek sunularak oluşturulmuştur. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS paket programı kullanılmış, frekans analizleri incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

6.4. Araştırmanın Bulguları ve Analizi

Araştırmaya katılan bireylerin %46,9' u kadın ve %53,1'i erkek vatandaşlardan oluşmaktadır. Yaş aralığı olarak %18,1'i 18-24, %26,6'sı 25-34, %24,9'u 35-44, %11,3'ü 45-54, %13,6'sı 55-64 ve %5,6'sı 65 yaş üstü bireylerden oluşmaktadır. Yaş aralıkları değerlendirdiğinde katılımcıların yoğun olduğu yaş aralığı 25-34 yaş aralığıdır. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında %2,8'i

okuryazar değil, %4,0'ü okuryazar, %17,5'i ilkokul mezunu, %10,2'si ortaokul mezunu, %28,2'si lise mezunu, %16,4'ü önlisans mezunu, %19,2'si lisans mezunu ve %1,7'si lisansüstü mezunudur. Eğitim durumlarına göre değerlendirildiğinde katılımcıların yoğun olduğu eğitim düzeyi %28,2 ile lise mezunu bireylerdir. Çalışılan sektör bazında %32,8 kamu sektörü, %23,2 özel sektör, %7,9 kendi işinde ve %36,2 çalışmıyor olarak tespit edilmiştir. Çalışılan sektör bazında en fazla katılımcı çalışmayan bireylerden oluşmaktadır. Ankete katılan bireylerden %19,2'si kamu sektörü, %13,0'ü kamu sektöründe işçi, %19,8'i özel sektör çalışanı, %4,5'i işsiz, %14,1'i ev hanımı, %10,7 emekli, %10,2'si öğrenci, %1,1'i çiftçi, %0,6'sı öğretmen/akademisyen ve %6,8'i esnaf/tüccar bireylerden oluşmaktadır. Meslek bazında katılım oranı yoğunluk olarak %19,8 ile özel sektör çalışanlarından oluşmaktadır. Katılımcıların aylık gelir durumları ise %9,0'ı 500 TL'den az, %16,4'ü 501-1000 TL, %33,9'u 1001-1500 TL, %10,7'si 1501-2000 TL, %9,6'sı 2001-2500 TL, %13,0'ı 2501-3000 TL, %6,2'si 3001-4000 TL ve %1,1'i 4001 TL'den fazla şeklindedir. Buradan katılımcıların yüzdelik olarak değerlendirildiğinde %70'lik oranın düşük gelir grubunda yer aldığını söyleyebiliriz.

Çizelge 6.1. Cevaplayıcılara İlişkin Demografik Özellikler

Cinsiyet	**Frekans**	**Yüzde**
Kadın	83	46,9
Erkek	94	53,1
Toplam	177	100,0
Yaş	**Frekans**	**Yüzde**
18-24	32	18,1
25-34	47	26,6
35-44	44	24,9
45-54	20	11,3
55-64	24	13,6
65 ve üstü	10	5,6
Toplam	177	100,0
Eğitim Durumu	**Frekans**	**Yüzde**
Okur - Yazar Değil	5	2,8
Okur - Yazar	7	4,0
İlkokul Mezunu	31	17,5
Ortaokul Mezunu	18	10,2
Lise Mezunu	50	28,2
Önlisans Mezunu	29	16,4
Lisans Mezunu	34	19,2
Lisansüstü Mezunu	3	1,7
Toplam	177	100,0

Çizelge 6.1. Cevaplayıcılara İlişkin Demografik Özellikler (devamı)

Çalışılan Sektör	Frekans	Yüzde
Kamu Sektörü	58	32,8
Özel Sektör	41	23,2
Kendi İşimde	14	7,9
Çalışmıyor	64	36,2
Toplam	177	100,0
Mesleği	**Frekans**	**Yüzde**
Devlet Memuru	34	19,2
Kamu Sektöründe İşçi	23	13,0
Özel Sektörde İşçi/Büro Elemanı/Yönetici	35	19,8
İşsiz	8	4,5
Ev Hanımı	25	14,1
Emekli	19	10,7
Öğrenci	18	10,2
Çiftçi	2	1,1
Öğretmen / Akademisyen	1	,6
Esnaf / Tüccar	12	6,8
Toplam	177	100,0
Aylık Gelir Durumu	**Frekans**	**Yüzde**
500 TL'den az	16	9,0
501-1000 TL	29	16,4
1001-1500 TL	60	33,9
1501-2000 TL	19	10,7
2001-2500 TL	17	9,6
2501-3000 TL	23	13,0
3001-4000 TL	11	6,2
4001 TL'den fazla	2	1,1
Toplam	177	100,0

Çizelge 6.2. Sosyal Yardım Denilince Hangisi / Hangileri Akla Gelmektedir?

Sosyal Yardım Karşılıksız Bir Kerelik Nakit Para Demektir	Frekans	Yüzde
Evet	18	10,2
Hayır	159	89,8
Toplam	177	100,0
Sosyal Yardım Sürekliliği Olan Maaş ya da Burstur	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	51	28,8
Hayır	126	71,2
Toplam	177	100,0
Sosyal Yardım Gıda / Yiyecek / Yakacak Yardımıdır	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	122	68,9
Hayır	55	31,1
Toplam	177	100,0
Sosyal Yardım Sağlık / Eğitim Masraflarının Karşılanmasıdır	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	93	52,5
Hayır	84	47,5
Toplam	177	100,0
Sosyal Yardım İş İmkânı Sunulmasıdır	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	59	33,3
Hayır	118	66,7
Toplam	177	100,0

Sosyal yardım denilince akla hangileri gelmektedir sorusuna ankete katılanların %10,2'si karşılıksız bir kerelik nakit para yardımına evet cevabını verirken %89,8'i hayır cevabını vermiştir. Muhtaç vatandaşlara nakit para verilmesi onların sosyal durumunda kalıcı etkiler oluşturmaması sebebiyle, katılımcılar tarafından çok etkili bir sosyal yardım çeşidi olmadığı düşünülmektedir. Sürekliliği olan maaş ya da burs sorusuna katılımcıların %28,8'i evet, %71,2' si ise hayır cevabını vermiştir. Yine bu soruda da insanlara nakit para ödeniyor olması bireyleri hazırcılığa alıştıracağından dolayı hayır diyenlerin oranı evet diyenlere göre daha yüksektir. Sosyal yardım denilince akla gıda/yiyecek/yakacak yardımı gelir sorusuna katılımcıların %68,9'u evet, %31,1'i ise hayır cevabını vermiştir. Bireylerin yaşamlarını sürdürmelerinde en temel insan ihtiyaçları arasında yer alan gıda, yiyecek ve yakacak gibi sosyal yardımlar gerçekleştirilmesi gereken yardımlar olarak görülmektedir. Sağlık ve eğitim masraflarının karşılanması ile ilgili soruda ise oranlar birbirine çok yakın olarak belirlenmiştir. İş imkânı sunulması genel olarak merkezi yönetimin temel görevleri arasında gören bir algı oluştuğundan dolayı, sosyal belediyecilik kavramıyla katılımcıların sadece %33,3'ü tarafından ilişkilendirilmiştir.

Çizelge 6.3. Sosyal Yardımları Hangi Kurumlar Yapmalıdır?

Sosyal Yardımları Yardım Dernekleri / Özel Hayır Kurumları Yapmalıdır	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	44	24,9
Hayır	133	75,1
Toplam	177	100,0
Sosyal Yardımları Belediyeler Yapmalıdır	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	91	51,4
Hayır	86	48,6
Toplam	177	100,0
Sosyal Yardımları Valilik/Kaymakamlık Yapmalıdır	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	77	43,5
Hayır	100	56,5
Toplam	177	100,0
Sosyal Yardımları Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yapmalıdır	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	41	23,2
Hayır	136	76,8
Toplam	177	100,0
Sosyal Yardımları Diğer İlgili Bakanlıklar Yapmalıdır	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	8	4,5
Hayır	169	95,5
Toplam	177	100,0
Sosyal Yardımları Başbakanlık Yapmalıdır	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	18	10,2
Hayır	159	89,8
Toplam	177	100,0
Sosyal Yardımları Cumhurbaşkanlığı Yapmalıdır	**Frekans**	**Yüzde**
Evet	14	7,9
Hayır	163	92,1
Toplam	177	100,0

Sosyal yardımlar hangi kurumlar tarafından yapılmalıdır sorusuna katılımcılar, %51,4 evet cevabı ile belediyeler tarafından gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Halka en yakın yerde hizmet verme özelliğine sahip belediyeler sosyal yardımların sunumunda da bireyler tarafından etkili görülmektedir. Belediyelere en yakın oran %43,5 ile valilikler ve kaymakamlıklar tarafından gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünenlerin vermiş olduğu cevaplara aittir. Sosyal yardımların ilgili bakanlıklar tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği düşünler %4,5 ile en düşük orana sahiptir.

Çizelge 6.4. Sizce Sosyal Belediyecilik Ne Demektir?

Sosyal Belediyecilik	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Belediyenin Gelire Bakmaksızın Herkese Yardım Yapması	27	15,3	21	11,9	45	25,4	35	19,8	49	27,7
Gıda, Giyecek ve Yakacak Yardımı Yapması	51	28,8	102	57,6	18	10,2	5	2,8	1	,6
Çocuklara Yönelik Park, Kreş vs. Yapmak	87	49,2	74	41,8	13	7,3	3	1,7	0	0
Gençlere Yönelik Hizmetler Sunmak/ Merkezler Yapmak	99	55,9	60	33,9	16	9,0	2	1,1	0	0
Kadınlara Yönelik Hizmetler Sunmak / Merkezler Açmak	96	54,2	66	37,3	12	6,8	3	1,7	0	0
Yaşlılara Yönelik Hizmetler Sunmak/ Merkezler Açmak	106	59,9	59	33,3	11	6,2	3	1,7	0	0
Engellilere Yönelik Hizmetler Sunmak / Merkezler Yapmak	102	57,6	63	35,6	10	5,6	1	,6	1	,6
Belediye Tiyatrosu, Sineması, Halk Müzesi, Hayvanat Bahçeleri Yapmak ve İdare Etmek	66	37,3	91	51,4	14	7,9	4	2,3	2	1,1
Ucuz Meskenler Yapmak, Muhtaç Kimseler İçin Barınma Evleri Yapmak	79	44,6	61	34,5	29	16,4	6	3,4	2	1,1
Üniversite Öğrencilerine Yönelik Ücretsiz ya da Cüzi Ücretle Hizmetler Sunmak	59	33,3	82	46,3	24	13,6	6	3,4	6	3,4
Kültür Gezileri Düzenlemek	41	23,2	82	46,3	41	23,2	9	5,1	4	2,3
Amatör Spor Kulüplerine Yardım Sağlamak	39	22,0	69	39,0	53	29,9	11	6,2	5	2,8
İşsizlere İş Bulma Konusunda Destekleyici Faaliyetler Yapmak	78	44,1	65	36,7	24	13,6	7	4,0	3	1,7
Öğrencilere Eğitim Desteği Sağlamak	77	43,5	76	42,9	19	10,7	4	2,3	1	,6

Sizce sosyal belediyecilik nedir sorusuna kesinlikle katılıyorum cevabını verdikleri en yüksek oran %59,9 oranla yaşlılara yönelik sunulan hizmetlere aittir. Daha sonra en yüksek oran %57,6 ile engellilere sunulan hizmetler ve %55,9 ile gençlere yönelik hizmetlerdir. Katılımcılar tarafında sosyal belediyecilik nedir

sorusuna %50'nin üstünde kesinlikle katılıyorum cevabı verilen hizmetler yaşlılar, engelliler, gençler ve kadınlara yönelik olarak gerçekleştirilen hizmetlerdir. Sosyal belediyeciliğin gelire bakılmaksızın bir kerelik nakit yardım yapılması olduğunu düşünmeyenler ise, katılımcılar arasında %27,7 ile en yüksek orana sahiptir.

Çizelge 6.5. Nazilli Belediyesi Sosyal Belediyecilik Hizmetlerinin Sosyal Belediyecilikle İlgililik Durumu / Duydum / Yararlandım Verileri

	Sosyal Belediyecilikle İlgilidir				**Duydum**				**Yararlandım**			
	Evet		**Hayır**		**Evet**		**Hayır**		**Evet**		**Hayır**	
	n	**%**	**n**	**%**	**n**	**%**	**n**	**%**	**n**	**%**	**n**	**%**
Asker Ailesi Yardımı	118	66,7	59	33,3	115	65,0	62	35,0	7	4,0	170	96,0
Aceze Yardımı	118	66,7	59	33,3	104	58,8	73	41,2	9	5,1	168	94,9
Yakacak Yardımı	145	81,9	32	18,1	146	82,5	31	17,5	20	11,3	157	88,7
Gıda Yardımı	156	88,1	21	11,9	156	88,1	21	11,9	31	17,5	146	82,5
İnternet Evi	117	66,1	60	33,9	124	70,1	53	29,9	20	11,3	157	88,7
Çamaşırhane	121	68,4	56	31,6	139	78,5	38	21,5	14	7,9	163	92,1
Alzheimer Merkezi	147	83,1	30	16,9	144	81,4	33	18,6	14	7,9	163	92,1
Model Ev	90	50,8	87	49,2	83	46,9	94	53,1	7	4,0	170	96,0
Evde Temizlik Hizmetleri	147	83,1	30	16,9	135	76,3	42	23,7	22	12,4	155	87,6
Kültür Gezileri	134	75,7	43	24,3	129	72,9	48	27,1	49	27,7	128	72,3
Amatör Spor Kulüplerine Yapılan Yardımlar	97	54,8	80	45,2	108	61,0	69	39,0	10	5,6	167	94,4
Taziye Evi	116	65,5	61	34,5	114	64,4	63	35,6	8	4,5	169	95,5
Otizmli Bireylere At Terapisi	139	78,5	38	21,5	102	57,6	75	42,4	4	2,3	173	97,7
CV Bank	111	62,7	66	37,3	103	58,2	74	41,8	15	8,5	162	91,5
Toplu Konut Edindirme Çalışmaları	141	79,7	36	20,3	142	80,2	35	19,8	21	11,9	156	88,1
Eğitim ve Öğretime Destek Hizmetleri	152	85,9	25	14,1	139	78,5	38	21,5	29	16,4	148	83,6
Yaşlı Bakım Hizmetleri	156	88,1	21	11,9	146	82,5	31	17,5	30	16,9	147	83,1
Kadın Dayanışma Merkezi	145	81,9	32	18,1	128	72,3	49	27,7	13	7,3	164	92,7
Ev Işığı Eşya Dağıtım Projesi	117	66,1	60	33,9	101	57,1	76	42,9	8	4,5	169	95,5
Kentsel Dönüşüm Hizmetleri	138	78,0	39	22,0	121	68,4	56	31,6	10	5,6	167	94,4
Kent Konseyi Çalışmaları	110	62,1	67	37,9	100	56,5	77	43,5	10	5,6	167	94,4
Engelsiz Yaşam Parkı	152	85,9	25	14,1	138	78,0	39	22,0	7	4,0	170	96,0
Yapım İşlemi Gerçekleştirilerek Merkezi Yönetime Devredilen Sosyal Hizmetler (Diş Hastanesi, Huzurevi vs.)	151	85,3	26	14,7	151	85,3	26	14,7	69	39,0	108	61,0
Nazilli Belediyesi Arama Kurtarma Ekibi	135	76,3	42	23,7	123	69,5	54	30,5	4	2,3	173	97,7

Nazilli Belediyesi tarafından gerçekleştirilen sosyal belediyecilik hizmetleri katılımcıların ortalama olarak %70'i tarafından sosyal belediyecilik ile ilgili olarak değerlendirilmektedir. Sosyal belediyecilik ile ilgililik durumu en düşük olan hizmet model ev ve amatör spor kulüplerine yapılan yardımlardır. Gerçekleştirilen sosyal belediyecilik hizmetleri katılımcıların ortalama %70'i tarafından duyulan

hizmetlerdir. Katılımcılar tarafından en fazla gıda ve yakacak yardımları, Alzheimer merkezi, yaşlı bakım hizmetleri ve yapımı gerçekleştirilerek merkezi idareye devredilen hizmetler duyulmuştur. Sosyal hizmetlerden yararlanma durumu en yüksek %39,0 ile yapımı gerçekleştirilerek merkezi idareye devredilen (huzur evi, diş hastanesi vs.) hizmetlere aittir. Daha sonra en çok yararlanılan hizmetler sırasıyla, kültür gezileri, gıda yardımı, yaşlı bakım hizmetleri ve eğitim ve öğretime destek hizmetleridir. En az faydalanılan hizmetler ise sırasıyla, NAKUT, otizmli bireylere at terapisi, model ev, taziye evi ve engelsiz yaşam parkı hizmetleridir.

Çizelge 6.6. Nazilli Belediyesi Sosyal Belediyecilik Hizmetlerinin Faydalılık Ölçümü

	Çok Faydalı		Faydalı		Kısmen Faydalı		Faydasız		En Faydasız	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Asker Ailesi Yardımı	54	30,5	85	48,0	29	16,4	7	4,0	2	1,1
Aceze Yardımı	27	15,3	96	54,2	41	23,2	10	5,6	3	1,7
Yakacak Yardımı	42	23,7	101	57,1	28	15,8	4	2,3	2	1,1
Gıda Yardımı	65	36,7	83	46,9	22	12,4	6	3,4	1	,6
İnternet Evi	32	18,1	87	49,2	51	28,8	5	2,8	2	1,1
Çamaşırhane	32	18,1	95	53,7	43	24,3	6	3,4	1	,6
Alzheimer Merkezi	77	43,5	74	41,8	20	11,3	6	3,4	0	,0
Model Ev	24	13,6	60	33,9	55	31,1	30	16,9	8	4,5
Evde Temizlik Hizmetleri	38	21,5	94	53,1	35	19,8	8	4,5	2	1,1
Kültür Gezileri	40	22,6	74	41,8	46	26,0	11	6,2	6	3,4
Amatör Spor Kulüplerine Yapılan Yardımlar	17	9,6	82	46,3	47	26,6	25	14,1	6	3,4
Taziye Evi	19	10,7	74	41,8	32	18,1	32	18,1	20	11,3
Otizmli Bireylere At Terapisi	47	26,6	88	49,7	35	19,8	6	3,4	1	,6
CV Bank	31	17,5	91	51,4	42	23,7	10	5,6	3	1,7
Toplu Konut Edindirme Çalışmaları	37	20,9	99	55,9	28	15,8	9	5,1	4	2,3
Eğitim ve Öğretime Destek Hizmetleri	60	33,9	86	48,6	25	14,1	4	2,3	2	1,1
Yaşlı Bakım Hizmetleri	64	36,2	87	49,2	17	9,6	8	4,5	1	,6
Kadın Dayanışma Merkezi	50	28,2	83	46,9	35	19,8	8	4,5	1	,6
Ev Işığı Eşya Dağıtım Projesi	42	23,7	91	51,4	29	16,4	12	6,8	3	1,7
Kentsel Dönüşüm Hizmetleri	41	23,2	86	48,6	45	25,4	4	2,3	1	,6
Kent Konseyi Çalışmaları	25	14,1	83	46,9	52	29,4	13	7,3	4	2,3
Engelsiz Yaşam Parkı	51	28,8	85	48,0	33	18,6	7	4,0	1	,6
Yapım İşlemi Gerçekleştirilerek Merkezi Yönetime Devredilen Sosyal Hizmetler (Diş Hastanesi, Huzurevi vs.)	65	36,7	86	48,6	22	12,4	3	1,7	1	,6
Nazilli Belediyesi Arama Kurtarma Ekibi	57	32,2	82	46,3	30	16,9	8	4,5	0	,0

Nazilli Belediyesi tarafından gerçekleştirilen sosyal hizmetlerin faydalılık durumlarına katılımcıların verdiği cevaplara genel olarak bakıldığında çok faydalı

olma oranı %24,4, faydalı olma oranı %48,3, kısmen faydalı olma oranı %19,8, faydasız olma oranı %5,6, çok faydasız olma oranı %1,7'dir. Ortalamalara bakıldığında sunulan hizmetlerin katılımcılar tarafından faydalı olarak değerlendirildiğini söyleyebiliriz. Sunulan hizmetler arasında en fazla çok faydalı olduğu düşünülen hizmet %43,5 ile Alzheimer merkezine aittir. Nazilli ilçesi ileri yaşam çalışmalarının sürdürüldüğü ve bu konuda çeşitli araştırmaların gerçekleştirildiği bir ilçedir. Dolayısıyla uzun yaşamın dezavantajlı sonucu olarak vatandaşlarda Alzheimer hastalığı yaşanmaktadır. Alzheimer merkezinde hem hastalara hem de hasta yakınlarına hizmet verildiği için doğrudan ve dolaylı faydaları bireyler tarafından hissedilmektedir. Çok faydalı bulunan sosyal belediyecilik hizmetlerinden oranları %30'un üzerinde yer alan hizmetler asker ailesi yardımı, gıda yardımı, yaşlı bakım hizmetleri, yapımı gerçekleştirilerek merkezi idareye devredilen hizmetler ve NAKUT hizmetleridir. Gerçekleştirilen hizmetler arasında katılımcılar tarafından en faydasız bulunan hizmetin %11,3 ile taziye evine aittir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye'de belediye kavramı en geniş anlamıyla "beldenin ve belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir" şeklinde tanımlanmaktadır. Belediyeler, uzun yıllar boyunca 3 Nisan 1930 tarih ve 1580 sayılı Belediyeler Kanunu çerçevesinde yönetilmiştir. Bu kanun uzun yıllar yürürlükte kalmış ve Belediye idaresi bu yasa kapsamında şekillenmiştir. Daha sonra yerini 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye kanununa ve 5216 sayılı büyükşehir kanuna bırakmıştır. Bu yasalar ile belediyelere özellikle sosyal belediyecilik alanında etkin ve geniş yetkiler verilmiştir. Daha sonra artan nüfus yoğunluğuna ve hızlı kentleşmeye çözüm sağlanması amacıyla 2013 yılında 6360 sayılı yasa çıkarılmış ve bu yasa ile 14 il belediyesi büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür. Yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte büyükşehir belediyelerinin yetkilerinde genişleme sağlanırken büyükşehir ilçe belediyelerinin yetki alanlarında ve mali yapılarında köklü değişiklikler meydana gelmiştir. 6360 sayılı yasanın uygulama gerekçesinde etkin, etkili ve vatandaş odaklı yönetim sistemi ilkesi benimsenmiştir.

Türkiye'de sosyal devlet ilkesinden ilk kez 1961 Anayasasında söz edilmiş ve 1982 Anayasası ile Cumhuriyetin nitelikleri arsında sayılarak Anayasal güvence altına alınmıştır. 1982 Anayasasında "devletin sosyal hukuk devleti olduğu, kişilerin ve toplumun refah huzur ve mutluluğunun sağlanması gerektiği ve bunları sınırlayan sosyal, ekonomik ve sosyal engellerin kaldırılarak kişinin maddi ve manevi varlığının geliştirilmesi için gerekli ortamın hazırlanmasının devletin görevleri arasında yer aldığı belirtilmiştir. Bu tanımdan yola çıkarak devlet vatandaşlarının asgari yaşam şartlarını sağlamakla yükümlü ve toplumdaki bireylerin uyum içinde yaşamlarını sürdürmelerini sağlayıcıyı sosyal politikalar üretmekle yükümlü kılınmıştır. Sosyal devlet ilkesinin gerekleri yerine getirmekle yükümlü olan merkezi yönetim hizmetin gerekliliklerini yasal zeminde gerçekleştirebilmeleri amacıyla yerel yönetimlere yasalarla bir takım yetkiler vermiştir. Özellikle sosyal yardımların ve sosyal hizmetlerin sunulması aşamasında vatandaşa en yakın yönetim birimleri olan belediyelere geniş yetkiler verilmiştir. 1580 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelere sosyal alanda verilen yetkiler tek tek sayılmak suretiyle belirtilmiş ve sınırlama getirilmiştir. 5393 sayılı yasa ile bu sınırlamalar kaldırılmış ve belediyelere sosyal yardım ve hizmetlerin sunumunda esnek ve geniş yetkiler verilmiştir.

Sosyal politikalar alanında merkezi yönetim tarafından alınan kararlar, yerelde belediyeler tarafından uygulama alanı bulmaktadır. Ancak, sosyal belediyeciliğin gerekliklerinin yerine getirilmesi aşamasında merkezi idare ve yerel yönetimler arasında bir takım yetki karmaşası da yaşanmaktadır. Yine sosyal hizmet çalışmalarının kim tarafından yerine getirileceği ile ilgili mevzuatta net ve açık ifadeler olmamasından dolayı uygulama aşamasında sorunlar yaşanmaktadır. Belediyelerin sosyal hizmetlerini yerine getirebilmeleri aşamasında yaşadığı sorunlardan en önemlisi kaynak sorunudur. 2005 yılında yürürlüğe giren 5216 sayılı ve 2013 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı yasalar sosyal hizmetlerin gerçekleştirilmesi noktasında büyükşehir belediyelerine geniş yetki ve olanaklar sağlamıştır.

Büyükşehir belediyeleri dışında kalan belediyeler en temel belediye hizmetleri içerisinde yer alan alt yapı, temizlik gibi hizmetleri sunmada bile kaynak yetersizliği sebebiyle sorunlar yaşamaktadır. Bu nedenle sosyal hizmetlerin uygulama aşamasında kaynak sıkıntısı nedeniyle yetersiz kalmaktadır. Sosyal belediyecilik alanında yaşanan sorunlar genel hatlarıyla ele alındığında, yöneticiliğin sosyal hizmet algısının net olarak oluşmadığı, merkezi idare, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasında yer alan yetki karmaşası, kaynak yetersizliği, kurumlar arasında koordinasyon sağlanamaması ve veri yetersizliği gibi nedenleri sayabiliriz. Karşılaşılan sorunlar ile ilgili olarak belediyelerin mali yapılarının düzeltilmesi ve belediyeler arasında koordinasyon sağlayıcı birimlerin oluşturulması ve idarecilerin farkındalığını arttırıcı çalışmaların gerçekleştirilmesi gibi temel çözüm önerilerinden söz edebiliriz.

Sosyal hizmetler ve sosyal belediyecilik uygulamalarında gelişmiş ülke örneklerini incelediğimizde gerçekleştirilen hizmetlerin devlet politikası niteliğinde olduğu görülmektedir. Türkiye'de yerel yönetimlerin yasal sorumlulukları arasında yer almayan eğitim alanında gelişmiş ülkelerde belediyelere geniş yetkiler verilmiş ve eğitimi destekleyici sosyal politikalara daha etkin yer verilmiştir. Okul öncesi eğitim olarak tanımladığımız olgu Türkiye'dekinden farklı olarak kreş eğitimini de kapsamaktadır. Okul öncesi çocuk bakım ve kreş eğitimi konusunda belediyelere geniş yetkiler verilmiştir. Yine konut edindirme, yaşlı hasta bakımı ve diğer sağlık hizmetleri alanında belediyeler sorumlu tutulmuş ve bu hizmetlerin belediyeler tarafından yerine getirilmesi sağlanmaktadır.

Çalışmanın uygulama alanını oluşturan Nazilli Belediyesi tarafından gerçekleştirilen sosyal belediyecilik hizmetleri idarecilerle yapılan görüşmeler, belediye tarafından basımı gerçekleştirilen dergi ve gazetelerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Ayrıca, 2009-2015 yıllarına ait faaliyet raporları incelenerek verilere ulaşılmıştır. Nazilli belediyesi sosyal belediyecilik faaliyetleri incelendiğinde toplumdaki her yaş grubunda ve yaşamın her kademesiyle ilgili sosyal projeleri uygulayarak, toplumdaki bireylere destek sağlandığı görülmektedir. Sosyal belediyecilik uygulamaların faydalananların gruplandırmasını incelediğimizde çok geniş hedef kitlelere hizmet sağlandığı tespit edilmiştir. Toplumda dezavantajlı gruplar olarak nitelenen hasta, yaşlı, engelli ve diğer bakıma muhtaç bireylere yönelik olarak farklı projeler üretilerek hizmetin sürekliliği sağlanmaktadır. Ancak, uygulanan sosyal belediyecilik hizmetleri geniş kitlelere ulaşmış olmasının yanında, belediye tarafından özel olarak çocuk ve gençlere yönelik hizmetler sunulmadığı tespit edilmiştir. Çocuklara yönelik olarak kadın dayanışma evinde oyun gruplarının olduğu görülmüş fakat sadece çocukları kapsayan herhangi sosyal hizmet alanı mevcut değildir.

Nazilli belediyesinin sosyal belediyecilik hizmetleri incelendiğinde; alt yapı yatırım hizmetlerinin büyük ölçüde tamamlandığı ve bu noktada sosyal yardım ve hizmetlere kaynak aktarabildiği görülmektedir. Etkin sosyal belediyecilik anlayışı doğrultusunda toplumun her kesimine hizmet verebilen sosyal hizmet uygulamaları yapılmaktadır. Çalışmanın son aşamasında Nazilli belediyesinin sosyal hizmet harcamalarının gelirleri ve giderleri içerisindeki paylar faaliyet raporlarında yer alan bilgiler doğrultusunda belirlenmiştir. Ancak sosyal hizmet faaliyetlerini destekleme amacıyla gerçekleştirilen üst yapım işi gibi faaliyetler bütçede sosyal hizmet harcaması olarak gösterilememektedir. Bu yönüyle ortaya çıkan oranların belirlenenden çok daha fazlası olduğunu söyleyebiliriz.

Çalışmanın son aşamasında gerçekleştirilen sosyal belediyecilik çalışmalarından halkın ne kadar bilgi sahibi olduğu ve hangi hizmetlerden faydalanabildiği ve hangi hizmetleri sosyal belediyecilik hizmeti olarak nitelendirdiği ile ilgili olarak anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Yapılan anket çalışması incelendiğinde; Nazilli Belediyesi tarafından gerçekleştirilen sosyal belediyecilik hizmetlerinin %70'e yakın olan kısmı sosyal belediyecilik ile ilgili olarak değerlendirilmektedir. Katılımcılar arasında faydalı

ve sosyal belediyecilik ile ilgisi daha yüksek olarak görülen hizmetler yaşlılara, engellilere ve kadınlara yönelik olarak sunulan hizmetlerdir. Sosyal belediyecilik denilince akla ilk gelen hizmetler ise, bireylerin yaşamlarını sürdürebilmelerinde en temel insan ihtiyaçları arasında yer alan gıda, yiyecek ve yakacak yardımlarıdır. Faydalanma oranı olarak değerlendirildiğinde %39,0 ile en yüksek oran yapımı gerçekleştirilerek merkezi idareye devredilen hizmetlerdir. Sunulan sosyal hizmetler arasında ise çok faydalı olduğu düşünülen hizmet %43,5 ile Alzheimer merkezine aittir. Ankete katılanlar tarafından faydasız ve sosyal belediyecilikle ilgisi olmadığı düşünülen hizmetler ise Taziye evi, model ev ve amatör spor kulüplerine yapılan yardımlardır.

Yapılan çalışma genel olarak değerlendirildiğinde Nazilli Belediyesi tarafından gerçekleştirilen sosyal belediyecilik hizmetlerinin etkinliğinin daha başarılı noktalara ulaşabilmesi doğrultusunda aşağıda belirtilen hususlara önem verilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Muhtaç kimselere yardım yapılırken, bu yardımların alışkanlık hale gelmemesi açısından bir defaya mahsus yapılacağı yönünde gerekli bilgilendirmenin yapılması gerekmektedir.

Sosyal yardımlar gerçekleştirilirken diğer kamu kurumlarıyla koordinasyon sağlanmalı ve mükerrer yardımların önüne geçilmelidir. Aynı şekilde, merkezi idare tarafından gerçekleştirilen sosyal yardım ve hizmetlerde de belediyeler yürütücü görevler üstlenebilir ve bölgenin sosyokültürel dokusunun belirlenmesinde müşterek alan araştırmaları gerçekleştirebilir.

Muhtaç kimselerin tespiti noktasında sivil toplum kuruluşlarının da görüşleri değerlendirmeye alınmalı ve kişilerin beyanının yanı sıra yerinde gerekli kontroller gerçekleştirilerek gerçekten ihtiyaç sahibi vatandaşlara ulaşılmalıdır.

Nazilli Belediyesinin sosyal belediyecilik çalışmaları incelendiğinde özellikle “yaşlılara” yönelik olarak kapsamlı hizmetlerin sunulduğu dikkat çekmektedir. Aynı zamanda kadınlara, engellilere ve gençlere yönelik olarak hizmetler gerçekleştirilirken, çocuklara yönelik olarak kapsamlı hizmetlerin gerçekleştirilmediği görülmektedir. Bu anlamda ilçenin sosyo kültürel yapısı değerlendirildiğinde çocuk bakım hizmet birimlerine ihtiyaç olduğu kanaati oluşmuştur.

Sosyal hizmetlerinin etkinliğinin değerlendirilmesi noktasında gerçekleştirilen hizmetlerin amacı dâhilinde kullanılması sağlanmalı ve açılan merkezlerde sunulan hizmetlerin halk tarafından duyulması yönünde yazılı ve görsel basın daha aktif kullanılmalıdır.

Özellikle gençlere yönelik olarak gerçekleştirilen internet evi, çamaşırhane ve kültür programları, gençlerin aktif olarak yer aldığı sosyal medya aracılığıyla duyurulmalıdır.

Sosyal yardımlar ve sosyal belediyecilik hizmetleri Belediyede farklı birimler tarafından yerine getirilmesinden dolayı bir takım problemler yaşanmaktadır. Sosyal yardımların ve hizmetlerin tek bir Müdürlük bünyesinde yerine getirilmesi hizmetin sunumunda çok daha verimli olacaktır. Personelin hizmeti sunarken vatandaşla bire bir muhatap olması beraberinde uzmanlaşmış personel ihtiyacını da getirmektedir. Sosyal yardım ve hizmet personelinin daha verimli olabilmesi adına personele, hizmet içi eğitim seminerleri düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

1580 Sayılı Belediye Kanunu (1930). *T.C. Resmi Gazete*, 1471, 14 Nisan 1930.

2022 Sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun (1976), *T.C. Resmi Gazete*, 15642, 01 Temmuz 1976.

2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu (1983). *T.C. Resmi Gazete*, 18059, 27 Mayıs 1983.

3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu (1986). *T.C. Resmi Gazete*, 19134, 14Haziran1986.

4109 Sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanun (1941). *T.C. Resmi Gazete*, 4887, 15Ağustos1941.

442 Sayılı Köy Kanunu (1924). *T.C. Resmi Gazete*, 68, 18 Mart 1924.

5216 Sayılı Büyükşehir Kanunu (2004). *T.C. Resmi Gazete*, 25531, 23 Temmuz 2004.

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu (2005). *T.C. Resmi Gazete*, 25745, 22Şubat 2005.

5393 Sayılı Belediye Kanunu (2005). *T.C. Resmi Gazete*, 25874, 13 Temmuz 2005.

6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2012). *T.C. Resmi Gazete*, 28489, 06 Aralık 2012.

Akdemir, T. ve Benk, S. (2010). Japonya'da Yerel Yönetimlerin Yapısı ve Finansmanında Yaşanan Gelişmeler, *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (11), 163-186.

Akdoğan, Y. (2011). *Sosyal Belediyecilik*, 28 Aralık 2015, http://www.pendik.bel.tr/kalkinma/bpi.asp?caid=306&cid=2495.

Aktan, C. C. ve Özkıvrak, Ö. (2009). *Sosyal Refah Devleti*, Okutan Yayınları: İstanbul.

Alp, S. (2009). Refah Devleti Düşüncesinin Gelişimi ve Bir Liberal Alternatif Olarak Üçüncü Sektör, *Maliye Dergisi*. 156 (Ocak-Haziran). 265-279.

Altan, Ö. Z. (2010). *Sosyal Politika*, Anadolu Üniversitesi: Eskişehir.

Arıcı, K. (2012). *Sosyal Güvenlik*, Anadolu Üniversitesi: Eskişehir.

Arıkboğa, E. (2007). Büyükşehirlerde Kararları Kim Alıyor? Büyükşehir Belediye Meclislerinde Temsil Sorunu ve Çözüm Önerileri, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 16(1), 31-54.

Arslanogullari, S. (2000). *Social Assistance in Sweden: 1990-1995*, 10 Eylül 2015 http://swopec.hhs.se/uunewp/papers/uunewp2000_002.pdf.

Arslantürk, Z. ve Amman, T. (2000). *Sosyoloji*, Kaknüs Yayınları: İstanbul.

Ateş, H. (2009). Sosyal Belediyecilik*, Çerçeve Dergisi*, 17(49), 88-95. 07 Kasım 2015,http://www.musiad.org.tr/F/Root/burcu2014/Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%20Yay%C4%B1n/Pdf/%C3%87er%C3%A7eve/Cerceve_Dergisi_Sayi_49.pdf.

Aydın İli Tanıtım. (2011). *Nazilli İlçe Sosyal Yapısı*, 06 Şubat 2016, http://aydinprovince.blogspot.com.tr/p/nazilli.html.

Aydın, M. (2008). *Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler*, Yedirenk: İstanbul.

Aytaç, F. (1998). *Açıklamalı Belediye Kanunu*, Seçkin Yayınevi: Ankara.

Barr, N. (1993). The Economics of the Welfare State, Oxford: Oxford University Press.

Bayraktar, C. (2012). Keynes ve Refah Devleti, *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 247-261.

Beki, A. (2008). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları (Ümraniye Belediyesi Örneği). Yayımlanmamış doktora tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bergmark, Å., Thorslund, M. ve Lindberg, E. (2000). Beyond Benevolence-Solidarity and Welfare State Transition in Sweden, *International Journal of Social Welfare*, 9(4), 238-249.

Bostanoğlu, Ö. (1990). Türk Belediyeciliğinde Güncel Tarihsellik, *Amme İdaresi Dergisi*, 23(2), 74-93.

Büyükkarakaş, A. (08 Ekim 2015). *Danimarkalılaştıramadıklarımızdan Mısınız?*, 10 Mayıs 2016, http://www.gazetesabun.com/danimarkalilastiramadiklarimizdan-misiniz.

Chan, M. H. (2005). Rawls' Theory of Justice: A Naturalistic Evaluation, *Journal of Medicine and Philosophy*, 30(5), 449-465.

Çelik, B. (1995). Türk Belediyeciliğinin Tarihsel Gelişimi, *Yeni Türkiye*, 1(4), 588-597

Çetinkaya, Ö. (1992). Belediye Gelirleri İçinde Öz Gelirlerinin Yeri, *İller ve Belediyeler Dergisi*, 48(359), 113-130.

Çevikbaş, R. ve Hiçyılmaz, A. M. (2015). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik, İller ve Belediyeler Dergisi, 803 (Mart), 28-36.

Çukurçayır, M. A. (2013). *Yerel Yönetimler – Kuram, Kurum ve Yeni Yaklaşımlar*, Çizgi Kitabevi: Konya.

Davies, S. (2008). *Taking Stock: The Future of Public Library Service*, Unison: Londra.

Demir, İ. (2006). *Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Fonksiyonları Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği,* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dilik, S. (1991).*Sosyal Güvenlik*, Kamu-İş Yayınları: Ankara.

Dönmez, M. (1995). Türkiye'de Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi, *Türk İdare Dergisi*, 67(406), 165-173.

Duman, İ. H. (1997). *1982 Anayasasında İnsan Haklarına Saygılı Devlet*, İnkılâp Kitabevi: İstanbul.

Dumont, P. ve Georgeon, F. (1996). *Modernleşme Sürecinde Osmanlı Kentleri,* Çev. Ali Berktay, Tarih Vakfı Yurt Yayınları: İstanbul.

Efe, H. (2012). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik - Bayrampaşa Belediyesi Örneği, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Ersöz, H. Y. (2003). Doğuşundan Günümüze Sosyal Politika Anlayışı ve Sosyal Politika Kurumlarının Değişen Rolü, *İktisat Fakültesi Mecmuası*, 53(2), 119–144.

Eryılmaz, B. (2006). *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İşaret Yayınları: İstanbul

Eryılmaz, B. (2007).*Kamu Yönetimi*, Erkam Matbaası: İstanbul.

Friedlander, A. W. (1966). *Sosyal Refah Hizmetlerine Başlangıç*, Çev. Resan Taşçıoğlu. SSYB SHGM: Ankara.

GEKA - Güney Ege Kalkınma Ajansı. (2009). *Güney Ege İlçelerinde Genel Sosyo - Ekonomik Durum*. GEKA Ekonomik Araştırmalar ve Planlamalar Birimi, İzmir. 09 Aralık 2015, http://geka.gov.tr/Dosyalar/o_19v5eif4hjeqq711sk6f6s14a18.pdf.

Geray, C. (1995). *Yerel Yönetimlere Bakış*, Yerel Yönetimler Sempozyumu, Genel İş Yayınları: Ankara)

Gough, I. (2008). *Refah Devleti*, 11 Aralık 2015, www.canaktan.org/politika/anti_leviathan/diger_yazilar/gungor-refah-devleti.pdf

Görmez, K. (1997). *Yerel Demokrasi ve Türkiye,* Vadi Yayınları: Ankara.

Gözler, K. (2000). *Türk Anayasa Hukuku*, , Ekin Kitabevi Yayınları: Bursa.

Gözler, K. (2011). *Anayasa Hukukuna Giriş*, Ekin Yayınları: Bursa.

Güler, B. A. (2000), Yerel Yönetimleri Güçlendirmek Mi? Âdem-i Merkeziyetçilik Mi?, *Çağdaş Yerel Yönetimler,* 9(2),14-29.

Güler, B. A. (2000). *Yerel Yönetimlerde Reform Sorunu*, Yerel Yönetimler Sempozyumu, TODAİ Yayını: Ankara.

Güler, B. A. (2012). *Hükümetin 8 Ekim 2012 Günlü Bütünşehir Yasa Tasarısı Üzerine,* 10 Ekim 2015, http://www.yayed.org.tr.

Güler, M. (2009). *Toplumcu Belediyecilik*, Kalkedon Yayıncılık: İstanbul.

Gündüz, H. (2013). *Kapsamında Yardıma Muhtaç Ailelere Yaptıkları Sosyal Yardımlar: Bağcılar Belediyesi Örneği,* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güven, S. (1995). *Sosyal Politikanın Temelleri*, Ezgi Yayınları: Bursa.

Hamamcı, C. (1981). *Merkezi Yönetim - Yerel Yönetim Ekseninde Belediyelerimizin Yapısı ve Demokratikleşme Eğilimi,* Yayınlanmış doktora tezi, AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Heper, M. (1974). *Bürokratik Yönetim Geleneği*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi: Ankara.

Hill, D. M. (1974). *Democratic Theory and Local Government*, Allen & Unwin: London.

Johansson, R. ve Borell, K. (1999). Central Steering and Local Networks: Old-Age Care in Sweden. *Public Administration*. 77(3), 585-598.

Kantarcı, H.B. (2003). Sosyal Devlet, Sosyal Güvenlik ve Türkiye'de Zorunlu Askerlik Hizmeti, *BAÜ SBE Dergisi*, 6(10), 75-86.

Kesgin, B. (2012). *Sosyal Belediyecilik*, Ekin Kitabevi: Bursa.

Koray, M. (2005). *Sosyal Politika,* İmge Yayıncılık: İstanbul

Koray, M.ve Topçuoğlu, A. (1995). *Sosyal Politika,* Ezgi Kitabevi: Bursa.

Koyuncu, E. (2012). *Yenilenen Yerel Yönetim Sisteminde Belediye ve İl Özel İdarelerinin Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Alacakları Payların Karşılaştırmalı Analizi*, 17 Kasım 2015, http://www.tepav.org.tr.

Kurtuluş, B. (2006). Türkiye'de Belediyelerin Mali Yapısı ve Harcamaların Finansmanı, DPT: Ankara.

Lindquist, G. S. (2008). *Unemployment Insurance, Social Assistance and Activation Policy in Sweden*, 10 Eylül 2015, http://pdf.mutual-learning-employment.net/pdf/DE%2007/Sweden_DE_07.pdf.

Lowndes, V. ve Sullivan, H. (2004). Like a Horse and Carriage or a Fish on a Bicycle: How Well do Local Partnerships and Public Participation go Together?, *Local Government Studies*, 30(1), 51-73.

Lund, B. (2002). *Understanding State Welfare: Social Justice or Social Exclusion*, Sage Publications: London.

MİGM - Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü. (2015). *2014 Yılı Faaliyet Raporu*. 15 Aralık 2015, http://www.migm.gov.tr/kurumlar/migm.gov.tr/YAYINLAR/FAAL%C4%B0YET%20RAPORLARI/2014_Faaliyet_Raporu.PDF.

Nazik, E. E. (24 Nisan 2015). *Danimarka'da Sağlık Hizmetleri*. 27 Eylül 2015, http://www.danimarkakultur.com/danimarka-1/danimarkaya-geliyorum/danimarkada-saglik-hizmetleri/

OECD. (1998). *The Battle Against Exclusion: Social Assistance in Australia, Finland, Sweden and the United Kingdom*, OECD Pub: Paris.

Okur, E. (2009). *Belediyelerin Hukuksal Sorunları,* 01 Şubat 2016, http://www.rehabilitasyon.com.

Ortaylı, İ. (1973). Türk Belediyesinin Denetim Yetkisinin Tarihi Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu, *Amme İdaresi Dergisi*, 6(4), 14-24.

Ortaylı, İ. (1990). *Yerel Yönetim; Devraldığımız Miras*, Türk Belediyeciliğinde 60. Yıl, Uluslararası Sempozyum, 23-24 Kasım 1990, Metropol İmar A.Ş. Yayınları: Ankara.

Ortaylı, İ. (2000). *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri 1840-1880*, Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara.

Öner, Ş. (2006). *Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye'de Belediye Yönetimi.* Nobel Yayınevi: Ankara.

Özden, K. ve Zorlu M. (2010). Yerel Yönetimlerde Açılım: 1580 Sayılı Belediye Kanunu ile 5393 Sayılı Belediye Kanunu Arasındaki Farklar, *Yerel Siyaset*, 36.

Pektaş, E. K. (2010).Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 5(1)5-22.

Pierson, C. (1991). *Beyond the Welfare State? The New Political Economy of Welfare*, Cambridge: Polity Press.

Richardson, J. H. (1970). *İktisadi ve Mali Yönüyle Sosyal Güvenlik*, Çev: Turan Yazgan, İstanbul Üniv. İktisat Fakültesi: İstanbul.

Seyyar, A. (2005). *Sosyal Güvenlik Terimleri*, Papatya Yayınları: İstanbul.

Seyyar, A. (2009). Türkiye'de Yerel Sosyal Politikalar Önündeki Engeller ve Çözüm Stratejileri, *Kamuda Sosyal Politikalar*, 3(9), 5-14.

Soysal, M. (1974). *100 Soruda Anayasanın Anlamı,* Gerçek Yayınevi: İstanbul.

Steinmo, S. (2003). Bucking the Trend? The Welfare State and the Global Economy: The Swedish Case Up Close, *New Political Economy*, 8(1), 31-37.

Sundström, G. ve Johansson, L. (2005). The Changing Balance of Government and Family in Care for the Elderly in Sweden and Other European Countries, *Australasian Journal on Ageing*, 24(June), 5-11.

Şenkal, A.K. (2005), *Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika*, Alfa Yayınları: İstanbul.

Talas, C. (1999). *Ekonomik Sistemler,* İmge Kitabevi: Ankara.

Tekeli, İ. (1982). *Türkiye'deki Belediyecilik Deneyiminin Genel Bir Değerlendirilmesi ve Yeni Model Arayışı*, Editör: E. Türkcan, Yeni Bir Belediyeciliğe Doğru, Halkevleri Matbaası: Ankara.

Tekeli, İ. (1983). Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi, *Amme İdaresi Dergisi,* 16(2), 7-21.

Tekeli, İ. (2009). *Cumhuriyet Belediyeciliğinin Öyküsü*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları: İstanbul

Toprak, D. ve Şataf, C. (2009). Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1(1), 11-24.

Toprak, D. ve Şataf, C. (2009). Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*. 1(1), 11-24.

Toprak, O. (2012). *Refah Devleti ve Kapitalizm*, İletişim Yayınları: İstanbul.

Toprak, Z. (t.y.). *Türkiye'de Yerel Yönetimler – Yapılanma Merkez –Yerel Yönetim İlişkileri,* 02 Ocak 2016, http://kisi.deu.edu.tr/zerrin.toprak/TURKIYE'DE%20YEREL%20YONETIMLER%20YAPILANMA.pdf.

TUİK. (2016). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2015 verileri).* 25 Şubat 2016, http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=2305.

Tuna, O. ve Yalçıntaş, N. (1999). *Sosyal Siyaset*, Filiz Kitabevi: İstanbul.

Türkoğlu, İ. (2009).*Yerel Yönetimlerde Mali Reform Arayışları: Türkiye'de Belediyelerde Mali Özerklik ve Belediye Başkanlarının Mali Özerklik Algılaması*, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı: Ankara.

Urhan, V. F. (2008). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması, *Sayıştay Dergisi,* 70(Temmuz-Eylül), 85–102.

Vural, T. (2004). Osmanlı İmparatorluğu'nda Yerel Yönetimler, *Türk İdare Dergisi*, 76(444), 179-193.

Wilson, D. ve Game, C. (2011). *Local Government in the United Kingdom*, Palgra ve Macmillan: UK.

Yıldırım, S. (1993). *Yerel Yönetim ve Demokrasi*, Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Yayınları: Ankara.

Yürük, A. T. (2004). *Anayasa Hukuku*, Anadolu Üniversitesi: Eskişehir.

EKLER

EK 1. Anket Formu

Sosyal Belediyecilik Hizmetleri Anketi

Sayın Katılımcı,
Nazilli ilçesi sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların Sosyal Belediyecilik kavramına bakışlarını ve Nazilli Belediyesi'nin sunmuş olduğu sosyal belediyecilik hizmetleri ile ilgili düşüncelerini ölçmek için bir akademik çalışma yürütmekteyiz. Sizlerin görüşleri bu çalışmanın ana omurgasını oluşturmaktadır. Bu açıdan aşağıdaki sorulara vereceğiniz yanıtların içtenliği ve doğruluğu çalışmanın sonuçları açısından çok büyük önem arz etmektedir. Elde edilecek veriler, Nazilli ilçesi açısından sosyal belediyecilik anlayışından beklentileri ortaya koyacak ve sosyal belediyecilik hizmetlerinin sunumu için bir ana çerçeve oluşturacaktır. Ankette belirteceğiniz görüşler sadece bu çalışmada kullanılacaktır. Bu nedenle isim yazılmasına gerek yoktur. Verdiğiniz tüm bilgiler bilimsel amaçlar için kullanılacaktır.
Göstermiş olduğunuz ilgi ve bize zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.

Refika Yıldız ÇAKIR
ADÜ Yüksek Lisans Öğrencisi

Yrd. Doç. Dr. Hakan HOTUNLUOĞLU
ADÜ Öğretim Üyesi

Kişisel Bilgileriniz

1. Cinsiyetiniz: ☐ Erkek ☐ Bayan
2. Yaşınız: ☐ 18-24 ☐ 25-34 ☐ 35-44 ☐45-54 ☐55-64 ☐65 ve üstü
3. Eğitim Durumunuz:
☐Okur - Yazar değil ☐ Okur – Yazar ☐ İlkokul Mezunu ☐ Ortaokul Mezunu ☐ Lise Mezunu ☐ Önlisans Mezunu (2 yıl)
☐Lisans Mezunu ☐ Lisansüstü Mezunu
4. Nazilli Belediyesi'nde çalışıyorum: ☐Evet ☐Hayır (Yanıtınız Evet ise, 6.soruya geçiniz)
5. Çalıştığınız Sektör:
☐Kamu Sektörü ☐ Özel Sektör ☐ Kendi İşimde ☐ İşsiz
6. Mesleğiniz/Göreviniz:
☐ Devlet memuru ☐ Kamu sektöründe üst-orta düzey yönetici ☐Kamu sektöründe işçi ☐Özel sektörde memur
☐ Özel sektörde üst-orta düzey yönetici ☐Özel sektörde işçi ☐ İşsiz ☐ Ev hanımı ☐ Emekli ☐ Öğrenci ☐ Çiftçi
☐Öğretmen/Akademisyen ☐ Esnaf/Tüccar ☐Avukat/Doktor/Mühendis vb. ☐ Diğer .....
7. Aylık Gelir Durumunuz:
☐500 TL'den az ☐ 500 - 1000 TL ☐ 1001 - 1500 TL ☐ 1501 - 2000 TL ☐ 2001 - 2500 TL ☐ 2501 - 3000 TL
☐ 3001 - 4000 TL ☐ 4001 TL'den fazla

Sosyal Belediyecilik

1. **Sosyal yardım denilince hangisi ya da hangileri aklınıza gelmektedir? (Birden fazla seçim yapabilirsiniz)**
☐Karşılıksız bir kerelik nakit para ☐Sürekliliği olan maaş veya burs ☐Gıda, yiyecek, yakacak yardımı
☐Sağlık, Eğitim gibi bir takım masrafların karşılanması ☐İş imkânı sunulması ☐Diğer:.....
2. **Sizce vatandaşlara yönelik sosyal yardımları hangi kurumlar yapmalı?**
☐Yardım dernekleri veya özel hayır kurumları ☐Belediyeler ☐Valilikler, kaymakamlıklar ☐Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
☐Diğer ilgili bakanlıklar ☐Başbakanlık ☐Cumhurbaşkanlığı ☐Diğer:.....
3. **Sizce sosyal belediyecilik ne demektir?**

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Belediyenin gelire bakmaksızın herkese yardım yapması					
Gıda, giyecek ve yakacak yardımı yapması					
Çocuklara yönelik park, kreş vs. yapmak					
Gençlere yönelik hizmetler sunmak/ merkezler yapmak					
Kadınlara yönelik hizmetler sunmak / merkezler açmak					
Yaşlılara yönelik hizmetler sunmak/ merkezler açmak					
Engellilere yönelik hizmetler sunmak / merkezler yapmak					
Belediye tiyatrosu, sineması, halk müzesi, hayvanat bahçeleri yapmak ve idare etmek					
Ucuz meskenler yapmak, muhtaç kimseler için barınma evleri yapmak					
Üniversite öğrencilerine yönelik ücretsiz ya da cüzi ücretle hizmetler sunmak					
Kültür gezileri düzenlemek					
Amatör spor kulüplerine yardım sağlamak					
İşsizlere iş bulma konusunda destekleyici faaliyetler yapmak					
Öğrencilere eğitim desteği sağlamak					

1

Arka sayfaya geçiniz

EK 1. Anket Formu (2.sayfa)

Nazilli Belediyesi Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri

1. Nazilli Belediyesi'nin aşağıda belirtilen hizmetleri:

	Sosyal Belediyecilikle İlgilidir		DUYDUM		YARARLANDIM		FAYDALILIK DURUMU				
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	ÇOK FAYDALI	FAYDALI	KISMEN FAYDALI	FAYDASIZ	ÇOK FAYDASIZ
Asker Ailesi Yardımı											
Aceze Yardımı											
Yakacak Yardımı											
Gıda Yardımı											
İnternet Evi											
Çamaşırhane											
Alzheimer Merkezi											
Model Ev											
Evde Temizlik Hizmetleri											
Kültür Gezileri											
Amatör Spor Kulüplerine Yapılan Yardımlar											
Taziye Evi											
Otizmli Bireylere At Terapisi											
CV Bank											
Toplu Konut Edindirme Çalışmaları											
Eğitim ve Öğretime Destek Hizmetleri											
Yaşlı Bakım Hizmetleri											
Kadın Dayanışma Merkezi											
Ev Işığı											
Kentsel Dönüşüm Hizmetleri											
Kent Konseyi Çalışmaları											
Engelsiz Yaşam Parkı											
Yapım İşlemi Gerçekleştirilerek Merkezi Yönetime Devredilen Sosyal Hizmetler (Diş Hastanesi, Huzurevi vs.)											
Nazilli Belediyesi Arama Kurtarma Ekibi (NAKUT)											

2. Sosyal belediyecilik kapsamında belediyeden hangi hizmetleri bekliyorsunuz? (Lütfen varsa birkaç cümle ile açıklayınız)

2

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Refika YILDIZ ÇAKIR

Doğum Yeri ve Tarihi : Konya – 28.02.1984

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : Anadolu Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl : Nazilli Belediyesi

İLETİŞİM

E-posta Adresi : refikayildizcakir@gmail.com

Telefon : 02563131774

Tarih : 30.09.2016